

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ
යුක්තිය ඉදිරියටම

සංවාදයන් හයක් පිළිබඳ සැකසුණු වාර්තාව

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ
යුක්තිය ඉදිරියටම

සංවාදයන් හයක් පිළිබඳ සැකසුණු වාර්තාව

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම - සංවාදයන් හයක් පිළිබඳ සැකසුණු වාර්තාව

කොළඹ , 2015

කතු හිමිකම © ජනවාර්ගික අධ්‍යයනය සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර කේන්ද්‍රය

මෙම ප්‍රකාශනය ඕනෑම සංවිධානයකට ජනවාර්ගික අධ්‍යයනය සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර කේන්ද්‍රය (ICES) ආයතනයේ පූර්ණ අවසරය පරිදි උපුටා පල කල හැක.

මෙම ප්‍රකාශනයේ කිසිදු කොටසක් ICES හි පූර්ණ අවසරයකින් තොරව , දත්ත වශයෙන් ගබඩා කිරීම හෝ බෙදා හැරීම සපුරා තහනම් වේ. වාණිජමය වශයෙන් භාවිතයද සපුරා තහනම් වේ.

ISBN - 978-955-580-174-4

කතු හිමිකම © ජනවාර්ගික අධ්‍යයනය සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර කේන්ද්‍රය

අංක 2, කින්සි ටෙරස් , කොළඹ 08 , ශ්‍රී ලංකාව

ඊ මේල් : admin@ices.lk

URL: www.ices.lk

මුද්‍රණය: හොරයිසන් ප්‍රින්ටින් (පුද්) සමාගම

1616/6 හතරමත් හන්දිය, මාලඹේ පාර

කොට්ටාව, පන්නිපිටිය

දුරකථන: +94 11 2189662

මෙම වාර්තාව USAID ආයතනයේ මූල්‍ය අනුග්‍රහය යටතේ SPICE වැඩසටහනේ කොටසක් ලෙස බෙදා හරින ලදී. මෙම වාර්තාව මුද්‍රණයට Diakonia හි අනුග්‍රහයද මෙහිදී පැසසුම් සහගතව සිහිපත් කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

සංක්‍රාන්තික යුක්තිය පිළිබඳ සංවාදයන්

2015 දෙසැම්බර්

මෙම වාර්තාව ත්‍රිකුණාමලය , යාපනය, කොළඹ, ගාල්ල සහ නුවරඑළිය යන ප්‍රදේශ වල සංක්‍රාන්තික යුක්තිය අලලා පවත්වන ලද ප්‍රාදේශීය සංවාදයන් පිළිබඳ විශ්ලේෂණයක් ඉදිරිපත් කරයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

සංක්‍රාන්තික යුක්තිය පිළිබඳ සංවාදයන්

2015 දෙසැම්බර්

ISBN - 978-955-580-174-4

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

සංක්‍රාන්තික යුක්තිය පිළිබඳ සංවාදයන්

අරුණ ජයකොඩි

2015 දෙසැම්බර්

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

පටුන

සාරාංශය	1
හැඳින්වීම	5
ක්‍රමවේදය	7
I කොටස	11
විශේෂඥවරුන්ගේ දායකත්වය : තුලනාත්මක දායකත්වය	12
II කොටස	21
ප්‍රාදේශීය සංවාදයන් හි වැදගත් ප්‍රකාශයන්	22
ත්‍රිකුණාමලය (2015 ජූනි 08)	23
යාපනය (2015 ජූනි 09)	26
කොළඹ (2015 ජූනි 17)	29
කොළඹ (2015 නොවැම්බර් 03)	29
ගාල්ල (2015 නොවැම්බර් 04)	31
නුවරඑළිය (2015 නොවැම්බර් 05)	35
III කොටස	37
රැස්ව සිටින්නන්ගේ ප්‍රතිචාර විශ්ලේෂණය සහ ප්‍රත්‍යක්ති ගැටළු	38
IV කොටස	53
සමාජිකය	54
නිර්දේශයන්	56

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

සංකේත නාම

ANC	අප්‍රිකානු ජාතික කොංග්‍රසය
FARC	කොලම්බියානු විප්ලවකාරී හමුදාව
HRC	මානව හිමිකම් සභාව
ICES	ජනවාර්ගික අධ්‍යයනය සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර සංවිධානය
ICC	ජාත්‍යන්තර යුධ අපරාධ අධිකරණය
JVP	ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ
LLRC	උගත් පාඩම් සහ ප්‍රතිසංවිධාන පිළිබඳ කොමිසම
NP	ජාතික පක්ෂය - දකුණු අප්‍රිකාව
OHCHR	මානව හිමිකම් කොමසාරිස් කාර්යාලය
OISL	ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් විමර්ශනය කරන මහා කොමසාරිස් කාර්යාලය
OMP	අතුරුදහන් වූවන් පිළිබඳ සොයා බැලෙන කාර්යාලය
PSO	පොදු ආරක්ෂක ආඥා පනත
PTA	ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත
TDC	සත්‍ය සහ ගරුත්වය පිළිබඳ කොමිෂන් සභාව
UN	එක්සත් ජාතීන්ගේ සංගමය

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

සාරාංශය

ශ්‍රී ලංකා රජය සිවිල් යුද්ධය අවසානයෙන් පසු ගතවුණු වසර හයම ගත කරන ලද්දේ ආර්ථික වර්ධනය සහ සංවර්ධනය ඇති කිරීමටයි . එම වකවානුවේදී යුධ සමයේදී සිදුවුණු අපරාධ පිළිබඳ සත්‍යය සෙවීමට මෙන්ම එම මතකයන් සිහි කැඳවීමටද වැඩි අවධානයක් යොමු නොවුණු බව අපට පැහැදිලිව පෙනෙන කරුණකි. නමුත් 2015 ජනාධිපතිවරණයේ සහ මහ මැතිවරණයේ ප්‍රතිපල සංක්‍රාන්තික යුක්තිය පිළිබඳ නැවත බලාපොරොත්තුවේ ලකුණු අපට දල්වා දුනි. 2015 ජනපතිවරණයෙන් පසුව, ජනපති සිරිසේන “විශ්වාසනීය දේශීය යාන්ත්‍රණයක්”¹ තුලින් පශ්චාත් යුධ සමයේ අපරාධ හෙළිකිරීමට කටයුතු යොදන බවට ශපථ කළ නමුත් 2015 මැයි මාසය වනතුරුත් මෙම “විශ්වාසනීය යාන්ත්‍රණය” පිළිබඳ පැහැදිලි තොරතුරක් ලබා දීමට හෝ රජය අපොහොසත් වී තිබුණි. එහෙත් ඒ වනවිට සිවිල් සමාජය තුළ යම් තාක් දුරට මේ පිළිබඳ සංවාදයක් ඇති වී තිබුණු බැව් ද පැවසිය යුතුමය.

2015 ජුනි මස, සංක්‍රාන්තික යුක්තිය පිළිබඳ පැහැදිලි මෙන්ම නිරවද්‍ය සංවාදයක්, තෝරාගත් නගර පහක් තුළ පැවැත්වීමට ජනවාර්ගික අධ්‍යයනය සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර කේන්ද්‍රය (ICES) මූලිකත්වය ගන්නා ලදී. ඒ වනවිට සිවිල් සමාජය තුළ මේ පිළිබඳ පැවති සීමාසහිත දැනුම කරණ කොට ගෙන ජනවාර්ගික අධ්‍යයනය සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර කේන්ද්‍රය මේ සඳහා මූලිකත්වය මෙන්ම සිය දැනුම සහ අත්දැකීම් බෙදා හදා ගැනීමට ත්‍රී පුද්ගල විදේශ විශේෂඥ කණ්ඩායමකට ලංකාවට පැමිණීමට ආරාධනා කරන ලදී. මේ අනුව මෙහි ප්‍රථම වටයේ සංවාදයන් 2015 ජුනි මස 15 සිට 18 තෙක් ත්‍රිකුණාමලය, යාපනය සහ කොළඹ දී පවත්වන ලද අතර එහි දෙවන වටය ඔක්තෝම්බර් 30 සිට නොවැම්බර් 03 තෙක් කොළඹ, ගාල්ල සහ නුවර එළියේදී පවත්වන ලදී.

පළමු වටයේ සාකච්ඡා දකුණු අප්‍රිකාවේ ව්‍යවස්ථාපිත අධිකරණයේ හිටපු විනිසුරු ඇල්බ් සැක්ස් සහ සංක්‍රාන්තික යුක්තිය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර කේන්ද්‍රයේ අධ්‍යක්ෂ එදුවාදෝ ගොන්සාලේස් යන මහත්වරුන්ගේ මූලිකත්වයෙන් පැවැත්වුණු අතරම දෙවන වටයේ සංවාදයන් ඕස්ට්‍රලියානු ජාතික විශ්ව විද්‍යාලයේ පර්යේෂක ආචාර්ය බිනා ඩී කොස්තා සහ ගොන්සාලේස් මහතාගේ මූලිකත්වයෙන් පැවැත්වුණි. ANC හි ජාතික විධායක කමිටුවේ හිටපු සාමාජිකයෙකු වන ඇල්බ් සැක්ස් මහතා සංක්‍රාන්තික සමයේ රජයක් මුහුණ දෙන විවිධ හැලහැප්පීම් මෙන්ම අභියෝගයන් පිළිබඳ මෙන්ම දකුණු අප්‍රිකානු සත්‍ය සහ සංහිදියාව පිළිබඳ කොමිසමේ ජයග්‍රහණයන් පිළිබඳ සාකච්ඡා කළ අතරම පෙරවියානු

¹ ජනපති , විදේශ ඇමති, නීති ඇමති ඇතුළු රජයේ ඉහල පෙළේ නිලධාරීන් කිහිප දෙනෙක් යුධ අපරාධ ඇතුළු මානව හිමිකම් කඩවීම් පිළිබඳ විමර්ශනයට “විශ්වාසනීය දේශීය යාන්ත්‍රණයක්” “පිළිබඳ ඉති කිහිපයක් ලබා දී තිබුණි . , Kelum Bandara, “Our foreign policy is based on practical realities, not on ideological fantasies”, *Daily Mirror* (24 April 2015) <<http://www.dailymirror.lk/70191/our-foreign-policy-is-based-on-practical-realities-not-on-ideological-fantasies>> 31 August 2015; Sandun A Jayasekara, “Wijedasa: Domestic inquiry will be credible”, *Daily Mirror* (17 June 2015) < <http://www.dailymirror.lk/76525/wijeyadasa-domestic-inquiry-will-be-credible>> accessed 31 August 2015; Presidential Media Unit, “President assures of domestic mechanism to probe alleged human rights violations during conflict”, *The Official Government News Portal of Sri Lanka* (15 February 2015) < <http://www.news.lk/news/politics/item/6194-president-assures-of-domestic-mechanism-to-probe-alleged-rights-violations-during-conflict>> accessed 31 August 2015.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

සත්‍ය කොමිසමේ හිටපු සාමාජිකයෙකු වන එදුවදෝ ගොන්සාලේස් මහතා පෙරුවියානු සංක්‍රාන්තික සාමය සහ ලංකාව පිළිබඳ ඇති සමානතා මෙන්ම විලි සහ අර්ජන්ටිනා රාජ්‍යයන්ගේ සංක්‍රාන්තික සමයන්ගේ අත්දැකීම් වලින් අපට උගත හැකි පාඩම් පිළිබඳව ද සංවාදයට බඳුන් කළේය. ආචාර්ය ඩී කොස්තා මහත්මිය බංග්ලාදේශයේ ජාත්‍යන්තර අපරාධ අධිකරණයේ කටයුතු කරන සමයේ තමන් මුහුණ දුන් ලිංගික අපරාධ පිළිබඳ නඩු විභාගයන්හි අත්දැකීම් සංවාදයට එක් කළ අතර යුක්තියේ එබඳු අවශ්‍යතාවයන්ට මුහුණ දීමට බංග්ලාදේශය ජාතියක් ලෙස කෙබඳු වැයමක් දැරුවේද යන්න සියල්ලටම

උක්ත සංවාදයන් සඳහා සහභාගී වීමට ජනවාර්ගික අධ්‍යයනය සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර කේන්ද්‍රය වැඩිමනක්ම ආරාධනා කළේ සිවිල් සමාජයේ ක්‍රියාකාරීන්ටය. සහභාගී වුවන්ගෙන් බොහොමයක් දෙනා රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වල ක්‍රියාකාරීන් වූ අතරම ඔවුහු වැඩි ප්‍රමාණයක් මානව හිමිකම්, දිළිඳු කම පිටුදැකීම , ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය පදනම් කරගත් ප්‍රචණ්ඩත්වය, සංහිදියාව, වාර්ගික ඒකාබද්ධතාවය පිළිබඳ ක්‍රියාකාරීහු වූහ. ත්‍රිකුණාමල සංවාදය සඳහා පාර්ලමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් දෙදෙනෙක් මෙන්ම නැගෙනහිර පළාත් සභාවේ මන්ත්‍රීවරුන් කිහිප දෙනෙක්ද සහභාගී වූහ. කොළඹ සංවාද දෙක සඳහා රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික දූත මණ්ඩල මෙන්ම ආධාර දෙන ආයතන නියෝජිතයින් ද ඇතුළත් විය.

සෑම සංවාදයක්ම ආරම්භ වූයේ එක් එක් විද්වතුන් විසින් ලතින් ඇමෙරිකාව, ටියුනීසියාව, දකුණු අප්‍රිකාව සහ බංග්ලාදේශය යන රටවල සංක්‍රාන්තික යුක්තිය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම අළලා තුලනාත්මක අත්දැකීම් විග්‍රහ කිරීමෙන් අනතුරුවය. ඉන් අනතුරුව සහභාගී වූවන් සංක්‍රාන්තික යුක්තියට අදාළව සිය දුක් ගැනවිලි මෙන්ම ගැටළු ද විද්වතුන් හමුවේ ප්‍රකාශ කළහ.

උක්ත සියලුම සංවාදයන් ශ්‍රී ලංකාව තුල සංක්‍රාන්තික යුක්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඇති අවස්ථා මෙන්ම බාධකයන්ද හෙළි කරගැනීමට මහෝපකාරී වූණි. සහභාගී වූ සියල්ලන්ම පාහේ අතීතය අප අමතක නොකළ යුතු බවටත් සංක්‍රාන්තික යුක්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ඕනෑම සහයක් ලබාදීමටත් ඉදිරිපත් වීම කැපී පෙනුණි. එපමණකුදු නොව, සහභාගී වූවන් මෙබඳු සත්‍ය සෙවීමේ සහ වගවීමේ යාන්ත්‍රණයකට මෙන්ම ආයතනික සහ ප්‍රතිපත්ති වෙනසකටද සිය කැමැත්ත මෙම සංවාදයන්හිදී නොවලභා පල කළහ.

මෙහිදී සඳහන් කළ යුතු වැදගත් කරුණ නම්, සහභාගී වූවන් බොහෝ දෙනෙකු රටේ මානව හිමිකම් පද්ධතිය පිළිබඳ පමණක් නොව සංක්‍රාන්තික යුක්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී දේශපාලනමය වශයෙන් ඇති විය හැකි බාධකයන් පිළිබඳවද ප්‍රමාණික දැනුමක් තිබූ අයවලුන් බවය. නමුත් කොළඹින් බැහැර පැවති සංවාදයන් වලදී හෙළි වූ කරුණ නම්, සංක්‍රාන්තික යුක්තියට අදාළ සංකල්පයන් සහ අනෙකුත් රටවල පශ්චාත් යුධ ගැටුම් පිළිබඳ තුලනාත්මක අත්දැකීම් පිළිබඳ සහභාගේ වූවන්ගේ දැනුම අල්ප බවය. දැනට සිදු කෙරෙන යුද්ධයේ අවසාන සමයේ සිදුවුණු අපරාධ වලට අදාළව සංක්‍රාන්තික යුක්තියේ ප්‍රධාන ධාරාවේ යෙදෙන සංවාදයන්ට වඩා මෙම සංවාදයන්හි නිදහසින් පසු එක් අවස්ථාවෙන් අවස්ථාවලදී සිදු

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

වුනු නොකටයුතුකම් පිළිබඳව රජයට සහ රජයට අදාළ නොවන ආයතනයන්ට එදිරිව දුක්ගැනවිලි ඉදිරිපත් වීම කැපී පෙනෙන මෙන්ම පැසසිය යුතු කාරණාවකි.

මෙම දුක්ගැනවිලි ද එක් එක් ප්‍රදේශයට මෙන්ම ජන වර්ගයට අනුව ද විවිධ වීණි. උදාහරණයක් ලෙස යාපනය සහ ත්‍රිකුණාමලයේ පවති සංවාදයන් වලදී විශේෂයන් හෙළි වූයේ යුද්ධයේ අවසාන සමයේ සිදු වුනු ලිංගික අපරාධ, මානුෂීය ආධාර ප්‍රතික්ෂේප කිරීම, ඡෙල් ප්‍රහාර සහ වර්තමානයේ සිදු වන පැහැර ගැනීම් සහ ඉඩම් බලයෙන් අත්පත් කරගැනීමට අදාළව කරුණුය. එහෙත් නුවර එළියේදී, සංවාදයේ කේන්ද්‍රය වූයේ නිදහසින් පසුව ඉන්දියානු දමිලයන් ප්‍රජාවක් ලෙස මුහුණ දෙන නොපනත්කම් පිළිබඳය.

මධ්‍යම කඳුකරයේ ඉන්දියානු දමිල ප්‍රජාව මුහුණ දෙන ගැටළු උතුරු සහ නැගෙනහිර දමිලයන් මුහුණ දෙන ගැටළු වලට හාත්පසින්ම වෙනස් වූ ඒවාය. ශාල්ලේ පැවතුනු සංවාදයේදී වැඩිමනක්ම හෙළිවූයේ ජාති වාදයේ නැගීම පිළිබඳව සහ 1971 සහ 1983 ජ.වි.පෙ. කළකෝලාහල වලට අදාළව දුක්ගැනවිලිය.

මෙයට අමතරව සංවාදයන්හි ශ්‍රී ලංකා රජයට විශ්වසනීය දේශීය යාන්ත්‍රණයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඇති හැකියාව සහ වුවමනාව පිළිබඳ සැක සංකාද මතු නොවුවා නොවේ. එපමණකුදු නොව සංක්‍රාන්තික යුක්තියට අදාළව ගැටළු වෙනුවෙන් වන දේශපාලනමය නායකත්වයේ ඇති අඩු පාඩුද මැනවරණ කොට්ටාශයන්හි දුක්ගැනවිලි විසඳීමට දේශපාලකයන් අසමත් වීමද මෙහිදී කතාබහට ලක් වීණි. එපමණකුදු නොව සහභාගී වුවෝ රාජ්‍ය නිලධාරීන් විසින් සිදු කරන ලද මානව හිමිකම් උල්ලංගණය වීම; අපරාධ යුක්ති ක්‍රියාදාමයේ සාක්ෂිකරුවන්ට සහ ගොදුරු වුවන්ට එරෙහිව සිදු වන පළිගැනීම් ; කොමිෂන් වාර්තාවන්හි නොපළ වාර්තා ; ක්‍රියාත්මක නොකරන ලද නිර්දේශයන් පිළිබඳවද මැනවින් දැන සිටියහ.

රජය ශ්‍රී ලංකාව තුළ සංක්‍රාන්තික කාලීන යුක්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට පා තබමින් සිටින , කරුණු ගණනාවක් මෙහිදී සෘජුවම ආමන්ත්‍රණය කළ යුතු ය. පළමුව සංක්‍රාන්තික යුක්තිය අත්කිරීමට රජයේ ඇති නිර්ව්‍යාජ වුවමනාව සහ කැපවීම ජනතාවගේ මනස තුල පැලපදියම් කළ යුතුය. මේ සම්බන්ධයෙන් රජය, හමුදා කඳවුරු ඉවත් කරගැනීම, ඉඩම් නිදහස් කිරීම, අත්අඩංගුවේ පසු වන්නන් නිදහස් කිරීම සහ ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත සහ ගොදුරු වූවන් සහ සාක්ෂිකරුවන් සුරැකීමේ පනත සංශෝධනයට යනාදී ක්‍රියාවලීන් සඳහා පියවර ගත යුතුය. එමෙන්ම, මේ සඳහා ස්ව නිර්ව්‍යාජ අභිලාශය පෙන්වීමට රජය, මහජනතාවගේ දුක්ගැනවිලි විමසීමට දිවයින පුරා සංවාදයන් ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. මෙහිදී රජය සියලුම ආගමික, වාර්ගික ජනකොට්ටාශයන් නියෝජනය වන අයුරින් සහ ඔවුන්ගේ දුක්ගැනවිලි නියෝජනය වන අයුරින් තුලනාත්මකව කටයුතු කළ යුතු අතරම යුද්ධය නොපැවති ප්‍රදේශ වල සිදු වුනු නොපනත්කම් මෙන්ම අකටයුතුකම් ද සංවාදයට භාජනය කළ යුතුය. එමෙන්ම රජය සංක්‍රාන්තික යුක්තිය යනු කුමක්දැයි මහජනතාවට ඒත්තු ගැන්වීමට යම්කිසි සංවේදී භාවයකින් කටයුතු කළ යුතු අතරම රජයේ යෝජනා කුමක්දැයි නිවැරදිව ඔවුනට අවබෝධ කළ යුතුය. සිවිල් සංවිධාන බලාත්මක කිරීම මෙහිදී අත්‍යවශ්‍ය වන අතරම සංක්‍රාන්තික යුක්තිය සම්බන්ධ ජරනිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී, නිරීක්ෂණයේදී සහ තොරතුරු බෙදා හැරීමේදී රජය විශාල කාර්යභාරයක් සිදු කළ යුතුය. මධ්‍ය කාලීනව

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

රජය සංක්‍රාන්තික යුක්තියට අදාළව කටයුතු කරන අයවලුන් බලාත්මක කළ යුතු අතරම ඔවුන්ගේ හැකියාවන් මුළුතම කිරීමටද පියවර ගත යුතුය.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

හැඳින්වීම

2015 වසරේ ජුනි මස ශ්‍රී ලංකාව තුළ සංක්‍රාන්තික යුක්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම අලලා ජනවාර්ගික අධ්‍යයන සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර කේන්ද්‍රය දිවයින පුරා සාකච්ඡා වට හයක් මෙ වන විට ක්‍රියාත්මක කර ඇත. මේ අනුව සාකච්ඡා වට දෙකක් කොළඹදී පැවැත්වුණු අතර ගාල්ලේ, ත්‍රිකුණාමලයේ, නුවරඑළිය සහ යාපනය යන නගර වල එක් වටය බැගින් සංවාද පැවැත්වුණි. සංක්‍රාන්තික යුක්තියට අදාළව ලංකාවේ වෙසෙන සිවිල් සමාජ කොටස්කරුවන්ගේ අඩු අවබෝධය කරණ කොට ගෙන කේන්ද්‍රය මේ සඳහා විදේශ විද්වතුන්ගේ සහාය බලාපොරොත්තු වුනු අතරම සංවාදයන්හි ඔවුහු ස්ව අත්දැකීම් මෙන්ම අදාළ සංකල්පයන් පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමද නිතර සිදු කරන ලදී. මේ අනුව මෙහි ප්‍රථම වටයේ සංවාදයන් 2015 ජුනි මස 15 සිට 18 තෙක් ත්‍රිකුණාමලය, යාපනය සහ කොළඹ දී පවත්වන ලද අතර එහි දෙවන වටය ඔක්තෝම්බර් 30 සිට නොවැම්බර් 03 තෙක් කොළඹ, ගාල්ල සහ නුවර එළියේදී පවත්වන ලදී.

මෙම සංවාදයන් තුළදී මෙයට සහභාගී වුනු ප්‍රාදේශීය කොටස්කරුවන් තම අදහස් මෙන්ම විරුද්ධතා ද පළ කරනු දැකිය හැකි වීම විශේෂ කරුණකි. පළමු වටයේ සංවාදයන් එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධ වාර්තාව සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් යෝජනාව ඉදිරිපත් වීමට පෙර පවත්වන ලදී. මෙම සාකච්ඡාවන් බොහොමයක්ම ප්‍රධාන ධාරාවේ ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ කතා කරනවාට වඩා දුක්ගැනවිලි ඉදිරිපත් කිරීම කේන්ද්‍ර කොටගෙන සිදු වුනු බවක් පෙනෙන්නට තිබුණි. නමුත් ඊට පසුව පවත්වන ලද සංවාදයන් තුනම රජයේ යෝජනා පිළිබඳ විශ්ලේෂණයන්ට මෙන්ම අධිකරණ ක්‍රියාවලියට විදේශයන්ගේ මැදිහත්වීම් ගැන වැඩි අවධානයකින් කෙරුණු බව දැක ගත හැකි වුණි.

සියලුම සංවාදයන් පාහේ පසුගිය රජයේ මැදිහත්වීම් වල අඩුලුහුඬුකම් පිළිබඳව මෙන්ම දේශපාලනමය වශයෙන් මෙහි ඇති වැදගත්කම පිළිබඳ දැනුවත්කමකින් සිටි බව පෙනේ. කොටස්කරුවෝ මෙහිදී පොදු දුක්ගැනවිලි සත්‍ය කොමිසමක් ; අධිකරණ යාන්ත්‍රණයක් සහ නෛතික, ආයතනික ප්‍රතිසංස්කරණ හරහා ආමන්ත්‍රණය කළ යුතු බව අවධාරණය කරන ලදහ. සංවාදයන් හය තුළදීම පැහැදිලිව මතුවුණු කරුණ නම් නව රජයට විශ්වසනීය යාන්ත්‍රණයක් හරහා අගතියට පත් පාර්ශවයන්ට යම් තාක් හෝ සාධාරණයක් ඉටු කිරීමේ ශක්‍යතාවයක් ඇති බවය. මෙම වාර්තාව, ප්‍රාදේශීය සංවාදයන්හි වැදගත් ප්‍රකාශයන් සහ මූලික තේමාවන් වෙන් කර සමස්ත විශ්ලේෂණයක් ලබාදීම උත්සහ දරයි.

I කොටස

මෙම කොටස විද්වතුන් ලබා දුන් තුලනාත්මක අත්දැකීම් හසු කර ගෙන එමගින් ශ්‍රී ලංකාවට ලබා ගත හැකි පාඩම් පිළිබඳ විශ්ලේෂණයක යෙදෙයි.

II කොටස

මෙම කොටස එක් එක් ප්‍රාදේශීය සංවාදයන් හි සිදු කළ ප්‍රධාන මැදිහත්වීම් සාරාංශයක් ලෙස ගෙන හැර දක්වයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

III කොටස

සංවාදයන් හයේම විශ්ලේෂණයක් මෙන්ම එහි ප්‍රාදේශීය සමානතා සහ විෂමතා සහභාගී වූවන්ගේ යෝජනා ඇසුරෙන් ගෙන හැර දක්වයි

IV කොටස

සහභාගී වූවන්ගේ දුක්ගැනවිලි ඇසුරෙන් ප්‍රත්පත්ති යෝජනා පෙන්වා දෙයි

V කොටස

සිවිල් සමාජයේ, රජයේ සහ අන්තර් ජාතික ප්‍රජාවගේ මූලික නිර්දේශයන් සහ සමාලෝචනය ලබා දෙයි

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

ක්‍රමවේදය

මෙම වාර්තාව ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන නගර පහක පැවැත්වුණු සංවාදයන් හයක වැදගත් කරුණු ඔබ වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලබයි. මෙම සංවාදයන් හය, කොළඹ දී දෙකක් ත්‍රිකුණාමලය, ගාල්ල, යාපනය සහ නුවරඑළියේදී තනි සාකච්ඡා වට වශයෙන් ද පවත්වන ලදී. මේ අනුව මෙහි ප්‍රථම වටයේ සංවාදයන් 2015 ජූනි මස 15 සිට 18 තෙක් ත්‍රිකුණාමලය, යාපනය සහ කොළඹ දී පවත්වන ලද අතර එහි දෙවන වටය ඔක්තෝබර් 30 සිට නොවැම්බර් 03 තෙක් කොළඹ, ගාල්ල සහ නුවර එළියේදී පවත්වන ලදී.

විශේෂඥයන් තෝරාගැනීම

මෙම සංවාදයන් ආරම්භ කිරීමේ මූලික අරමුණ වූයේ කොටස්කරුවන් අතර ශ්‍රී ලංකාවේ සංක්‍රාන්තික යුක්තියට අදාළව අවබෝධය වැඩිකිරීමට සහ ඒ පිළිබඳ කතිකාවතක් අලුතින් සමාජය තුළ ඇති කරවීමටය. එහිදී විදේශ විද්වතුන්ගේ සහාය උදක්ම ලබාගත්තේ වෙන රටවල මෙබඳු ක්‍රියාවලියකදී හට ගත් ගැටළු සහ එහිදී සක්‍රියව දායක වීමෙන් ඔවුන් ලද අත්දැකීම් ද බෙදාහදා ගැනීමට ඇති හැකියාව නිසාය. මෙහිදී විද්වතුන් තෝරාගැනීමේදී ප්‍රාදේශීය වෙනස්කම් මෙන්ම සංක්‍රාන්තික සමාජයන් තුළ වැඩ කිරීමෙන් ඔවුන් පෞද්ගලිකව ලද අත්දැකීම්ද නිර්ණායකයන් ලෙස භාවිතා කරන ලදී. එමෙන්ම ඔවුන්ගේ කාර්යබහුලකම මෙන්ම ලංකාවට පැමිණ වැඩ කිරීමට ඔවුන් සතු හැකියාවද මෙහිදී අවධානය ලක් කරන ලදී.

මේ අනුව ලතින් අමෙරිකානු කලාපයේ සංක්‍රාන්තික යුක්තියට අදාළව ඇති වුනු නව ප්‍රවණතාවන් සලකා බලා එම කලාපයේ උගත් පාඩම් ලංකාවට අදාළ කර ගත හැකි බැව් සැලකුණි. එමෙන්ම “දකුණු අප්‍රිකානු මොඩලය” මේ වන විට ගෝලීයව දේශපාලනමය සහ මාධ්‍යයේ කතා බහට ලක් ව ඇති බැවින් එම කලාපයෙන්ද විද්වතෙකු ගෙන්වා ගෙන ඔහු හෝ ඇය මගින් අත්දැකීම් මෙන්ම දිගු කාලීන ක්‍රියාවලියක බලපෑම් ද සාකච්ඡාවට භාජනය කිරීමට අදහස් කෙරිණි. එමෙන්ම එම අත්දැකීම් තුලින් ලංකාවට උකහා ගත හැක්කේ කුමන පාඩම් ද යන්න වඩාත් සැලකිල්ලට භාජනය විණි.

උක්ත කරණා සැලකිල්ලට ගෙන පහත විද්වතුන්ට සංවාදයන් සඳහා ආරාධනා කළ යුතු බවට කේන්ද්‍රය තීරණය කරන ලදී.

ඇල්බි සැක්ස් , දකුණු අප්‍රිකාවේ ව්‍යස්ථාපිත අධිකරණයේ හිටපු විනිසුරුවරයෙකි. අප්‍රිකානු ජාතික කොංග්‍රසයේ ජාතික විධායක කමිටුවේ හිටපු සාමාජිකයෙකුද වන ඔහු සත්‍ය සහ සංහිදියාව කොමිසමේ පිහිටුවීමෙහි ලා මූලිකත්වය ගෙන කටයුතු කළ අයෙකි. දකුණු අප්‍රිකාවේ වර්ණ භේදවාද සමයේ සිදුවුණු දේශපාලන අපරාධ සඳහා ක්ෂමාව ලබා දීමට පැවැත්වුණු සාකච්ඡාවන වලදී සැලකිය යුතු කාර්යභාරයක් සිදු කළ අයෙකි, ඇල්බි සැක්ස් මහතා.

එදුවඩෝ ගොන්සාලේස්, සංක්‍රාන්තික යුක්තිය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර කේන්ද්‍රයේ සත්‍ය සහ මතකයන් පිළිබඳ වැඩසටහනේ හිටපු අධ්‍යක්ෂවරයාය. ඔහු පෙරුවියානු සත්‍ය කොමිසමේ හිටපු සාමාජිකයෙකු වන අතරම අර්ජන්ටිනා සහ විලි රාජ්‍යයන් හි සත්‍ය සෙවීමේ සහ වගවීම පිළිබඳ විශේෂ අධ්‍යනයක් කළ අයෙකි. ඔහු අධ්‍යක්ෂවරයාව හිටපු සමයේ ටියුනීසියාව ඇතුළු රටවල් ගණනාවක ජාතික සංක්‍රාන්තික අධිකරණ ක්‍රියාවලියන් හි කටයුතු කර ඇත.

ඕස්ට්‍රේලියානු ජාතික විශ්ව විද්‍යාලයේ පර්යේෂකයෙකු වන ආචාර්ය බිනා ඩි කොස්තා, බංග්ලාදේශයේ ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය පදනම් කරගත් ප්‍රචණ්ඩතාවයන් පිළිබඳ ප්‍රාමාණික බුද්ධිමතෙකි.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

අප පෙර පැවසූ පරිදි දෙවන වටයේ සාකච්ඡා පැවැත්වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් නිරීක්ෂණය කරන කාර්යාලයේ වාර්තාව සහ ශ්‍රී ලංකාවේ සම අනුග්‍රහය ලද මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ වාර්තාව සම්මත වීමෙන් අනතුරුවය. සැසිවාරය ආරම්භ කිරීමේදී නිරාන් අන්කිටෙල් මහතා අරමුණු පිළිබඳ කෙටි පැහැදිලි කිරීමක් සිදු කළ අතර රැස්ව සිටින්නන් ජීනීවා ක්‍රමය පිළිබඳ අසන ලද ප්‍රශ්න වලටද පිළිවදන් දුනි. නිරාන් අන්කිටෙල් දකුණු ආසියානු නීති අධ්‍යයනය පිළිබඳ කේන්ද්‍රයේ නිර්මාතෘ මෙන්ම වත්මන් අධ්‍යක්ෂවරයාද වේ. අන්කිටෙල් මහතා මෙම සංවාදයන්හි දෙවන වට වලට සහභාගී වූහු අතර එහිදී කැපී පෙනෙන කාර්ය භාරයක්ද ඉටු කළේය.

සංවාදයන් හයේදීම ආරම්භක කාලයේදී විද්වතුන් විසින් සත්‍ය සෙවීමේ සහ වගවීමේ යාන්ත්‍රණයක් පිළිබඳ සිය අදහස් පළ කළ අතර සංක්‍රාන්තික සමයේදී රජය සහ මහජනතාව මුහුණ දෙන අභියෝග වලට කෙසේ මුහුණ දිය යුතුද යන්න පිළිබඳ අදහස් දැක්විණි. මෙහිදී ඔවුන් ලබා දුන් තුල්‍යතාමක අත්දැකීම් පහත තේමාවන් යටතේ ගෙනහැර දැක්විය හැක. ස්වභාවය සහ සංක්‍රාන්ති වර්ගයන්, අතීතය විනිශ්චයට වන දිරිදීම, සත්‍ය පැවසීම, සත්‍ය පැවසීම සහ වගවීම, ක්ෂමාව.

සහභාගිවූවන්

ජනවාර්ගික අධ්‍යයනය සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර කේන්ද්‍රය උක්ත සියලුම සංවාදයන් සඳහා සිවිල් සමාජයේ තෝරා ගත් සම්මිශ්‍රණයකින් යුතු කණ්ඩායමකට ආරාධනා කළේය. සහභාගී වූවන්ගෙන් බොහොමයක් දෙනා රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වල ක්‍රියාකාරීන් වූ අතරම ඔවුහු වැඩි ප්‍රමාණයක් මානව හිමිකම්, දිළිඳු කම පිටුදැකීම , ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය පදනම් කරගත් ප්‍රවණ්ඩත්වය, සංහිදියාව, වාර්ගික ඒකාබද්ධතාවය පිළිබඳ ක්‍රියාකාරීහු වූහ. ත්‍රිකුණාමල සංවාදය සඳහා පාර්ලමේන්තු මන්ත්‍රීවරු දෙදෙනෙක් මෙන්ම නැගෙනහිර පළාත් සභාවේ මන්ත්‍රීවරුන් කිහිප දෙනෙක්ද සහභාගී වූහ. කොළඹ සංවාද දෙක සඳහා රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික දූත මණ්ඩල මෙන්ම ආධාර දෙන ආයතන නියෝජිතයින් ද ඇතුළත් විය.

මූලික හැඳින්වීම් වලින් අනතුරුව සහභාගිවූවන්ට ප්‍රශ්න ඇසීමට මෙන්ම විද්වතුන්ගේ දායකත්වය පිළිබඳ ඔවුන්ගේ අදහස් දැක්වීමට ද ඉඩ හරින ලදී. විටෙකදී සහභාගිවූවෝ ඔවුනොවුන්ගේ දායකත්වයන් පිළිබඳවද මෙහිදී මත පළ කළහ. මෙම බොහොමයක් මතයන් නිදහස් , ඔවුන්ගේ පුද්ගලික මතයන් වූ අතරම ඒවා වැඩිමනක්ම පවතින දේශපාලනය පිළිබඳ කළකිරීමෙන් ඇති වූ පොදු නිරීක්ෂණයන්ය. මෙම වාර්තාවේ දෙවැනි කොටසේ දී එක් එක් සංවාදයේදී සහභාගී වූවන්ගේ මැදිහත්වීම් හුවා දක්වන අතරම එක් එක් සංවාදයකදී දුක්ගැනවිලි අතුරෙන් මතු වූ වැදගත් ප්‍රකාශයන් ගෙන හැර දක්වයි. මෙම සියලුම සංවාදයන්හිදී ඔවුන් දැක්වූ අදහස් නිර්නාමිකව ලියවෙන අතර මෙම වාර්තාව තුළ කිසිදු ආයතනයක් හෝ පුද්ගලයෙකු ගෙන හැර නොපෑමට වගබලාගෙන ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

අමතර පර්යේෂණයන්

අමතර පර්යේෂණ සිදු කරන ලද්දේ අදාළ සන්ධර්භයට අදාළව පසුබිම පිළිබඳ කරුණු රැස් කිරීමටය. පළමුව සීමාසහිත විමර්ශනයක් සිදු කරන ලද්දේ ප්‍රධාන ප්‍රවාහයේ මාධ්‍යයන්හි සම්ප්‍රදායික නෛතික ප්‍රතිපත්ති ක්‍රමක්දැයි හඳුනාගැනීමටය. එමෙන්ම එක් එක් නගරයන් හි ප්‍රජා නායකයන් අතර සාකච්ඡා පවත්වන ලද්දේ සම්ප්‍රදායික නීති ක්‍රම පිළිබඳ කෙබඳු ප්‍රාදේශීය විවාදයක් ඇත්දැයි සොයා බැලීමටය.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

I කොටස

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

විශේෂඥයන්ගේ දායකත්වය : තුලනාත්මක අත්දැකීම්

මෙම කොටසේදී විශේෂඥයන් නිදෙනා සමාජයක්, සංක්‍රාන්තික නීති ප්‍රතිපත්ති යටතේදී ගැටුමෙන් සහ ඒකාධිපතිවාදයෙන් කෙසේ ඉස්මතු වන්නේදැයි යන්න සිය අත්දැකීම් ඇසුරෙන් ගෙනහැර දක්වා ඇත . මෙහිදී ඔවුන් නිදෙනාම අවධාරණය කළේ සම්ප්‍රදායික නීති පද්ධතියකින් සංක්‍රාන්තික යුක්තියකට හුවමාරු වීම ලංකාව මෙන්ම අනෙකුත් රටවලටද සංකීර්ණය කටයුත්තක් වන බවයි. ගැටුමක හෝ ඒකාධිපතිවාදයක අවසානයේදී රාජ්‍ය ආයතනික ව්‍යුහයන් දුර්වල වී සම්පත් අවම වන අතර ගැටුමට ගොදුරු වූ ජනසමාජයන්ට රජය පිළිබඳ ඉතුරු වන්නේ නොපහත් ආකල්පයකි. දකුණු අප්‍රිකාව තුළ වර්ණ හේද වාදය දශක හතරක් පුරා පැවතී අතර සුදු ජාතිකයන්ගේ පීඩනයට සියවස් ගණනාවක් ඔවුන් නතු ව තිබුණි. එයට සමානවම, ලතින් අමෙරිකාවේ දශක ගණනාවක මිලිටරි පාලනයෙන් රාජ්‍ය ව්‍යුහය අධිපණව පැවති අතර එවක සිදු වූනු අපරාධයන්හි ස්වභාවය සහ මෙන්ම සීමාවන් සිතීමද උගහට විය.

මෙහිදී අප පශ්චාත් අර්බුද යුගයේදී සංක්‍රාන්තියක ස්වභාවය සහ වර්ගයන් පිළිබඳ ලුහුඬින් සඳහන් කෙරෙන අතර සත්‍ය කොමිෂන් සහ නඩු විභාග කෙසේ සිදුවන්නේද යන්න පෙන්වා දෙයි. “ සමාජයක් නැවත අතීතයට යා යුත්තේ ඇයි ?”. මේ සඳහා අපට උදාහරණ ලෙස ගත හැක්කේ ජපානය, ස්පාඤ්ඤය සහ ජපානයයි. අතීතයේ සිදු වූනු දේශපාලනමය, සදාචාරාත්මක සහ නීතිමය හේතු ගණනාවක් නිසා නැවත අතීතයට යාමෙන් එම රටවල සමාජ ඒකාබද්ධතාවය පමණක් නොව අර්බුදයකින් අනතුරුව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයද ශක්තිමත් කිරීමට හැකිවිණි. මෙයට සමගාමීව ලතින් ඇමරිකාව, ටියුනීසියාව සහ දකුණු අප්‍රිකානු සමාජයන්හි අතීත අපරාධයන්හි ස්වභාවයන් හා ප්‍රචණතා සඳහා කරුණු එක් රැස් කිරීමට මුලින්ම තෝරා ගන්නේ සත්‍ය කොමිසමයි . එහෙත් ඒ වන විටද සත්‍ය කොමිසමක ක්‍රියාවලිය සහ එහි වගවීම පිළිබඳ ගැටළු සමාජය තුළ නොතිබුනා නොවේ. නමුත් එම දකුණු අප්‍රිකානු සහ ලතින් අමෙරිකානු අත්දැකීම් අපට සත්‍ය සහ නීතිය අත්අල්ලා ගෙන කටයුතු කළ බවට පැහැදිලි සාක්ෂ්‍ය සපයයි. උදාහරණයක් ලෙස ක්ෂමාව ලබා දීමේ ක්‍රියාවලියක් පවතින විට , ලතින් ඇමෙරිකානු කලාපයන්හි සත්‍ය කොමිසම වලට නීතියේ ඉල්ලීම් වලට පහසුවෙන් අවනත වීමට හැකිවිණි. දකුණු අප්‍රිකාවේදී පැවැත්වුණු සත්‍ය කොමිසමේදී සත්‍ය හෙළිනොකළොත් නඩු පැවරිය හැකි බවට කරන ලද තර්ජන වලින් පසුව බොහොමයක් සැගවුණු තොරතුරු සොයාගත හැකි වූවා පමණක් නොව අපරාධකරුවන්ද අනාවරණය කර ගත හැකි විණි.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

සංක්‍රාන්ති ස්වභාවයන් සහ වර්ගයන්

සංක්‍රාන්ති විවිධාකාරයන්ය. ශ්‍රී ලංකාවේ සංක්‍රාන්තිය යුද්ධයකින් එක් කණ්ඩායමක් පරාජයට පත් කිරීමෙන් ඇරඹුණු අතර ආර්ථනීති විප්ලවය එය මැතිවරණයකින් නව පක්ෂයක් බලයට පත් වීමෙන් ඇරඹිණි. විකල්පයක් ලෙසට කොළොම්බියාවේ මෙන් අර්බුදයක් නැවත්වීමට සාකච්ඡා මාර්ගයට යා හැකිව තිබුණු අතර එසේත් නැතිනම් විලී රාජායේ මෙන් බලය පවරා දීමක් සිදු කළ හැකිව තිබුණි. උක්ත සියලුම අවස්ථාවන් වලදී ඇති වන කොන්දේසි සහ නියමයන් ඉන් අනතුරුව සිදු වන සංක්‍රාන්ති නීති සඳහා ඉඩ හසර ලබා දෙන බව පැහැදිලි කරුණකි. උදාහරණයක් ලෙසට සංක්‍රාන්තික සමයේ සිදු වන සාකච්ඡා වලට අරගල සමයේ එක් පාර්ශවකරුවෙකුගේ හෝ පැමිණීම හෝ නොපැමිණීම, සිවිල් සමාජය සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන් සංක්‍රාන්ති ක්‍රියාවලියට දායක වීම අතර සහ සම්බන්ධයක් ඇත.

අවට ලෝකය දෙස අවධානය යොමු කරන විට හැඟී යන කරුණක් නම් බලය නිසි පරිදි හුවමාරු වුණු අවස්ථාවන් වලදී නව පාලනයකට ඇති බාධා සීමා සහිත සහ අවම වන බවයි. උදාහරණයක් ලෙස පිරු හි උප්පිමෝරිගේ පාලනය බිඳ වැටුණු විට සිවිල් සමාජයට නව රජය වෙත බලපෑම් එල්ල කොට අන්තර් ජාතික මානව හිමිකම් සම්මුතීන්ට අනුකූල වන ලෙස නීති සහ ආයතනික ප්‍රතිසංස්කරණ ඇති කරගැනීමට ඉඩ හසර ලැබිණි. එහෙත් බොහොමයක් අවස්ථාවලදී අපට දැකගත හැකි කරුණ නම් මෙම සංක්‍රාන්තීන් අසම්පූර්ණ බවයි. අපරාධකරුවන් සංක්‍රාන්ති සමයෙන් පසුවත් වසර ගණනාවක් රජයේ සහ හමුදාවේ ප්‍රධාන පෙලේ තනතුරු දැරීම සංක්‍රාන්තියකින් සිදු විය යුතු දේවල් ඉබේම අඩපණ කර දමයි. මෙයට කදිම උදාහරණයක් දකුණු අප්‍රිකාවෙන් ගැන හැර දැක්විය හැකිය. වර්ණ භේදවාදය අවසාන වීමෙන් පසුවද බොහෝ කළක් එහි මිලිටරි සහ බුද්ධි අංශ ක්‍රියාත්මක ව පැවති අතර අමතක නොකළ යුතු කරුණ වන්නේ එම අංශ බොහොමයක් වර්ණ භේදසමයේ සැලසුම් සහගතව සිදු කළ අපරාධ වලට හවුල් වුවත් බවයි. ආප්තවිනාවේදී සිවිල් ප්‍රජාතන්ත්‍රික රජයක් බලයට පත් වීමෙන් කාලයක් ගත වන තුරුම එහි මිලිටරි පාලනය පැවති සමයේ තිබූ සන්තද්ධ අංශ ක්‍රියාත්මකව පැවතිණි.

පෙර සඳහන් කළ සීමා සහිත වාතාවරණයන් යටතේ සිවිල් සමාජ කොටස්කරුවන්ට සංක්‍රාන්තියේ සීමාවන් කෙබඳු ද යන්න නිර්ණය කිරීමේ පූර්ණ අයිතිය පවතී. මෙහිදී සිවිල් සමාජය i) අර්ථවත් මැදිහත් වීමට ඇති අවස්ථාවන් ii) එම අවස්ථාවන් වල සීමාවන් iii) එම අවස්ථාවන් වලට සීමා පැනවෙන්නේ කිනම් මොහොතකද යන්න සඳහා කරුණු සෙවිය යුතුය. උක්ත සඳහන් කාරණා පිළිබඳ සැලකීමේදී දේශපාලන නිදහස ලබා ගැනීමට නම් පළමුව මෙයට අදාළ කොටස්කාර පාර්ශ්වයන් සමග සාකච්ඡා කොට පසුව එන ප්‍රතිරෝධයන් වළක්වා ගැනීමට කටයුතු සම්පාදනය කළයුතුය. සෑම විටම මතක තබා ගත යුතු කරුණ නම් මෙම ඉඩ ප්‍රස්ථා ඕනෑම මොහොතක නැති විය හැකි බවයි.

සංක්‍රාන්ති සමයේ කළක් ගත වීමෙන් පසුව සංක්‍රාන්තික යුක්ති ක්‍රියාවලිය ආරම්භ කිරීමට උත්සහ කිරීමෙන් ඒ සඳහා ඇති දේශපාලන අධිෂ්ඨානය නෂ්ට විය හැකිය. මෙයට ගත හැකි හොඳම උදාහරණය

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

නම් විසුනිසියාවයි. විසුනිසියාවේ රාජ්‍ය පෙරළියෙන් අනතුරුව ජාතික සංවාද ගණනාවකින් පසුව සංක්‍රාන්තික යුක්තිය පිළිබඳ නීති කෙටුම්පත් පාර්ලමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන විට එවක රජය සම්ප්‍රදායික ඉස්ලාමිකයන්ගේ පිබිදීමෙන් හෙම්බත්ව සංවේදී කරුණු ගණනාවක් නිසාම අසරණව තිබිණි. මෙහිදී ඒකාබද්ධතාවය ඇති කරනු වස් සම්ප්‍රදායික යුක්තිය යාන්ත්‍රණයට අදාළ සියල්ල තනි නීතියක් යටතේ පිහිටුවන ලදී. මෙයට අමතරව රජය සංක්‍රාන්තික යුක්තියට අදාළ සම්බන්ධීකරණයට වෙනමම සංක්‍රාන්තික යුක්තිය පිළිබඳ අමාත්‍යාංශයක් ද ලබා දුනි. පුළුල් බලතල පවරා දුන්නද එම “සුපිරි” අමාත්‍යාංශයට සංක්‍රාන්ති යුක්ති යාන්ත්‍රණයට අදාළ කටයුතු නිසියාකාරව සම්බන්ධීකරණය කිරීමට නොහැකි වූ බව පෙනේ. සංක්‍රාන්තික යුක්තිය පිළිබඳ නීතිය පාර්ලමේන්තුවේ දී සම්මත වුවද එම යාන්ත්‍රණය සැකසීමට විසුනිසියාවට වසරකට වඩා කාලයක් ගත විය. විසුනිසියානු සත්‍ය සහ ගරුත්වය පිළිබඳ කොමිෂන් සභාව (TDC) වැඩ ආරම්භ කරන විට පසු ගිය රෙජිමයේ බලයේ සිට එසේබිසි නැවතත් බලයට පැමිණි සිට අතර සංක්‍රාන්තික යුක්ති යාන්ත්‍රණයට කිසිදු සහයක් ලබාදීම මුල සිටම හෙතෙම ප්‍රතික්ෂේප කළේය. ඒ අනුව TDC යට කිසිදු දේශපාලන සහයක් රජයෙන් නොලැබුණි.

අතීතය විභාග කළ යුත්තේ ඇයි?

අතීතය විභාග කිරීමට අපට දිරි දෙන නොයෙකුත් දේශපාලනමය, නෛතික සහ සදාචාරාත්මක හේතු කාරණා ඇත. දේශපාලනමය පැතිකඩකින් බැලූවොත්, අතීතය විභාග කිරීම සංක්‍රාන්ති සමයේ සිටින සමාජයක ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව විදහා පායි.

මෙයට සමගාමීව අතීතය විභාග කිරීමට අවශ්‍ය වන සදාචාරාත්මක අත්‍යවශ්‍යතා ද අපට මෙහිදී ගෙන හැර දැක්විය හැක. සැබවින්ම බැලූවහොත් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයට පසු ගිය රෙජිමයේ කණ්ඩායම් අත පොවන තාක් සාමකාමී රාජ්‍යයක් බිහි වේයයි සිතීම උභහටය. මෙහිදී අපරාධ වලට ගොදුරු වූවන්ගේ කෝණයෙන් බලන විට නව රජයන් තුලද අපරාධකරුවන් නිදැල්ලේ සැරිසරන්නේ නම් එවන් විටක රටක ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ද දුර්වලය. ගොදුරු වූවන් පමණක් නොව මහ ජනතාවද එබඳු අවස්ථාවකදී රජය විශ්වාස නොකිරීමට පෙළඹේ. අවිශ්වාසයන් දළලා නැවතත් බල පෙරලීම් වුවත් ඇති වීමට ඉඩ නැතුව නොවේ.

1980 දශකයේදී යුගෝස්ලාවියාවේ ඇති වූ ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා වක්‍රයක් සේ නැවතත් 1990 දශකයේද ඒ අයුරෙන්ම ඇවිලෙනු ඇතැයි බොහෝදෙනා නොසිතූහ. ජාත්‍යන්තර අපරාධ අධිකරණය ඉදිරියේ සාක්ෂි දුන් පැරණි යුගෝස්ලාවියාවේ අපරාධ වලට හවු වූවන් බොහෝ දෙනෙක් ප්‍රකාශ කළේ කාලයක් පුරාවටම එකම කණ්ඩායමක් නොවෙනස්ව පාලනයට හවුල් වීම මෙයට හේතුවක් විය හැකි බවයි.

රටක් අතීතය විමර්ශනය කිරීමට පෙළඹෙන්නේ නම් එයින් කියවෙන්නේ එම රට තමන් පෙර සිටි ස්ථානයේ සිට ඉදිරියට යාමට අව්‍යාජ උත්සාහයක් දරණ බවයි. ජර්මනිය II ලෝක යුද්ධයේ මිලේචන්ත්වයෙන් ඇති තරම් බැට කෑ රටකි. නමුත් කෙටි කළකින් පෙර ක්‍රමය යටතේ අතීතය විභාග කිරීමෙන් පමණක් නොව බිහිසුණු මතයක් අවදියෙන් තබා ගැනුමෙන් ඔවුන් සුවිශේෂී ප්‍රගතියක් අත් කර

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

ගත් බැව් මෙහිදී කිව මනාය. උදාහරණයක් ලෙසට II ලෝක යුද්ධය අවසන්ව වසර පනහක් ගත වූනද ඕනෑම ජර්මානු සිසුවෙකුට යුද්ධය සහ සමුලසාතනයන් අදටත් හොඳින් මතකය.

අතීතයට මුහුණ දීම සැම ජර්මනුවෙකු තුළම සිය අසල්වැසි රාජ්‍යයන් සමඟ ඇති සබඳතාවයට පරිවර්තනය බලපෑමක් එල්ල කළ බව පෙනේ. යුරෝපානු සංගමය මේ වන විට අන්තර්ජාතික ත්‍රස්තවාදීන්ගේ තර්ජන, මූල්‍ය අර්බුද සහ මූලික ප්‍රශ්න ගණනාවක් හමුවේ කණ්ඩායමක් ලෙස අභියෝග වලට නැතුව ඇත. එහෙත් බොහෝ දෙනෙකුට මෙහි අමතක වී ගොස් ඇති කාරණය නම් අද කණ්ඩායමක් ලෙස සිටින මෙම රටවල් මීට දශක පහකට පෙර මහා යුද්ධ වලට පැටලුණු රාජ්‍යයන් බවයි. ජර්මනිය, ප්‍රංශය සහ පෝලන්තය සමඟ සටන් මාලාවක නිරත ව සිටි අතරම දෛවයේ සරදමක් මෙන් දශක ගණනාවකට පසුව ජර්මනිය සහ ප්‍රංශය යුරෝපීයානු සංගමයේ හඳවන බවට පත්ව සිටියි.

මෙයට වෙනස්ව, ජපානය කිසිම දිනෙක II ලෝක යුද්ධයෙන් සිදු වූනු අපරාධ පිළිගැනීමට හෝ ඒවාට සමාව ඉල්ලීමට ඉදිරිපත් වූයේ නැත. අසල්වැසියන් රාජ්‍යයන්ගේ බලවත් විරෝධතා මධ්‍යයේ වුවද ඔවුහු ගර්භිත යුධ අපරාධකරුවන් සැමරුවෝය. යුධ සමයේ ලිංගික වහල් සේවයට යොදාගත් කාන්තාවන්ට යුක්තිය ඉටු කරන්න යයි බොහෝ දෙනෙක් නැගූ හඬට ජපානය කිසිදිනෙක කන් දුන් බවක් නොපෙනුණි. මේ නිසාම අසල්වැසි රාජ්‍යයන් පමණක් නොව නැගෙනහිර ආසියානු කලාපයම ජපානයේ වත්මන් උපායමාර්ගික පිබිදීම දෙස බලන්නේ සැකයෙන් පිරුණු දෙනෙකිනි.

සත්‍ය පැවසීම

සංක්‍රාන්තික යුක්ති යාන්ත්‍රණයකදී බොහෝ රටවල් සත්‍ය පැවසීමේ ක්‍රමවේදයකට නැඹුරු වනු දක්නට ලැබිණි. නිල මට්ටමේ සිදු වන මෙබඳු ක්‍රියාවලියක් බොහෝවිට තාවකාලික, තෛතික වලංගුතාවයක් නැති සත්‍ය කොමිසමක ස්වරූපය ගනී. මෙහි උදෙසා බලාපොරොත්තුව වන්නේ මානව හිමිකම් කඩවීම් සහ අපරාධ පිළිබඳ හේතු සහ ප්‍රතිවිපාක හඳුනා ගැනීමයි.

සත්‍ය කොමිසමක් පිහිටුවන විට එහි බලය, සංයුතිය, සම්පත් සහ එයට ලැබෙන විධි විධාන පිළිබඳ පූර්ව විනිශ්චයකට එළඹිය යුතුය. ඉතිහාසය දෙස බලන විට ලතින් ඇමරිකානු කලාපයේ සත්‍ය කොමිෂන් වලදී සිදු වූනේ අඩු බලතල ප්‍රමාණයක් ලබා දී සීමා සහිත වපසරියක සිට තෝරා ගත් බරපතල ගණයේ අපරාධ කිහිපයක් පිළිබඳ විමර්ශනය කිරීමය². දකුණු අප්‍රිකානු සහ ටියුනීසියානු සත්‍ය කොමිෂන් වලදී අතීත අපරාධ පිළිබඳ සොයා බැලීම පමණක් නොව ඒ ඒ කාලවලදී කඩවූණු සමාජ සහ ආර්ථික අයිතීන් පිළිබඳවද විමර්ශනය කෙරුණි . මෙහිදී ඉදිරිපත් වෙන දුක් ගැනවිලි පිළිබඳ සිය බල ප්‍රවණ්ඩත්වයේ පරිමාණය අනුව ප්‍රමාණාත්මක ගවේෂණයක් සිදු විය යුතු බැව් කිව මනාය. එහෙත් එහිදී සත්‍ය කොමිසමට ලබා දී ඇති බලතල පමණක් නොව කාලය මෙන්ම මානව සම්පත් පිළිබඳවද සැලකිය යුතුමය.

² විලි සත්‍ය කොමිසමට බලය ලැබී තිබුනේ අතුරුදහන් වූවන් සහ මරණයට පත් වූවන් පිළිබඳ පමණක් සොයා බැලීමටය. මෙහිදී වධ හිංසා පැමිණිවීම වැනි අනෙකුත් කාරණා විභාගයට ගත්තේ නැත .ආර්ජන්ටිනාවේ සත්‍ය කොමිසමට බලය ලැබී තිබුනේ 1976 සිට 1983 කාලය තුළ සිදු වූ අතුරුදහන් වූවන් පිළිබඳ සොයා බැලීමටය.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

පෙර පරිච්ඡේදයේ සඳහන් කළ අයුරින් මානව සම්පත් සහ එයට ලබාදෙන මූල්‍යමය දායකත්වය සත්‍ය කොමිසමක කාර්ය භාරය සාක්ෂාත් කරගැනීමට සෘජුවම ඉවහල් වේ. විසුනිසියානු සත්‍ය කොමිසම (TDC) විශාල බලතල ප්‍රමාණයක් යටතේ වාර්ෂිකව ඇමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන 10 ක දායකත්වයක් යටතේ කටයුතු කළ අතර පෙරුවියානු සත්‍ය කොමිසම සීමා සහිත බලතල ප්‍රමාණයක් යටතේ වසර තුනක කාලයක් සඳහා ඇමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන 12ක අරමුදලකින් ක්‍රියාත්මක වීණි.

මෙබඳු කොමිසමකදී වින්දිතයන්ගෙන් ලබා ගන්නා සාක්ෂි සටහන් ඔවුන්ගේ හඬ ජන ගත කිරීමට මෙන්ම ඔවුන්ගේ ගෞරවය නැවත ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමටද හේතු වේ. ආර්ථනීතිවේදී පැවැත්වුණු සත්‍ය කොමිසමේදී පොදු විභාගයන් නොපැවැත්වුණු අතර වින්දිතයන්ගෙන් වෙන වෙනම ප්‍රකාශ 1500ක් පමණ ගන්නා ලදී. මෙයට ප්‍රතිවිරුද්ධව දකුණු අප්‍රිකාවේ පැවති සත්‍ය සහ සංහිදියාව කොමිසමේ දී ඉතා දුර බැහැර දුෂ්කර පෙදෙස් වල පවා පොදු විභාගයන් පැවති අතර සාක්ෂ්‍ය සටහන් සතිපතාම රේඩියෝ සහ ටෙලිවිෂන් මාධ්‍ය ඔස්සේ මහජනතාවට ඇසෙන්නට, දැකින්නට සලස්වන ලදී.

මෙවැනි සත්‍ය කොමිසමක සංයුක්තිය සැලකීමේදී සැමවිටම එහි මූලිකත්වයට සියලුම ජන කණ්ඩායම් අතර විශේෂයෙන්ම වින්දිතයන් නියෝජනය කරන ජන කණ්ඩායම තුළ අවංකත්වය ප්‍රකට කළ ගරු කටයුතු අයකු පත් කරන ලදී. මෙම කණ්ඩායම සැමවිටම අදාළ රටේ සියලුම ජන හා ආගමික වර්ග නියෝජනය කළ යුතු කණ්ඩායමක් විය යුතුය . ප්‍රධාන කොමසාරිස්තුමන් විවිධ ගති ලක්ෂණ ඇති අනෙක් කොමසාරිස්වරුන් අතර ශක්තින් සහ දුර්වලතා මැනවින් හඳුනා ගෙන ඒවා තුලනය කළ යුතුය. දකුණු අප්‍රිකානු සත්‍ය කොමිසමේ මූලසුන් හෙබවූ ඩේස්මන්ඩ් ටුටු ආර්ථිකවේදී තුමන් බොහොමයක් පොදු විභාගයන් වලදී වින්දිතයන් තුලින් මතු වූ සංවේදී මෙන්ම අවේගාත්මක ප්‍රකාශයන් මනාව හසුරුවාගෙන කළමනාකරණය කරන අයුරු දක්නට ලැබීම සුවිශේෂී වීණි. මේ සඳහා ඔහුට ඔහුගේ සහයක කොමසාරිස් වරුන්ගෙන්ද ලැබුනේ නොමද සහයකි.

රාජ්‍යයන් මැදිහත් වී සිදු කෙරෙන සත්‍ය කොමිසම් මෙන්ම සිවිල් සමාජයන් තුලින් බිහි වන සත්‍ය කොමිෂන් ද ඇත කොළොම්බියාව, ගුවාතමාලාව සහ බ්‍රසීලයේ මෙබඳු කොමිෂන් අපට දැක ගත හැකිවීණි. මෙවයෙන් අතිශය වැදගත් කාර්ය භාරයක් ඉටු වූවා පමණක් නොව රාජ්‍යයන් මගින් සත්‍ය කොමිසමක් ඇති කිරීමට මූලික අධිකාරමක් දැමීමේද මෙවැනි සිවිල් සමාජයන්ගෙන් මතු වූනු සත්‍ය සෙවීමේ කොමිසන් බව කිව මනාය.

සත්‍ය සෙවීම සහ යුක්තිය අතර ඇති සබඳතාවය

ලතින් ඇමෙරිකානු කලාපයේ ජේරු, ආර්ථනීතිවේදී සහ විලී යන රාජ්‍යයන්හි, පැවැත්වුණු සත්‍ය කොමිසම් තුලින් ඒ ඒ රටවල සමාජයීය දේශපාලනික වාතාවරණය අනුව නඩු පැවරීම් කරනු දක්නට ලැබීණි. පෙර සඳහන් කරන ලද රටවල් තුනේම නව රජයන් පළමුව සිදු කරන ලද කාර්යය වූයේ සත්‍ය කොමිසමක් ස්ථාපිත කිරීමයි. මෙහිදී සත්‍ය කොමිසම් තුලින් පසු ගිය රෙජිමයන් හි මානව හිමිකම් කඩවීම් වල ස්වභාවයන් පිළිබඳ ලබා ගත් ප්‍රකාශයන් හරහා මහජන මතය හැඩගස්වා ඒ අනුව අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ග

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

ගැනීමට ඔවුන්ට හැකි විණි. මෙම රාජ්‍යයන් තුනේම පෙර පැවති රජයන් මෙවැනි මානව හිමිකම් කඩකිරීම්වලට අදාළ නඩු විභාග ප්‍රමාද කරමින් කටයුතු කළත් රජය පෙරලීමත් සමඟ ඇති කරන ලද සත්‍ය කොමිෂන් සභා යාන්ත්‍රණය කරණ කොට ගෙන බොහොමයක් දැ හෙළිදරවු කරගැනීමට හැකිවිණි.

දකුණු අප්‍රිකාවේදී සත්‍ය කොමිසම හරහා නඩු පවරන බවට කරන ලද බලපෑම් ඔස්සේ වර්ණ හේද සමයේ සිදු වූ අපරාධ පිළිබඳ මහා පරිමාණ හෙළිදරවු කර ගැනීම් හැකි වුණි. අප්‍රිකානු ජාතික කොංග්‍රසය සහ ජාතික පක්ෂය වර්ණ හේද යුගය අවසන් කිරීමට සාකච්ඡා කරන සමයේ ජාතික පක්ෂය සැමවිටම ප්‍රකාශ කළේ වර්ණ හේද කාලයේ රාජ්‍ය අංශයේ සේවය කළ සහ හමුදා නිලධාරීන්ට සමාව ලබා දිය යුතු බවය. අප්‍රිකානු ජාතික කොන්ග්‍රසය මෙයට එදිරිව ප්‍රකාශ කළේ ඔවුන්ට විරුද්ධව නඩු පැවරිය යුතු බවය. එහෙත් එම අවස්ථාවේදී කොන්ග්‍රසය ද පසු බා ගිය කාරණය වූයේ ළඟ එන පශ්චාත් වර්ණ හේද සමයේ පළමු වන මැතිවරණයයි. මෙම මැතිවරණයේ ජයග්‍රහණයට ආරක්ෂක අංශ සාමාජිකයන්ගේ ඡන්ද අතිශය වැදගත් වූ අතර ඔවුන්ට හානි වන යමක් පැවසීම පවා කොංග්‍රසයට අහිතකර ප්‍රතිපල ගෙන දෙන්නක් විණි. එම නිසාම කොංග්‍රසය විශ්වාස කළේ ආරක්ෂක අංශ සාමාජිකයන්ට කොන්දේසි සහිත සමාවක් ලබා දී ඔවුන්ව සත්‍ය සහ සංහිදියා කොමිසම (TRC) වෙත ඉදිරිපත් කොට පාපොච්චාරණය කිරීමෙන් ඔවුන්ට ඡන්දයේදී වැඩි බලපෑමක් එල්ල නොකරනු ඇති බවටයි . TRC ය මෙහිදී කොමිසම හමුවේ ඉදිරිපත් නොවුණු සහ අසත්‍ය ප්‍රකාශ කළ අයවලුන්ට නඩු පවරන බවට මූල සිටම ප්‍රකාශ කළේය. මෙවැනි බලපෑම් හමුවේ කොමිසම වෙත විශාල වශයෙන් ඉදිරිපත් වූයේ වර්ණ හේද සමයේ සුළු අපරාධ වලට සම්බන්ධ වූ පුද්ගලයන්ය. කෙසේ වුවත් මෙම ඉදිරිපත් වීම් තුළින් බොහොමයක් සැඟවී ගිය කටුක සත්‍යයන් හෙළිදරවු කරගැනීමට හැකි වුවා පමණක් නොව ඒවා මහජනතාව අතර බෙදා හැරීමටද ඉඩ සැලසිණි.

කෙසේ නමුත් කොන්දේසි සහිත සමාව දීමේ දිගු කාලීනව එල රහිත ක්‍රියාවලියක් බවට පත් විණි. මහා පරිමාණ අපරාධ වලට සම්බන්ධ වූවන් කොටු කර ගැනීමට එය සාර්ථක මෙවලමක් බවට පත් වූයේ නැත. එමෙන්ම කොමිසම ඉදිරියට නොපැමිණි සහ සමාව ලබා ගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කළ වූන්ට නිසි දඬුවම් ලබා දීමට ද කොමිසම අපොහොසත් වුණි. එනමින් බලන කළ කොමිසමෙන් වැඩිම අසාධාරණයක් සිදු වූයේ කොමිසම හමුවේ සත්‍ය ප්‍රකාශ කළ වූන්ට බව පෙනී යන කරුණකි. කොමිසම මග හැරිය කණ්ඩායම් වලට කිසිවක් ප්‍රකාශ කිරීමට අවශ්‍ය නොවුණු අතරම සමාජය තුළ නිදැල්ලේ ජීවත් වීමටද ඉඩ හසර ලැබිණි. වර්ණ හේද සාමය තුළ වින්දිතයන්ට මෙන්ම දිවි බෙර ගත්තවුන්ටද මෙමගින් සිදු වූයේ අවැඩකි. බොහෝ දෙනෙකුට ඒ සාමය තුළ තමන්ට හෝ තමන්ගේ හිතෙහිම සිදු වූ දුෂ්කරතා ගැන තොරතුරක් ලබා ගත නොහැකි තත්වයට පත් වූහු අතරම භීෂණයට සම්බන්ධ වූවන්ට දඬුවම් ලබා දෙනුද දැකිය නොහැකි විණි.

1991 වසරේ ඇති කළ මෙම කොමිසමෙන් (TRC) පසුව “කොන්දේසි සහිත සමාව දීම” පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර නීතිය සැලකිය යුතු වෙනසකට භාජනය විණි. ඉන් ඉදිරියට ජාත්‍යන්තර අපරාධ වලට අදාළ යුධ අපරාධ, මානුෂීය අපරාධ සහ සමූලඝාතන වලට සම්බන්ධ කිසිවෙකට ජාත්‍යන්තර නීතිය යටතේ

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

කිසිදු කොන්දේසි සහිත සමාවක් හිමි නොවිණි. කෙසේ වුවත් මූලික පියවරක් වශයෙන් දකුණු අප්‍රිකානු මොඩලය සත්‍ය සහ යුක්තිය අතර ඇති ගතික සම්බන්ධතාවය පෙන්වන කදිම උදාහරණයක් බවට කිසිදු සැකයක් නැත.

දූෂණය සහ සංක්‍රාන්තික යුක්තිය

රජයක බරපතල දූෂණ සහ වංචා එම රජයක බිඳ වැටීම ඉක්මන් කරන සාධකයක් වීමට පුළුවන. පිරු රාජ්‍යයේ උප්පිණිමය ඵලයට කොමියුනිස්ට් පක්ෂය මෙන්ම බොහෝ දෙනෙක් ක්‍රස්ත සංවිධානයක් ලෙස හැඳින් වූ “Shining Path” පරාජය කිරීමෙන් අසීමිත නිදහසක් භුක්ති වින්දේය. ක්‍රස්ත වාදය මර්ධනය කිරීමේ මුඛාවෙන් උප්පිණිමය සිය දේශපාලන සතුරන්ද මර්ධනය කළ අතර ඒ සඳහා දරුණු උපක්‍රමද ක්‍රියාත්මක කළේය. Shining Path පරාජය කිරීමෙන් ලද සාමාජමය පිළිගැනීමට මුඛාව වී ඔහු නෛතික සහ ව්‍යවස්ථාමය වෙනසකටද යාමට සැරසුණු අතර ඒ සැම ක්‍රියා මාර්ගයකින්ම සිය විශ්වාසවන්ත කණ්ඩායමේ බලය තර කර ගැනීමට උත්සහ දරනු ලැබිණි. වංචාව, දූෂණය මෙන්ම ඥාති සංග්‍රහයද උප්පිණිමයේ පාලනය බිඳ වැටීමට හේතු වූ සාධකයන්ය. ඉන් පසුව පත් වූනු පාලකයන් සත්‍ය යුක්ති ක්‍රම වේද හරහා උප්පිණිමයේ පාලන සාමය තුළ සිදු වූනු අක්‍රමිකතා පැහැදිලිව හෙළිදරවු කර ගැනීමටද සමත් විණි.

ක්ෂමාව

දේශපාලන ප්‍රභූතයේ මතය නම් වරදකරුවන්ට සැමවිටම දඬුවම් දීම අත්‍යවශ්‍ය නොවන මෙන්ම දේශපාලනමය වශයෙන් සිදු කළ නොහැකි කාර්යයක් බවයි. සමාව දීමේ ක්‍රම වේදයට අනුව එමගින් ඉදිරියට වන අපරාධ වලට වැටකඩොළු බැඳෙන අතර පසුගිය අපරාධයන් අමතක කිරීමටද පිටිවහලක් සපයයි. එහෙත් බරපතල ගණයේ අපරාධ සඳහා ක්ෂමාව දීම හෝ නොදීම දීර්ඝ ලෙස සාකච්ඡා කළ යුතු කරුණකි. කොලොම්බියාව නවීන ක්‍රමවේද හරහා අපරාධ වලට සම්බන්ධ අයවලුන් සත්‍ය යුක්තිය යාන්ත්‍රණයට සහභාගී කරගැනීමට උත්සහ කළේ සමාව ලබා දීමේ නිසි වැඩපිළිවෙලක් ගැන නොපවසාය. කොලොම්බියාව තුළ වෙසෙන සන්නද්ධ FARC ගරිල්ලන් හට සාම වැඩපිළිවෙලකට පිවිසීමට නම් අධිකරණ ක්‍රියාදාමයක් හෝ සිරගත කිරීමක් සිදු නොවන බවට සහතිකයක් දිය යුතු විය. එම නිසාම කොලොම්බියානු රජය කළේ ගරිල්ලා ව්‍යාපාරයට සම්බන්ධ පැරාමිලිටරි කණ්ඩායම් වලට සන්නද්ධ ව්‍යාපාරවලින් මිදී දේශපාලන ප්‍රවාහයට ඇතුළු වීමට ඉඩ ලබා දීමය.

2015 සැප්තැම්බර් මාසයේදී කොලොම්බියානු රජය සහ FARC ගරිල්ලන් “සාමය සඳහා විශේෂ අධිකරණ” ක්‍රියාවලියක් ඇති කිරීම සඳහා පොරොන්දු වූහ. මෙම අධිකරණ ක්‍රියාවලියට සහාය පල කරන ඕනිම කෙනෙකුට විශේෂ විධි විධාන යටතේ සැලකෙන අතරම ඔවුන්ගේ අපරාධ හෙළිදරවු කළහොත්

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

විශේෂ කොන්දේසි යටතේ අවම වශයෙන් වසර පහක් කෝ උපරිමව වසර අටක සිර ගත වීමකට යටත් වීමට සිදු වේ. මෙහිදී මෙම අධිකරණයට සහාය නොදක්වන සියල්ලන්ටම වසර 20ක උපරිමයකට යටත් ව සිර දඬුවම් විදීමට සිදු වේ.

ශ්‍රී ලංකා සන්දර්භය තුළ ක්ෂමාව දීම පිළිබඳ ව තවම ඇත්තේ සීමා සහිත කතා බහකි. මෙහිදී සමහර විවේචකයෝ දකුණු අප්‍රිකානු මොඩලයේ වාසි පිළිබඳ කතා කළහ. දකුණු අප්‍රිකානු මොඩලය සෘජුවම අධිකරණ ක්‍රියාදාමයක් හා සම්බන්ධ වී තිබුණි. ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ ඇමති මංගල සමරවීර මහතාද අවස්ථා ගණනාවකදීම ක්ෂමාව දීම පිළිබඳ සන්ධාන කර තිබුණි. ඉතාම මෑතකදී එළි දැක්වුණු මාධ්‍ය වාර්තාවල රජය තම වැරදි පාපොච්චාරණය කළ යට සෑම ලබා දීමක් ගැන සඳහන් වුනු අතර මෙම සමාව ලබා දෙන්නේ වැරදි නීතිමය ක්‍රියාදාමයකින් ඔප්පු වුවහොත් පමණි. නමුත් මේ ක්‍රියාදාමයන් සියල්ල අපරාධ නීතියට අනුකූලව සිදු විය යුතු බවද මෙහිදී කිව මනාය.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

II කොටස

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

ප්‍රාදේශීය සංවාදයන්හි වැදගත් ප්‍රකාශයන්

මෙම වාර්තාවේ පළමු කොටසේදී අපි විද්වතුන්ගේ අදහස් පිළිබඳ සාකච්ඡා කළෙමු. සංවාදයන්හි ඔවුන් අදහස් පල කිරීමෙන් අනතුරුව සහභාගී වුවන්ට තම අදහස් දැක්වීමට ආරාධනා කරනු ලැබූ අතර මෙම කොටසෙන් එහි වැදගත් කරුණු ඔබ හමුවේ ඉදිරිපත් කෙරේ. මෙහිදී ඔවුන් නිදහසේ අදහස් පල කළ අතරම, ස්වකීය ප්‍රජාවේ දුක්ගැනවිලි මෙන්ම වත්මන් දේශපාලනය පිළිබඳ ඔවුන්ගේ ඇති කළකිරීමද පොදු නිරීක්ෂණ වශයෙන් මෙහිදී ඉදිරිපත් විණි.

බොහෝ දෙනෙක් මෙම සංවාදයන්හිදී සංක්‍රාන්තික යුක්තියට අදාළ සංකල්ප පිළිබඳ කතා නොකළ අතර, සිය දුක්ගැනවිලි වලට සංක්‍රාන්තික යුක්තිය තුළින් කෙබඳු පිළිතුරක් සැපයිය හැකිදැයි අපේක්ෂා කළෝය. කොළඹින් බැහැර පැවතී සංවාද වටයන්හිදී සහභාගී වුවන් තුළ සංක්‍රාන්තික යුක්තිය පිළිබඳ දැනුම තුලනාත්මකව අඩු බවක් දිස් වුණි. එහෙත් 2015 නොවැම්බර් මාසයෙන් පසුව, එනම් ජිනීවා හි මානව හිමිකම් කඩුත්සල සැසිවාරයෙන් පසුව පැවැත්වුණු සංවාදයන් හිදී ඔවුන් මානව හිමිකම් පිළිබඳ වඩාත් සංවේදී ප්‍රශ්න විශාල වශයෙන් ඇසීමටත් එමගින් ප්‍රතිපත්ති වලට අදාළ සිය ගැටළු නිරවුල් කිරීමටද පෙළඹුණි.

මෙතැන් පටන් මෙම කොටසෙන් එක් එක් සංවාදයන්හිදී සහභාගීවුවන්ගේ දුක්ගැනවිලි එක් එක් උප තේමා ඔස්සේ වැඩි විස්තර සහිතව දක්වනු ලැබේ. මෙම බොහොමයක් දුක්ගැනවිලි අදාළ ප්‍රදේශයට සුවිශේෂී වූ ඒවා බැව් මෙහිදී කිව මනාය. ඔවුන්ගේ අත්දැකීම් වලට අදාළ කරුණු සාකච්ඡා වූයේ අඩු වශයෙනි. උදාහරණයක් ලෙස යාපනය සහ ත්‍රිකුණාමලයේ පවතින සංවාදයන් වලදී විශේෂයන් හෙළි වූයේ යුද්ධයේ අවසාන සමයේ සිදු වූනු ලිංගික අපරාධ, මානුෂීය ආධාර ප්‍රතික්ෂේප කිරීම, ෂෙල් ප්‍රහාර සහ වර්තමානයේ සිදු වන පහර ගැනීම් සහ ඉඩම් බලයෙන් අත්පත් කරගැනීමට අදාළව කරුණුය. එහෙත් නුවරඑළියේදී, සංවාදයේ කේන්ද්‍රය වූයේ නිදහසින් පසුව ඉන්දියානු දමිලයන් ප්‍රජාවක් ලෙස මුහුණ දෙන නොපනත්කම් පිළිබඳය. මධ්‍යම කඳුකරයේ ඉන්දියානු දමිල ප්‍රජාව මුහුණ දෙන ගැටළු උතුරු සහ නැගෙනහිර දමිලයන් මුහුණ දෙන ගැටළු වලට හාත්පසින්ම වෙනස් වූ ඒවාය. ගාල්ලේ පැවතුනු සංවාදයේදී වැඩිමනක්ම හෙලිවූයේ ජාති වාදයේ නැගීම පිළිබඳව සහ 1971 සහ 1983 JVP කළකෝලාහල වලට අදාළව දුක්ගැනවිලිය.

ගාල්ලේ සංවාදයේදී සහභාගී වුවෝ සංක්‍රාන්ති යුක්ති ක්‍රියාවලියකට විදේශයක මැදිහත් වීම පිළිබඳ ප්‍රශ්න කළ අතරම එබඳු මැදිහත් වීමකට පූර්ණ සහයද පල කළෝය. කොළඹ සංවාද දෙක සඳහා රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික දුක මණ්ඩල මෙන්ම ආධාර දෙන ආයතන නියෝජිතයින් ද ඇතුළත් විය. මෙම සංවාදයේදී බොහෝ දෙනෙකු මතු කළ ගැටලුව නම් සත්‍ය කොමිසමක් සහ පැමිණිලි මෙහෙයවීම අතර ඇති වෙනස කුමක්ද යන්නයි. එමෙන්ම විදේශයක මැදිහත් වීම තුළින් ශ්‍රී ලාංකීය ජනතාවගේ ස්වයත්වයට බලපෑමක් එල්ල වනු ඇතැයි යන්නද ඔවුහු ප්‍රකාශ කළ හ.

සහභාගී වුවන්ට සැමවිටම සිය අදහස්වල නිර්නාමික බව තහවුරු වන බව සඳහන් කළ අතරම උද්දාන පාඨයන් යටතේ ඒවා සඳහන් කර ඇත.

2015 ජුනි 08 - ත්‍රිකුණාමලය

සංක්‍රාන්තික යුක්තිය යනු කුමක්ද?

මෙම සැසිවාරය ආරම්භ වූයේම අසන්නෙකු විසින් නීති විශාරදයෙකු වෙත යොමු කරන ලද සාමාන්‍ය නීතියෙන් සංක්‍රාන්තික නීතිය කෙසේ වෙනස් වන්නේද යන පැනය සමඟිනි. සහභාගී වූවෝ මෙහිදී සංක්‍රාන්තික යුක්තියෙන් පුද්ගලයන්ටත් පොදුවේ සමාජයටත් කිනම් යහපතක් ඉටු වන්නේද යන්න ප්‍රශ්න කලෝය. මෙයට පිළිවදන් දුන් විද්වතුන් ප්‍රකාශ කලේ සංක්‍රාන්තික යුක්තිය යනු දේශපාලන සහ සමාජ තලයේ රැඩිකල් වෙනසකට මුහුණ දුන් සමාජයක් ඉන් මුහුණ දෙන අභියෝග විස්තර කෙරෙන පර්යාය පදයක් බවයි. මෙහිදී නීතියේ කාර්ය භාරය, නඩු විභාග කිරීම සහ දඬුවම් ලබා දීම යනාදියට කිසිදු වෙනසක් සිදු නොවේ. එහෙත් නීතියේ පරිමාණයට යම් කිසි වෙනසක් සිදු වීමට ඉඩ ප්‍රස්තා පවතී. අරගලයක් අවසානයේ එයට ගොදුරු වුවත් දහස් ගණනකි; සිදුව ඇති අපරාධ ගණනද සාමාන්‍ය කාල වලට වඩා සිය දහස් ගණයකින් වැඩිය ; සමාජයේ බොහෝ කණ්ඩායම් ද මේ සඳහා හවුල් වී තිබීමට පුළුවන; තුවක්කුව කොකා ගැස්සු සොල්දාදුවාගේ සිට වැරදි තොරතුරු පළ කළ මාධ්‍යවේදියා දක්වා සියල්ලන්ම මෙහි හවුල්කරුවන් විය හැක.

ඓතිහාසික අපයෝජනයන්

මෙහිදී සමහරු 1989 දී යාපනය අර්ධද්වීපයෙන් මුස්ලිම්වරුන් පන්නා දැමීම පිළිබඳ ප්‍රශ්න කලෝය. මෙහිදී කිව යුතු කරුණ නම් LTTE නායක වෙලුපිල්ලයි ප්‍රභාකරන් පමණක් නොව දමිළ ජනතාවගේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී නායකයෙකු වන ආර්. සම්බන්ධන් මහතාද මේ පිළිබඳ සමාව ඉල්ලා සිටි බවයි. එහෙත් හුදු සමාව ඉල්ලීමක් පමණක් මෙහිදී ප්‍රමාණවත් නොවේ. මෙයට සම්බන්ධ වුවත් අධිකරණයට ගෙන යාමට කටයුතු කොට ඔවුන්ට එරෙහිව නීතිමය ක්‍රියා මාර්ග ද ගත යුතුය. ඉදිරිපත් වුවත්ගේ දුක්ගැනවිලි අතර නිදහසෙන් පසු ශ්‍රී ලංකාවේ සිදු වූ කළබගැනි පිළිබඳවද කරුණු ඔවුහු ඉස්මතු කලෝය. ඒවා අතර සුළු ජාතිකයන්ට හානිකර වූ හාෂා ප්‍රතිපත්තිය, දමිළයන් බහුතරයක් සිටින ප්‍රදේශ වල සිංහල ගම්මාන ඉදි කිරීම, 1989-90 කාලවල JVP අරගල යනාදි කාරනා විශේෂ වේ. මේවා අතර කාන්තත්කුඩි මුස්ලිම් පල්ලියට පහර දීම පිළිබඳව අදහස් ඉදිරිපත් කෙරුණි.

යුධ කාලීන අපයෝජන සහ දැනටත් සිදු වන අපරාධ

යුද්ධ කාලයේ අපරාධ පිළිබඳවද මෙහිදී නොයෙක් දෙනා ප්‍රශ්න නැගූහ. සිවිල් වැසියන් 40,000 කට වඩා මරු කැඳවූ යුද්ධයේ අවසාන කාලයේ මායිම් ගම්මාන වල සිදු වූ අපරාධ පිළිබඳ ඔවුහු ප්‍රශ්න කලෝය. මෙහිදී එක් සහභාගී වූවෙක් ප්‍රකාශ කලේ රජය වුවමනාවෙන්ම මානුෂීය ආධාර දෙන කණ්ඩායම් යුධ කලාප වලින් ඉවත් කළ බව තමන් නිරීක්ෂණය කළ බවයි. එමෙන්ම මෙහිදී කිව යුතු කරුණ නම් රජය මානුෂීය ආධාර ලබා දීමට සමත් වූයේ වන්නියේ වෙසෙන 70,000 ක් පමණ වන සිවිල් වැසියන් ප්‍රමාණයකට පමණක් වන බවයි. එහෙත් ඇත්ත තත්වය මෙයට වෙනස් වූ අතරම ආධාර අවශ්‍ය 300,000 කට අධික සිවිල් වැසියන් ප්‍රමාණයක් වන්නියේ ඒ වන විටත් ජීවත් වූ බව පෙනේ. එම නිසාම සිවිල්

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

ජනතාව කාලතුවක්කු ප්‍රහාර වලින් පමණක් නොව ජලය සහ ආහාර නොමැති වීමෙන්ද මිය ගිය බව පෙනේ.

මායිම් ගම්මාන වල සහ යුධ ගැටුම් බහුල කලාප වල කාන්තාවෝ ලිංගික හිංසනය ඇතුළු නොයෙක් පීඩාවන්ට මෙ කාලයේදී ගොදුරු වූහ. යුද්ධයෙන් අනතුරුව ද ගත වුනු කාලය පුරාවටම මෙම කාන්තාවන් ගත කලේ අවදානම් සහිත ජීවිතයකි. මෙම සංවාද සඳහා සහභාගී වුවන්ගේ මතය වුයේ යුද්ධය කරන කොටගෙන ශාරීරිකව පමණක් නොව කාන්තාවෝ මානසිකවද ආර්ථිකවද නොයෙක් පීඩාවන්ට මුහුණ පෑ බවය. මෙ අතුරින් සමහරක් කාන්තාවන්ට තම ස්වාමියා මිය යාමෙන් හෝ අතුරුදහන් වීමෙන් පසුව හිමි විය යුතුව තිබූ දේපල ද නොලැබී යන තත්වයකටද පත්ව තිබුණි.

බලහත්කාරයෙන් කරන ලද අතුරුදන් කිරීම් පිළිබඳවද මෙම සංවාදයේදී ප්‍රශ්න මතු වීණි. එක් අයෙකු ප්‍රකාශ කලේ යුද්ධයෙන් “පවුල් දහසකට වත් තම පුතුන් නැති වන්නට ඇති බවය”. මේවාට යුද්ධයෙන් පසුව එම ගොදුරු වුවන්ගේ පවුල් කුමක් බලාපොරොත්තු වන්නේද , කුමන ගෙවීමක් සිදු වන්නේද යන්න බොහෝ දෙනෙකුගේ ගැටලුව වීණි.

මොවුනතර පැන නැගී තිබුණු ප්‍රධාන ගැටළුවක් වන්නේ “ අතීතය අපි විසින් අමතක කොට දැමිය යුතුද යන්නයි”. නැවත නැවතත් මතක් කිරීමෙන් කෙබඳු ප්‍රතිවිපාක අත් වන්නේද යන්නයි. එමෙන්ම රජය විසින් ගෙන යන ඉඩම් බෙදා දීමේ වැඩපිළිවෙල පිළිබඳවද විටෙක අප්‍රසාදයන් මතු වීණි. නැගෙනහිර පළාතේ පවති සංවාදයේදී “ දමිළ සහ මුස්ලිම් ජාතිකයන්ගෙන්” ඉඩම් පැහැර ගන්නා/ අත් පත් කර ගන්නා බවට පැමිණිලි මතු වීණි.

ජනවාර්ගික අනන්‍යතාවය සහ දේශපාලන නියෝජනය

එක් සහභාගිවුවෙකු මෙහිදී ප්‍රකාශ කලේ මෙ රටේ දැවෙන ප්‍රශ්න ගණනාවකටම ඇත්තේ ජනවාර්ගික පසුබිමක් බවයි.තවත් අයෙකු “ලාංකේය අපට පොදු අනන්‍යතාවයක් නොමැති” බවද පෙන්වා දුනි. “දමිළයන් සුළු ජාතියක් ලෙස හැඳින්වීම වැරදි” බවත් “ජාතියක් ගොඩ නැගීමට දමිළයන්ද එකමුතුව වැඩ කළ “බවත් පෙන්වා දුනි. බොහොමයකගේ අදහස වුන්ගේ මානව හිමිකම් කඩවීම් වල සත්‍ය සොයනවා මෙන්ම ජනවාර්ගික අර්බුදයටද ස්ථිරසාර දේශපාලන විසදුමක් ලබා ගැනීම මෙම අවස්ථාවේ අනිවාර්යයෙන්ම කළ යුතු කටයුත්තක් බවයි.

සංක්‍රාන්තික යුක්ති ප්‍රතිපත්ති විකල්පයන්

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

සහභාගිවුවන්ගේ ප්‍රතිචාර තුළින් බහුවිධ සංක්‍රාන්තික යුක්ති ක්‍රියාවලියක අවශ්‍යතාවය මැනවින් ඉස්මතු විණි. පළමුවෙන්ම සත්‍ය සෙවීමේ සහ වග වීමේ යාන්ත්‍රණයක් අවශ්‍යතාවය ඔවුන් පෙන්වා දෙන ලදී. මෙහිදී අප අවබෝධ කර ගත යුතු කරුණ නම් සිංහල, දමිළ සහ මුස්ලිම් යන තුන් කොට්ඨාශයම යුද්ධයෙන් සුළු හෝ වැඩි වශයෙන් බැට කෑ බවය. එමෙන්ම තේරුම් ගත යුතු අනෙක් කරුණ නම් මෙම ජන කණ්ඩායම් ත්‍රිත්වයම අර්බුදයට හේතුව වශයෙන් විවිධ මත දරණ ලද බවය. කිහිප දෙනෙක් අදහස් දැක්වූ පරිදි මෙහිදී යුද්ධයට අප විසින් නියමිත සහ සරිලන හේතුව සොයා ගත යුතුය. එක් සහභාගි වුවෙකු නිරීක්ෂණය කළ පරිදි මෙහිදී “ජන කණ්ඩායම් තුනම යුද්ධය නිර්මාණය වූයේ කෙසේ ද ? කුමක් නිසාද” යන්න හොඳින් තේරුම් කර ගත යුතුය.

යුක්තිය අයදීමේ කාර්ය භාරදී දමිළයන් පුද්ගලිකවත් ප්‍රජාවක් ලෙසත් ඉදිරියෙන්ම සිටි බව අපි කවුරුන් හොඳින් දනිමු. මෙහිදී යුක්තිය අයදීම සහ පළි ගැනීම යන්න වෙනම කරුණු දෙකක් යන්න අප විසින් දැන ගත යුතුය. කළ වරදක් පිළිගැනීම මෙන්ම එයට වග වීම යන කරුණු සංහිදියාවේ පූර්ව කොන්දේසි වේ. එම නිසාම එම කාර්යයේදී තුවක්කුව මැනු පුද්ගලයා පමණක් නොව එයට අනුබල දුන්, අණ දුන් සියල්ලන්ම එක ලෙස වගකීම භාර ගත යුතුය.

සංක්‍රාන්තික යුක්තිය ලබා දීමට ඇති හැකියාව සහ කැමැත්ත

මුල සිටම සංක්‍රාන්තික යුක්ති ක්‍රියා මාර්ගයට ප්‍රවිෂ්ට වීමට රජය දරන වැයම පිළිබඳ බොහෝ දෙනෙකු තුළ තිබුනේ කුකුසකි. මෙයට හේතුවක් වූයේ මින් පෙර රජය පත් කරන ලද කොමිෂන් සභා වල තිබූ අකාර්යක්ෂම බවයි. එපමණක් නොව පසු රජයන් වලට මෙම කමිටු සහ කොමිෂන් සභා මගින් කරන ලද නිර්දේශයන් බොහොමයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම පවා අපහසු වී තිබිණි. සංවාදය අතරතුර අයෙක් ඇසුවේ “ මෙම වාර්තා සහ කොමිෂන් සභා වින්දිතයන්ගේ ජීවිත වලට කුම යහපතක් ගෙන ආවේ දැයි සොයා බලන ලෙසයි”. එමපණකුදු නොව බොහෝ දෙනා දන්නා LLRC වාර්තාවේ සඳහන් නිර්දේශයන් පවා ක්‍රියාත්මක කිරීමට රජය අපොහොසත් වූ නිසා, මෙබඳු සත්‍ය කොමිසමක් ක්‍රියාත්මක වනවා නම් එය කොටස්කරුවන්ගේ සිත් දිනා ගන්නා විය යුතු එකක් බවටත්, වාර්ගික විවිධත්වයකින් යුතු විය බවටත්, සුළු ජන කොට්ඨාශයන්ගේ සහාය ලැබිය යුතු බවටත් යන්න බොහෝ දෙනාගේ අදහස විය.

සංක්‍රාන්තික යුක්ති ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේදී බොහෝදෙනාගේ සැකයට පාත්‍ර වූනු කරුණ නම් මෙයට සහභාගි වන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන්ගේ සැබෑ චේතනාව සහ මෙයට ලැබෙන දේශපාලන ආධාරය කුමක් වේද යන්නයි. හවුල් කරුවන්ගේ අදහස වූයේ බොහොමයක් දේශපාලන පක්ෂ වලට සිය ඡන්ද දායකයන්ගේ බලාපොරොත්තු හෝ ඉටු කිරීමට හැකියාවක් නොමැති බවයි. එක සැසි වාරයකදී සහභාගි වුවෙක්, මහජන නියෝජිතයන් සහ මහජනතාව අතර සම්බන්ධතාවය පිළිබඳ කදිම උපහැරණයක් මෙසේ ඉදිරිපත් කළේය. “ මහජනතාව හරියට ගුවන් යානයක ගමන් කරන මගියන් වගෙයි. යානය ගමන අතරමගදී උඩු ගුවනේදී නියමුවා (මහජන නියෝජිතයන්) යානය අත හැරලා පලා යනවා. අපේ ඉරණමත් එයට සමානයයි”. මහ ජනතාව තුළ ඇති අකමැත්ත මෙහිදී ප්‍රධාන පක්ෂ වෙත පමණක් නොව සුළු පක්ෂ වෙතද එක සේ එල්ල විණි. පවතින ප්‍රචණ්ඩතා හමුවේ සංක්‍රාන්තික යුක්ති ක්‍රියාවලියකට යාමට රජයේ ඇති සැබෑ උවමනාව ද මෙහිදී බොහෝ දෙනෙක් ප්‍රශ්න කරනු දක්නට ලැබිණි.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

විද්වතුන් සංවාදය පුරාවටම වන්දි ගෙවීම් පිළිබඳව හෝ අරගලයක් නැවත ඇති නොවීමට සහතිකයක් දීම පිළිබඳ වැඩි අවධානයක් යොමු නොකළ බව පෙනේ. එහෙත් සංවාදයේදී සමාව ගැනීම හෝ කළ වැරදි පිළිගැනීම පමණක් සැහේ යන කියමන ප්‍රමාණවත් බව ඔවුන් විශ්වාස නොකළ බව පෙනේ. පාර්ලිමේන්තුවේ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලියේදී සුළු කණ්ඩායම් වලට සහ කාන්තාවන්ට වැඩි ඉඩක් ලබා දිය යුතු බවද මෙහිදී ප්‍රකාශ වේ. නීති ප්‍රතිසංස්කරණයේදී ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත (PTA) සහ ඉඩම් ගැටළු නිරාකරණ කිරීම පිළිබඳ වැඩි අවධානයක් දිය යුතු යන්න හවුකරුවන්ගේ මතය වේ.

2015 ජූනි 09 - යාපනය

යාපනය සංවාදයට සහභාගී වුනු බහුතර යාපනය ප්‍රදේශයේ සිවිල් සමාජ වල සාමාජිකයන්ය. මෙ අතර අඩු වශයෙන් මුස්ලිම් නියෝජනයක් ද වේ. ඔවුන්ගේ ඉහළ ප්‍රතිචාර හිමි වූයේ සත්‍ය පැවසීමේ සහ වග වීමේ යාන්ත්‍රණය වෙතය. බොහෝ දෙනෙක් වැඩියෙන්ම ප්‍රකාශ කළ මතය නම් සත්‍ය පැවසීමට ඇතැමුන් මැලි වන බවයි.” මේ රටේ බොහෝ දෙනෙක් දැන් ඇත්ත කියන්නේ නෑ. ඉන් වැඩියෙන්ම හානි වුනේ අපේ සමාජයටයි.” “ අද ලංකාවේ සත්‍ය යනුවෙන් දෙයක් හොයාගන්න නැහැ” යනුවෙන් ඒ පිළිබඳ එකිනෙකාගේ අදහස් විවිධ වේ. තවත් අයෙක් ලංකාවේ පදනමක් සහිත සංක්‍රාන්තියක් සිදුව ඇත්දැයි බලන මෙන් ඉල්ලා සිටියේය. සමහරුන් ප්‍රකාශ කලේ වර්තමානයේදී ප්‍රවණ්ඩ ක්‍රියාවල අඩුවක් දක්නට නොමැති බවයි. “ පුද්ගලයන් වෙනස් වුවාට මේ පද්ධතිය වෙනස් වී නැතැයි” යන්න ඇතැමෙකුගේ අදහස වේ.

ඉතිහාසයේ සිදු වුනු අපරාධයන් සහ දැනට කෙරී ගෙන යන ප්‍රවණ්ඩතා පිළිබඳ කරුණු පෙළ ගැස්විය යුතු බව මෙහිදී සහභාගී වුවෝ ප්‍රකාශ කළහ. නිදහසෙන් පසුව සමාජය විඳි දුක් ගැහැට, 1970 බල පෙරලිය, වාර්ගික ගැටුම්, යාපනයෙන් මුස්ලිම්වරුන් එලවා දැමීම පිළිබඳ තීරණාත්මක සන්ධිස්ථාන වනු ඇති බවට ඔවුහු මත පල කළහ. ඉතා මැන කාලයේ සිදු වුනු මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය වීම් අතර අවතැන් වුවන්ගේ ගැටළු, ඉඩම් බලයෙන් අත් පත් කර ගැනීම් සහ යුද්ධයේ අවසන අදියරයේ වුනු යම් යම් සිදුවීම් ද පෙළ ගස්වන ලදී. මෙහිදී එක අයෙකු උක්ත කාරණා වලට අමතර ප්‍රජාවන් අතර වන ගැටුම් මෙන්ම කුල අතර සටටනය ද කාන්තාවන්ට සිදු වන හිංසා ද මෙහිදී ලියවිය යුතු බවට අවධාරණය කළේය.

මෙහිදී එක් මුස්ලිම් හවුල්කරුවෙකු ප්‍රකාශ කලේ තමන්ව යාපනයෙන් පිටමං කොට මේ වන විට දශක ගණනාවක් ගතව ඇති අතර තමන්ගේ මුල් පදිංචි ස්ථාන වල සිය අනන්‍යතාවය තමන්ට තහවුරු කර ගැනීමට දැන් නොහැකි බවයි. ප්‍රජාවක් ලෙසද තමන් වර්තමානයේ අයිතිය තහවුරු කර ගැනීමට අපොහොසත් වී ඇති බව ඔවුහු ප්‍රකාශ කළහ. “ අපිව එලෙසි එක් වරම පිටමං කලේ ඇයිද යන්න අදටත් අපි නොදන්නා දෙයක්. මෙයට වර්තමානයේ හෝ සාධාරණයක් ඉටු විය යුතු යන්න අපි පිළිගන්න දෙයක්. වර්තමානයේ අපි දමිළ සහෝදරවරු සමඟ ඉතා සමගියෙන් ජීවත් වනවා. මගේ අදහස නම් සත්‍ය සහ යථාර්තය බොරු කාරණා වලින් වැසි ඇතැයි යන්නයි” යනුවෙන් අයෙක් සිය මතය මෙහිදී අදහස් පළ කළේය.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

ඊළාම් යුද්ධයේ අවසන් අදියරය

යුද්ධයේ අවසන් අදියරයේ සිදු වූ යම් යම් සිදුවීම් එවක මහත් ආන්දෝලනයට තුඩු දුන් කාරණා වීණි . එක අයෙකු කිවේ 2009න් දී දමිළයන්ට වුනු බලපෑම් 1948 සිට සිදු වුනු සිද්ධි දාමයක ප්‍රතිපල බවයි. බොහොමයක් ප්‍රකාශ කලේ මෙම ප්‍රචණ්ඩ කටයුතු වලට රාජ්‍ය ආරක්ෂක අංශ පමණක් නොව රාජ්‍ය නොවන පාත්‍රයන් ද වගකිව යුතු බවයි. යුද්ධයේ අවසන් අදියරයේදී මානුෂීය ආධාර ලබා දෙන, විශේෂයෙන් අන්තර්ජාතික ආයතන මෙම කලාප වලින් වුවමනාවෙන්ම පිටමං කළ බව පෙරදී නැගුනු තවත් එක් මතයක් වේ. ෂෙල් වෙඩි ප්‍රහාර පිළිබඳ අදහස් පල කළ අයෙක් “ අදටත් වන්නි කලාපයේ ෂෙල් වෙඩි ගරිරය තුල තබාගෙන ජීවත් වන තරුණයන් සිටින” බව කීවේය. තවත් අයෙක් “ මෙම කාලයේ තහනම් කළ අවි පවා භාවිත කිරීමට පිරිස් පෙළඹුණු බවත්”, “වන්නියේ බොහෝ කාන්තාවන් මෙන්ම ළමුන්ද මෙම කාලයේදී අපයෝජනයට ලක් වුනු බවත්” ප්‍රකාශ කළේය.

මිලිටරිකරණය

තවමත් උතුරු පළාතේ හමුදා කඳවුරු තිබීම මෙහිදී තවත් කණ්ඩායමක් ප්‍රශ්න කළේය. යුද්ධය අවසන්ව කාලයක් ගතව ඇති නමුදු හමුදා ප්‍රධානීන්ගේ ආකල්ප වෙනසක් වී නොමැති බව යන්න මෙහිදී නැගුනු තවත් මතයක් වීණි. එපමණක් නොව සිවිල් තනතුරු සඳහා හමුදා නිලධාරීන් පත් කිරීමද මෙහිදී විවේචනය වූණි. උදාහරණයක් ලෙස හිටපු මේජර් ජෙනරාල් වරයෙකු වන ජගත් ඩයස් මහතා ව රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික තනතුරක් සඳහා නිර්දේශ කිරීම දැක්විය හැකිය.

අතුරුදන්වීම්

මෙහිදී තවත් පොදු තේමාවක් වූයේ අතුරුදන් වීම්ය. අයෙක් “දහසකට වඩා මෙ වනවිට අතුරුදන් ව ඇති බවටත්, එම ගැටලුවට කිසිවෙක් පිළිතුරු ලබා දී නැති බවටත්” ප්‍රකාශ කළේය. මෙහිදී අදහස් දැක්වූ තවත් අයෙක් “ මෙම අතුරුදහන් කිරීම් ගැන අප සතුව බොහෝ සාක්ෂ්‍ය ඇති බවත්, ඒ සියල්ල ක්‍රමානුකූලව සිදු කර ඇති බවටත් “ ප්‍රකාශ කළේය.

ඉඩකඩම් අත් පත් කර ගැනීම්

මෙයද වැඩි වශයෙන් කතාබහ කළ තේමාවක් වීණි. “ශ්‍රී ලංකාව තුළ පවු 9900 ක් මේ වන විට අවතැන්ව ජීවත් වන බවටත් ඔවුන් නැවතත් සිය මුල් බිම් වල පදිංචි කළ යුතු බවටත් “ හවුල් කරුවෙක් යෝජනා කළේය.

ආයතනික හැකියාව සහ දේශපාලන අධිෂ්ඨානය

මූල සඳහන් කළ පරිද්දෙන්ම හවුල් කරුවන්ගේ ගැටලුව වූයේ රජයට සහ එයට සම්බන්ධ ආයතනයන්ට සංක්‍රාන්තික යුක්ති ක්‍රියාවලියට උර දීමට කෙබඳු හැකියාවක් ඇතැයිද යන්නයි. ආයතනික හැකියාව පිළිබඳ කතා කිරීමේදී ඔවුහු එය එක් යාන්ත්‍රණයක් පිළිබඳ පමණක් කතා කිරීමට පෙළඹුනේ නැත. මෙහිදී ඔවුන්ගේ අදහස් සියල්ල කෙරේ පොදු ඒවා වීණි. සමහර ඒවා රටේ නීතිමය ව්‍යුහය පිළිබඳ ගැටළු වීණි .

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

මෙහිදී අදහස් දැක්වූ අයෙකු ප්‍රකාශ කළේ “ අපට මූලික අයිතිවාසිකම් කඩ වීම් පිළිබඳ නීති ගැන අසන්නට ලැබුනද ඒවා බොහොමයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ දැනගැනීමක් නොමැති බවයි”

සහභාගී වූවෝ මෙයට පෙර පත් කරන ලද කොමිෂන් සභා වල ප්‍රගතිය පිළිබඳ අවලාද මුඛයෙන් කතා කළ අතරම එබඳු ඉරණමක් මෙම කොමිසට අත් නොවිය යුතු බවටද ප්‍රකාශ කලෝය. මෙහිදී ජාත්‍යන්තර මැදිහත් වීමේ අවශ්‍යතාවයද ඔවුහු අවධාරණය කළහ. මෙහිදී මෙම මුළු යාන්ත්‍රණයම පාලනය කිරීම විදේශයකට ලබා දෙන්නේ නම් මැනවයි යන්න මත ද පල වීණි. අන්තර්ජාතික අපරාධ අධිකරණය (ICC) මෙයට මැදිහත් වන්නේ නම් එය ඉතා යෝග්‍ය වේ යන්න තවත් අයෙකුගේ අදහස වීණි. එයට ලංකා රාජ්‍යය ICC ය සමඟ සම්බන්ධව සිටීම මෙම කටයුතු පහසු කරවන්නක් විය හැකි බව ඔවුන්ගේ අදහස වීණි. මෙසේ වුවත් කුමන කොමිසමක් රජය විසින් පත් කළද එය බොහෝ දෙනෙකුගේ , විශේෂයෙන් වින්දිතයන්ගේ විශ්වාසය දිනා ගන්නා, සියලු ජන කණ්ඩායම් වලින් සමන්විත වූනු, අපක්ෂපාති කොමිසමක් විය යුතු බව සහභාගී වූවෝ එක හෙලා පිළිගන්නා ලදී.

සත්‍ය ප්‍රකාශ කිරීම

අතොරක් නැතිව ඉදිරිපත් වූනු විශාල ප්‍රමාණයක් වූ දුක්ගැනවිලි හමුවේ වැඩි බලතල ප්‍රමාණයකින් සත්‍ය ප්‍රකාශ කිරීමේ යාන්ත්‍රණය හැසිරවීම පිළිබඳ බොහෝ දෙනෙකු ප්‍රශ්න කරන ලදී. මෙය යථාර්ථයක් බවට පත් කරගැනීමට නම් කළ යුතු දේවල් මේවා යයි කිහිප දෙනෙක් මෙහිදී සිය අදහස් පල කලෝය. මෙහිදී සමහර මානව හිමිකම් කඩවීම් පිළිබඳ සෙවීමට අනෙක්වාට වඩා ප්‍රමුඛතාවය දිය යුතු බව පැන නැගුණු එක් අදහසක් වීණි. උදා : යුද්ධයේ අවසාන සමයේ සිදු අපරාධ. “සත්‍ය පැවසීම පමණක් ප්‍රමාණවත් ද “ යන්න මෙහිදී නැගුනු තවත් මැසිවිල්ලකි. මෙම ක්‍රියාවලියට කාන්තාවන්ගේ පැමිණීමද අනිවාර්ය කරුණක් බව හවුල්කරුවෝ ප්‍රකාශ කළහ.

කාන්තාවන්ගේ සහභාගිත්වය

යාපනයේ පැවති සංවාදයට කාන්තා සිවිල් ක්‍රියාකරිනින්ද සහභාගී වූ අතරම තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියේදී සියලුම මට්ටම් වලදී කාන්තාවන්ද සහභාගී විය යුතු බව ඔවුහු අවධාරණය කළහ. ලොව අනෙක් අර්බුද වලදී කාන්තාවන්ගේ කාර්ය භාරය කෙබඳුද යන්න මෙහිදී ඔවුහු විද්වතුන්ගෙන් ප්‍රශ්න කළහ. පිරිමින් ගැටුම් වලට මැදි වී හෝ අත් අඩංගුවට පත් වී හෝ අතුරුදහන් ව ඇති අවස්ථාවන් වලදී කාන්තාවන් සැලකිය යුතු කාර්ය භාරයක් ඉටු කළ බව අමතක නොකළ යුතු බව මෙහිදී විද්වත්හු පෙන්වා දුන්හ. ආර්ථනීතිවේදී අතුරුදහන් වූ පවුල් වල මවුවරුන් සහ කාන්තාවන් බුචනෝස් අයර්ස් නගර මධ්‍යයේ ‘ජලාසා සි මායෝ’ හි කරන ලද නිරන්තර උද්ඝෝෂණ පිළිබඳවත් ඉන් අත් කරගත් ජයග්‍රහණ පිළිබඳවත් මෙහිදී සිහිපත් කෙරුණි. කොළොම්බියාවේදී කාන්තා සංවිධාන මැදිහත් වී සත්‍ය කොමිෂන් සභා පවා පිහිටුවන ලැබ තිබිණි. දකුණු අප්‍රිකාවේ සත්‍ය සහ සංහිදියාව කොමිසමේ තුනෙන් එකක්ම කාන්තාවන් වීණි. මෙහිදී මතක් කළ යුතු වැදගත් කරුණ නම් කාන්තාවන් නියෝජනය කළද ඔවුන් මූලිකත්වය ගත්තද සත්‍ය කොමිෂන් සභා වෙත කාන්තාවන් කැඳවා ඔවුන්ගෙන් අතීත මතකයන් ආවර්ජනය කිරීමට සැමවිටම සැලකිය යුතු වැයමක් ගත යුතු බවයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

2015 ජූනි 17 - කොළඹ

කොළඹ පැවති පළමු සංවාදයට වැඩි වශයෙන් සහභාගී වූයේ ආධාර ලබා දෙන කණ්ඩායම්, සිවිල් සමාජ කොටස් කරුවන්, අධ්‍යාපනඥයන් සහ මහා ජනතාවයි. මෙහිදී බොහොමයක් දෙනෙකුට සංක්‍රාන්තික යුක්තිය පිළිබඳ අවබෝධයක් සහ එහි සංකල්ප පිළිබඳ ව පැහැදිලි අවබෝධයක් තිබුණු බව පෙනී යයි. ටියුනිසියානු සත්‍ය සහ ගරුත්වය පිළිබඳ කොමිසම (TDC) ලංකාවට කෙසේ අදාළ වන්නේද යන්න පිළිබඳවත් පිරු හි මානව හිමිකම් කඩවීම් සහ වංචාවන් පිළිබඳ අපට උගත හැක්කේ කෙබඳු පාඩම් පිළිබඳ වද යන්නත් මෙහිදී ප්‍රශ්න කෙරිණි. දකුණු අප්‍රිකානු ක්ෂමාව දීමේ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ මෙහිදී සාකච්ඡා කෙරුණු අතර අප රටේද එවැනි ක්‍රියාවලියක් ඇති වීමට ඇති ඉඩ හසර පිළිබඳවද සාකච්ඡා වූණි. පෙර පැවති සංවාද වලට සමානව මෙහිදීද දේශපාලන ප්‍රවාහය තුළ මෙබඳු ක්‍රියාවලියකට ඉඩක් ඇත්දැයි මෙන්ම වැන්නකට ඇති රජයේ අවංක චේතනාව පිළිබඳවද කතා බස් ඇති වූණි. එමෙන්ම සිංහල ජනතාවගෙන් මෙබඳු සංක්‍රාන්තික යුක්ති ක්‍රියාවලියකට ලැබෙන සහාය අවම මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි යන්න බොහෝ දෙනාගේ අපේක්ෂාව වී තිබුණි.

2015 නොවම්බර් 03 - කොළඹ

මෙම දෙවන සංවාද වටයේදී දීර්ඝ ලෙස සංක්‍රාන්තික යුක්ති ප්‍රතිපත්ති වලට අදාළ කරුණු සාකච්ඡා කෙරුණි.

ජාතික උපදේශනයන් පැවැත්වීම

මෙහිදී විද්වතුන් කෙටි කාල සීමාවක් තුළ උපදේශනයන් කෙසේ විය යුතුද යන්න පිළිබඳව අදහස් දක්වන ලදී. කෙටි කළක් තුළදී මෙම උපදේශනයන් පැවැත්වීම මගින් සංක්‍රාන්තික යුක්ති ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාදාමය නිර්මාණය කිරීමට සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමට වැඩි කාලයක් ලැබෙනු ඇතැයි යන්න ඔවුන්ගේ අපේක්ෂාව විණි. උපදේශන සේවා සැපයීමේදී මුහුණ දීමට සිදු වන විශාලතම අභියෝගය නම් සංක්‍රාන්තික යුක්තිය යාන්ත්‍රණය පිළිබඳ වින්දිත පාර්ශවයට ඇති අඩු දැනුමයි. උදාහරණයක් ලෙසට, ටියුනිසියාවේදී මෙම ක්‍රියාවලිය හුදු තොරතුරු බෙදා දීමේ ක්‍රමයක් වූනු අතර රජයට පළමුව සංක්‍රාන්තික යුක්ති සංකල්ප පිළිබඳ මහා ජනතාවට සංවේදනය කරන්නට සිදු විණි. කෙසේ නමුදු, ටියුනිසියානු ක්‍රම වේදය වැදගත් ලක්ෂණ කිහිපයකින්ම හෙබි එකක් වූ අතර රජය, සිවිල් සමාජ කොටස්කරුවන්ගෙන් සැදුණු කණ්ඩායම් අතරින් බිහි වූනු කෙටුම් පත අවසානයේ ජාතික උපදේශනයන්ට අදාළ වාර්තාව ලෙස නිකුත් විණි.

සත්‍ය කොමිසම සහ නඩු පැවරීම අතර සබැඳියාව

මෙහිදී අසන්නෙකු නැහූ පැනයක් වූයේ ටියුනිසියාවේ සත්‍ය සහ ගරුත්වය (TDC) කොමිසමේදී චුදිතයන්ට නඩු පැවරීමක් දක්වා දුර දිග ගිය අතර එහිදී කෙනෙකුට නඩු පැවරීමක් හෝ සත්‍ය කොමිසමට යොමු වීම කිනම් අයුරින් සිදු වූයේද යන්නයි. මෙහිදී අදහස් දැක්වූ ගොන්සාල්වෙස් මහතා ප්‍රකාශ කළේ මෙම ක්‍රම දෙක අතිවිභාදනය වීම කිසි විටෙක සිදු නොවිය යුතු බවයි. සත්‍ය කොමිසමක් මගින් අතීත කරුණු එකලාසයක් කොට තබන අතර අවශ්‍ය විටෙක උසාවියක නඩු විභාගයක් සඳහා ඉල්ලු විටෙක

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

ලබා දීමට සූදානම්ව තබයි. මේ අනුව ගත් කළ සත්‍ය කොමිසමක් නඩු විභාග කිරීම සඳහා ආධාර සපයන මෙවලමකි. විසුනිසියානු නීතියට අනුව සමහරක් සිද්ධි නඩු විභාගයක් දක්වා ඉදිරියට ගෙන යාමට බලය ලැබුණු අතරම මෙහිදී බලයලත් නිලධාරීන්ට ඒවා ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට හැකියාවක් නොවිණි. ඒ අනුව ගත් කළ TDC යට දැඩි වගකීමක් යටතේ අපරාධ නීතියට අනුකූලව සැමවිටම කටයුතු කිරීමට සිදු වූ අතර වැඩි බරක්ද සැමවිටම අදින්නට සිදු වූ බව පෙනේ.

විදේශයන්ගේ සහභාගිත්වය සහ ස්වෛරීත්වය

මෙහිදී නිතරම මතු වූ කරුණක් නම් දේශීය අධිකරණයකට විදේශයන්ගේ අත පෙවීම තුලින් “ජනතාවගේ අධිකරණ බලය ” හැල්ලු වීමට ඉඩ ඇති බවයි. මෙහිදී විද්වතුන් මුලින්ම ප්‍රකාශ කළේ රාජ්‍යයක ක්‍රියාවලිය අනුව ස්වෛරීත්වය යන සංකල්පය තීරණය කළ හැකි බවය. ගොන්සාල්වෙස් මහතා ප්‍රකාශ කළේ “රාජ්‍යයක් නිර්මාණය කළ ආකාරය අනුව එහි ශක්‍යතාවය හෙවත්, ජනතාවගේ අයිතීන් සපුරාලීමට රජයට ඇති හැකියාව අනුව එය නිර්ණය කළ හැකි බවයි”. නිදහස් ප්‍රකාශනයට අනුව ජාතීන් බිහි වන්නේ ජනතාවට පාලකයෙක් අවශ්‍ය නිසා පමණක් නොව ජනතාවට සේවය කිරීමට සේවකයෙක් අවශ්‍ය නිසා බවත් මෙහිදී ඔහු වැඩිදුරටත් ප්‍රකාශ කළේය. මේ අනුව ගත් කළ රජයක් ජනතාවගේ අයිතීන් සපුරනවා යන්නෙන් වින්දිතයන්ගේ කඩ වුනු මානව හිමිකම් අයිතීන් රැකගැනීමේ බලයද රජයට නිරායාසයෙන්ම ලැබෙන බවත් මෙහිදී රජයකට විදේශ සහාය ලබා ගැනීමට අවැසි නම් එය ලබා ගැනීමේ ගැටළුවක් නැති බවත් ඔහු මතක් කර දුන්නේය.

මෙයට එකඟ වුනු ආචාර්ය ඩී කොස්තා පැහැදිලි කළේ විදේශ විනිසුරුවරුන්ගේ අවශ්‍යතාවය වැඩිමනක්ම ඇත්තේ දේශීය යාන්ත්‍රණය තුළ ස්ත්‍රී පුරුෂභාවයේ තුලනයක් ඇති කිරීමට බවයි. මෙයට අමතරව වෙනත් රටවල අරගල පිළිබඳ අත්දැකීම් සපිරි විනිසුරුවරුන් භාවිතා කිරීම තුලින් වඩාත් පැහැදිලි සහ නිරවුල් විනිශ්චයන් ලබා දීමට හැකි වනු ඇති බවත් මෙහිදී ඇය ප්‍රකාශ කලාය. ඇය මෙහිදී සභාවට මතක් කර දුන්නේ පැරණි යුගොස්ලෝවියාවේ සිදුවීම් විමර්ශනයට පත් කරන ලද අන්තර්ජාතික අපරාධ අධිකරණයේ විනිසුරුවරියන් සහභාගී වීම තුලින් මානුෂීයත්වයට එරෙහි බරපතල අපරාධයක් ලෙස ස්ත්‍රී දිශාන වලට වැඩි පිළිගැනීමක් ලබා දී කටයුතු කිරීම සුලභ දසුනක් විය.

ස්ථීරසාර අධිකරණ යාන්ත්‍රණය

මෙහිදී එක් සහභාගී වුවෙක් අසන ලද ප්‍රශ්නයක් වූයේ සංක්‍රාන්තික යුක්තියට සම්බන්ධ අධිකරණ ක්‍රියාවලිය ස්ථීර යාන්ත්‍රණයක් වනවාද යන්නයි. විද්වතුන් මෙහිදී පිළිතුරු දුන්නේ එය පවත්නා දේශපාලන වටපිටාව සහ ස්ථීර අධිකරණයක් තුලින් පසු ගිය අපරාධ මෙන්ම අනාගතයේ සිදු වීමට නියමිත අපරාධ සඳහා කෙබඳු අයුරින් හැසිරෙන්නේද යන්න අනුව එය තීරණය වන බවයි. මෙහිදී මතු වූ වැදගත් කාරණය නම් මීට පෙර කොමිෂන් සභා දෙකකින් මානව හිමිකම් කඩ වීම් පිළිබඳ තීන්දු ලබා දීමට විශේෂ අධිකරණයක් පිහිටුවිය යුතු බවට කරන ලද නිර්දේශයි.

2015 නොවැම්බර් 04 - ගාල්ල

ගාල්ල සැසිය සඳහා සිවිල් සමාජ කොටස්කරුවන් මෙන්ම සිංහල , කතෝලික, මුස්ලිම් සහ හින්දු ආගමිහි පූජ්‍ය සහ පූජක පක්ෂය සහභාගී වී තිබුණි.

වත්මන් තත්වය

මෙහිදී එක් හවුල්කරුවෙක් ප්‍රකාශ කළේ කාලයකට පසුව ශ්‍රී ලංකාවට මෙබඳු ප්‍රගතිශීලී වැඩපිළිවෙලකට යාමට දේශපාලන කවුළුවක් නිර්මාණය වී ඇති බවත් ඒ තුලින් ශ්‍රී ලංකාවේ අතීතය වර්තමානය සහ අනාගතය පිළිබිඹු වන බවත්ය. මෙහිදී තවත් අයෙකු ප්‍රකාශ කළේ යුද්ධයේ අවසානයේ “ රණවිරුවන් “ යනුවෙන් පදයක් බිහි වී ඇති බවත් මෙහි පසු පෙළ අදහස අප විසින් තේරුම් ගත යුතු බවත්ය. “ ඇත්තෙන්ම ඔවුන් සියල්ලන්ම සාමාන්‍ය සොල්දාදුවන් පමණයි. ඔවුන්ට වීරයන් වීමේ හැකියාවක් නැතැයි “ යන්න මෙහිදී පැන නැඟුණු තවත් අදහසක් වීණි. මෙබඳු වචන හුදු අන්තවාදී ප්‍රචාරක ක්‍රියාවලියක කොටසක් බවත් මෙහිදී නැඟුණු තවත් අදහසකි. ගොන්සාල්වෙස් මහතා ප්‍රකාශ කළේ මෙය ඉතා වටිනා නිරීක්ෂණයක් බවත් , මෙබඳු පද පාරිභාෂික වාග් මාලාවට එක් කිරීමට පෙර නැවත සිතා බැලිය යුතු බවත් සහ “වින්දිතයා” සහ “අපරාධකරු” යන වචන කෙරෙහි ද මෙබඳුම අවධානය ලබා දිය යුතු බවත්ය.

මෙයට අමතර මෙහිදී පල වුණු තවත් මතයක් වූයේ යුද්ධයෙන් පීඩාවට පත් ප්‍රජාවට තුළ රජය කෙරෙහි විශ්වාසයක් නැවත ගොඩ නැගිය යුතු බවය. මෙහිදී අන්තවාදී කණ්ඩායම් වල නැගී සිටීමට එරෙහිව රජය ඉතා වැදගත් කාර්ය භාරයක් ඉටු කළ යුතු බවටද අදහස් දැක්විණි. මෙහිදී ප්‍රජාවන් අතර සංහිදියාව ගොඩ නැගීමට විකල්ප ක්‍රමවේද උදාහරණය ලෙසට චිත්‍රකලාව, චිත්‍රපට, නාට්‍ය, කවි සහ ගීත යන නිර්මාණ ද දායක කර ගත හැකි බව තවත් හවුල් කරුවෙකු ප්‍රකාශ කළේය.

සහභාගී වූ එක් කාන්තාවක කිවේ ප්‍රජාවන් අතර ඇති භාෂාමය ගැටලුව මේ සියලුම කරුණු වලට මූලික හේතුව බවයි. මෙහිදී ඇය ප්‍රකාශ කළේ උතුරු , දකුණු මෙන්ම නැගෙනහිර ජනතාවද පොදු භාෂාවකින් සිය ගැටළු පැහැදිලිව සමාජය වෙත ගෙන යාමට පොහොසත්ව ඇති බවයි. රජය ජාතික සංවාදයන් පිළිබඳ අමාත්‍යාංශයක් ස්ථාපිත කළද එහි එබඳු කාර්ය භාරයක් ඉටු වන සැටියක් නොපෙනෙන බවද ඇය පවසා සිටියාය.

ආගමේ සහ සංක්‍රාන්තික යුක්තියේ කාර්යභාරය

මෙයට සහභාගී වුණු එක් බෞද්ධ භික්ෂුවක් ප්‍රශ්න කළේ හුදු සංවාදයක් පමණක්ම මේවට පිළිතුරු ලබා දෙනවාද යන්නයි . තවත් භික්ෂුවක් ප්‍රකාශ කළේ කිසිදු ආගමික නායකයෙකු “ජාතිවාදයට” අනුබල දීමක් හෝ අනුබල දෙන ප්‍රකාශයක් නොකර ඇති බවයි. එමෙන්ම ගාල්ල බහු ආගමික, බහු වාර්ගික ජනතාව වෙසෙන නගරයක් බවත් ආගමික නායකයන් එහි වැදගත් කාර්ය භාරයක් ඉටු කරන බවටත් අදහසක්

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

මෙහිදී නැගුණි. අලුත්ගම ඇති වූ සිද්ධිය මෙහිදී ගාල්ලට ගලා ගෙන යාමට ඉඩ නොදීම සම්බන්ධයෙන් පොලිසියටත් වඩා සැලකිය යුතු කාර්යයක් ආගමික නායකයන් ඉටු කළ බව මෙහිදී අමතක නොකළ යුතු බවට සංවාදයට එක් වුවෙක් ප්‍රකාශ කළේය.

තවත් හික්ෂුවක් ප්‍රකාශ කළේ “ අපට කළ පවු සැඟවීමට නොහැකි බවත් , ඒවා කවදා හෝ එල දෙන බවත්ය”. “අතීතය කුණු ගොඩක් බවත්, අපි අතීතයෙන් පාඩම් උගෙන ගෙන එමගින් තීන්දු තීරණ ගෙන , අතීතය පුනරාවර්ජනය නොවන ලෙසට කටයුතු කළ යුතු බවත් පැවසීය”. කතෝලික පාදිලිතමෙක් ප්‍රකාශ කළේ සියලු ආගම් සංහිදියාව ප්‍රවර්ධනයට එක ලෙස කටයුතු කළ බවයි. විශ්වාම ගිය හමුදා නිලදරුවෙක් පැවසුවේ “ඕනෑම ආගමක නීතියක් පවතින බවත්, සියල්ලන්ම ආගමට ගරු කටයුතු ලෙස හැසිරෙන්නේ නම් කිසිදිනෙක අරගල මෙ ලොව තුළ ඇති නොවන බවත්ය ”.

මෙහිදී සංවාදයට ආගමික නායකයන්ගේ මැදිහත්වීම විදවතුන්ගේ නොමද පැසසුමට ලක් වුනු බව මෙහිලා ප්‍රකාශ කළයුතුය. ගොන්සාලේස් මහතා මෙහිදී ප්‍රකාශ කළේ සංහිදියාව ක්‍රියාවලියට ආගමික නායකයන්ගේ මැදිහත් වීම මේ දක්වාම නිවැරදි පිළිගැනීමකට ලක්ව නැති බවයි. යුක්තිය, වේදනාව මෙන්ම කරුණාව යන ගුණාංග ඕනෑම ආගමක දක්වා ඇති බවත් ගෙන හැර දැක්වූ ඒ මහතා අනෙක විදින වේදනාව තමා උපමා කොට තමාගේ වේදනාවක් සේ සලකා කටයුතු කිරීමට මිනිසුන් පෙළඹීමේ හැකියාව සතු වන්නේ ආගමික නායකයන්ට බව මෙහිදී පැහැදිලි කළේය.

ඓතිහාසික දුක්ගැනවිලි

මෙහිදී සියල්ලන්ම පැමිණි පොදු එකඟතාවය වූයේ ඉතිහාසය පිරික්සා දුක්ගැනවිලි පිළිබඳ සලකා බැලීමේදී අප විසින් යුද්ධයේ අවසාන කාලයට ඔබ්බෙන් සැමවිටම සිතිය යුතු බවය.ඒ අනුව JVP ගැටුම, 1950 දශකයේ අරගල, 1971 කැරලි යනාදී නොයෙක් අරගල පිරි කාල පරිච්ඡේද අප විසින් පිරික්සිය යුතු විය. එක් හිමි නමක් ප්‍රකාශ කළේ නිදහස ලබා ගත් දින සිට සමාජය විදි අරගල මෙහිදී සෙවිය යුතු බවයි.

මෙහිදී ලිවියුතු වැදගත් කරුණක් සංවාදය අතරතුරදී පැරණි පරිපාලන සේවකයෙකු මතක් කර දුන්නේය. 1983 ජූලි අරගල සමයේදී යාපනයේ ඡන්ද ප්‍රකාශ කිරීමේ ඉඩ අවුරා ලීමට තමන්ට ගාමිණි දිසානායක හිටපු ඇමතිතුමන් යාපනය කඩ විදිය ගිනිබත් කරන ලෙස උපදෙස් දුන් අයුරු හෙතෙම සභාවට සිහිපත් කළේය. ඉන් වසර ගණනාවකට පසුව පැවතුනු උගත් පාඩම් හා ප්‍රතිසංවිධාන කොමිසම (LLRC) ඉදිරියේ තමන් සාක්ෂි දීමට පැමිණීමේදී LLRC ය එම යෝජනාව ප්‍රතික්ෂේප කළේ තම කොමිසම සලකා බලන කාලපරාසයට ඔබ්බෙන් වන දෙයක් නිසාවෙන් බව ඔහු ප්‍රකාශ කළේය.

අතුරුදන් වූවන්

මෙහිදී සහභාගී වූ කාන්තාවක් ප්‍රකාශ කළේ සිවිල් සාමාජිකයන් අතුරුදහන් වීම පිළිබඳ නොයෙක් දෙනා කතා බහ කළද අතුරුදන් වූ සොල්දාදුවන් පිළිබඳ කරන සොයා බැලීම් අතිශයින්ම විරල බවය. තමන්ගේ පුත්‍රයා, ශ්‍රී ලංකාවේ හමුදාවේ ක්‍රියාත්විතයේදී අතුරුදහන් වූ බවටත් අදටත් තම පුත්‍රයාගේ ඉරණම පිළිබඳ තමන් නොදන්නා බවත් ඇය මෙහිදී සිහිපත් කළේ දුක්බරවය.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

යුධ සමයේදී අතුරුදහන් වුවත් පිළිබඳ වැඩි පැමිණිලි සංඛ්‍යාවක් ඉදිරිපත්ව ආවේ උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත් වලිනි. එහෙත් මෙහිදී අමතක නොකළ යුතු කාරණය නම් 1980 සහ 1990 ගණන් වල JVP කලබල සමයේදී අතුරුදහන් වුවත් වැඩිම ප්‍රමාණයක් වාර්තා වූනේ දකුණු පළාතෙන් බවයි. මෙහිදී හවුල් කරුවන් ප්‍රකාශ කළේ අතුරුදහන් වීම සම්බන්ධයෙන් උතුරට සහ නැගෙනහිරට ලබා දෙන මට්ටමේ අවධානයක් දකුණටද ලබා දෙන ලෙසය.

කාන්තා අපයෝජනයන්

මෙහිදී එක් කාන්තාවක් ප්‍රකාශ කළේ ඕනෑම සංක්‍රාන්තික යුක්ති ප්‍රතිපත්තියක කාන්තාවන්ට සිදු වන හිංසනය පිළිබඳ සොයා බැලිය යුතු බවය. ලොව ඕනෑම පෙදෙසක ඕනෑම මොහොතක කාන්තාවන්ට එරෙහි හිංසා පීඩන සිදු වන බවත් “ වතු ආශ්‍රිතව කාන්තාවන්ට එරෙහි ප්‍රචන්ඩත්වයට මේ දක්වා යුක්තිය ඉටු වී නැති බවත්” මෙහිදී ප්‍රකාශ වීණි.

මෙම සංවාදයේදී අදහස් දැක්වූ ආචාර්ය බිනා ඩී කොස්තා මහත්මිය හවුල් කරුවන් සියල්ල ආරක්ෂක කවුන්සිලයේ 1325 යෝජනාව මෙහිදී කිව යුතු බවත් එමගින් කාන්තාවන්ගේ දුක්ගැනවිලි වලට පිළිතුරු ලබා දීමට හැකි බවත් පැවසුවාය. ලොව බොහෝ රටවල කාන්තාවන් උක්ත යෝජනාව ඇසුරින් ක්‍රියා කාරී සැලසුම් සකස් කළ බවත් ලංකාවේ කතුන්ටද එය පූර්වාදර්ශයක් බවත් කොස්තා මහත්මිය ප්‍රකාශ කලාය.

වත්මන් ප්‍රතිපත්ති යෝජනා වලට අදාළ සංවාදයන්

දේශීය නඩු විභාගයන් සඳහා විදේශයන්ගේ සහභාගිත්වය

මෙහිදී අසන්නන්ගෙන් නැගුණු එක් පැනයක් වූයේ දේශීය ක්‍රියාවලියකට විදේශයන්ගේ අත පෙවීමක් සිදු වේද යන්නයි. මෙහිදී අන්කිටෙල් මහතා ප්‍රකාශ කළේ රජය මේ පිළිබඳ ජනතාවට සහ විදේශයන්ට ලබා දෙන පි තුරු පරස්පර විරෝධී බවය. කෙසේ වෙතත් දේශීය නඩු විභාගයන් සඳහා විදේශයන්ගේ සහභාගී වීම ජීනීවා හි සාකච්ඡා වුණු ආන්දෝලනාත්මකම ගැටළුවක් වේ.

අන්කිටෙල් මහතා මෙහිදී වැඩි දුරටත් ප්‍රකාශ කළේ ශ්‍රී ලංකාවද සහාය ලබා දුණු මානව හිමිකම් යෝජනාවට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ නඩු විභාගයන් සඳහා පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලයේ විනිසුරුවරුන්, නීතිඥවරුන්, පරීක්ෂකයන්ගේ සහභාගිත්වයේ වැදගත්කම පෙන්වා දී ඇත. මෙහිදී යෝජනාවේ සඳහන් වන පරිදි “ශ්‍රී ලංකාවේ නඩු විභාගයන් “ සඳහා “විදේශ සහභාගිත්වය” යන පාඨ ඔහු මතක් කර දුන්නේය. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකා රජය මේ ක්‍රියාවලිය ක්‍රියාත්මක කරන බවටත් එයට අන්තර්ජාතික අධිකරණය හෝ අන්තර්ජාතික අපරාධ අධිකරණයේ හෝ බලපෑමක් හෝ මැදිහත් වීමක් හෝ සිදු නොවන බවත් පැවසීය. ඔහු මෙහිදී ප්‍රකාශ කළේ මෙම ක්‍රියාවලියට විනිසුරුවරුන්, නීතිඥවරුන් යනාදීන් විවිධ තලවලින් සහභාගී විය යුතු බවත් පෙන්වා දුනි. විදේශ විනිසුරුවරුන් මෙහිදී ශ්‍රී ලංකේය විනිසුරුවරුන් සමඟ සම සමච

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

කටයුතු කරනු ඇති බවත් යෝජනාවට අනුව විදේශ විනිසුරුවරුන් බහුතරයක් සිටිය යුතු බව අදහස් නොවන බවත් පැවසීය. මේ අනුව විදේශ විනිසුරුවරයෙක් සමඟ ශ්‍රී ලාංකේය විනිසුරුවරුන් දෙදෙනෙක් සහභාගී වීමටද ඉඩ ඇති බවත් ඔහු පැහැදිලි කර දුන්නේය.

මෙහිදී සංවාදයට එක්වූ ගොන්සාල්වෙස් මහතා ප්‍රකාශ කළේ අනෙක් රටවල් ද විදේශයන්ගේ පැමිණීම අපේක්ෂා කළේ හුදු විශ්වසනීයත්වය නිසා පමණක්ම නොවන බවයි. මෙයට තාක්ෂණික සහ දේශපාලනික හේතූද බලපෑ බව ඔහු මෙහිදී ප්‍රකාශ කළේය. විටෙක සමහර රාජ්‍යයන්ට ජාත්‍යන්තර අපරාධ විසඳීම සම්බන්ධයෙන් තිබෙන දැනුම සහ විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍යය මද කම ද මෙයට තවත් හේතුවක් බව ඔහු පැවසුවේය. එමෙන්ම විනිශ්චය මණ්ඩලය තුළ තුළනයක් ඇති කිරීමටද මෙන්ම සමානාත්මතාවය සහ සාධාරණ බව ඇති කිරීමටද විදේශ විනිසුරුවරුන්ගේ පැමිණීම ඉවහල් වී තිබිණි.

ගොන්සාල්වෙස් මහතා මෙහිදී මතක් කර දුන්නේ සංක්‍රාන්තික යුක්ති ක්‍රියාවලියේ මූලසුන ගැනීමට කෙනෙක් තෝරා ගැනීමේදී පහත සංරචක දෙස අවධානය යොමු කළ යුතු බවයි. පලමුව එම තේරීම විනිවිද භාවයකින් යුතු මෙන්ම සියලුම කොටස්කරුවන්ට අවබෝධ වන අයුරින් සිදු කළ යුතු බවත් දෙවනුව ඔවුන් සැමට පැහැදිලි අතීත වාර්තාවක් මෙන්ම නිදහස් අදහස් ඇති පුද්ගලයන් විය යුතු බවත්ය.

සහභාගීවූවන් බොහොමයක්ම දේශීය යාන්ත්‍රණයට විදේශයන්ගේ සහභාගී වීම පිළිබඳ ප්‍රසාදයකින් පසු වූ බව පෙනේ. “එසේ නැති වුවහොත් එය බලාපොරොත්තුවන ප්‍රතිපල අපට ලබා නොදෙනු ඇතැයි යන්න ” ඔවුන්ගේ අදහස වීණි. මීට පෙර රාජ්‍යයන් මගින් පත් කරන ලද කොමිෂන් සභා වල එල රහිත බවත් ඒවායේ නිර්දේශයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර රජයයන් අපොහොසත් වීම පිළිබඳවත් මෙහිදී කරුණු මතු කර දක්වන ලදී. මෙහිදී විදේශයන්ගේ සහභාගීත්වය පිළිබඳ වඩාත් ඕනෑකමින් කතා කරන්නේ පසුගිය කාලයේ අරගලවලින් වැඩියෙන්ම බැට කෑ පුද්ගලයන් බවත් එම නිසා ඔවුන්ගේ විශ්වාසය දිනාගැනීමට නම් රජය මේ පිළිබඳව බැඳුරුම් ව සිතිය යුතු බවත් හවුල්කරුවන් පවසන ලදී.

යාන්ත්‍රණය සඳහා ලැබෙන තාවකාලික විධිවිධාන

ලංකාවේ සංක්‍රාන්තික යුක්ති ක්‍රියාවලිය දෙස විමසා බැලීමේදී එයට සලකා බැලීමට සිදු වන දුක්ගැනවිලි ප්‍රමාණය සහ සොයා බැලීමට සිදු වන කාල සීමාව සිතන විට මෙම සියලුම දුක්ගැනවිලි වලට විසඳුමක් දිය හැකි වේ යයි සිතීම උගහටය. සංක්‍රාන්තික යුක්ති ක්‍රියාවලියකට පසුගිය සිද්ධි මෙන්ම වර්තමානයේ සිදු වන අපරාධත් විමර්ශනයට හැකි වේද ? මෙයට විද්වතුන් දුන් පිළිතුර නම් ඉදිරිපත් වන සියලුම දුක් ගැනවිලි වලට විසඳුම් දීමට සංක්‍රාන්තික යුක්ති යාන්ත්‍රණයට හැකි වේ යන්නයි. එහෙත් මෙයට යාන්ත්‍රණයේ ව්‍යුහාත්මක සැකසුම ක්‍රමවත් විය යුතුය. උදාහරණයක් ලෙසට මානව හිමිකම් යෝජනාවේ පරිච්චේද 07 ට අනුව රජය ජාත්‍යන්තර අපරාධ වලට අදාළ සියලුම දෙනා නීතිය ඉදිරියට ගෙන ගොස් දඬුවම් පැමිණිවිය යුතුය. මෙම කාල සීමාවට උගත් පාඩම් හා ප්‍රතිසංවිධාන කොමිසමේ (LLRC) කාලයද අයත් වේ. LLRC යේ තාවකාලික විධි විධාන අනුව මෙම කාල සීමාව 2002 සිට 2009 වන අතර විශේෂ අධිකරණ ක්‍රියාත්මක වන්නේ 2002න් පසුවය. මෙහිදී මහා ජනතාව යම් කිසි විශේෂ සිදුවීමක් අරඹයා පරීක්ෂණයක් ඉල්ලා සිටින්නේ නම් අධිකරණ ක්‍රියාවලිය තුළ එයට අදාළ බලතල ලබා දීමේ තීරණය

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

රජය සතු වේ. එවැනි කරුණකදී මග හැර යාම රජයට අපහසු කරුණකි. එම නිසාම යාන්ත්‍රණය නිර්මාණය කරන අවධියේම මෙබඳු විධි විධාන පිළිබඳ නීති නිර්ණය කර ගැනීම අනිශ්චිත වැදගත්ය.

අතුරුදහන් වුවත් පිළිබඳ සිද්ධි විමර්ශනයේදී මතු වූ වැදගත්ම කරුණ නම් මෙහි ඉතිහාසය 1971 දක්වා දිව යන බවය. අතුරුදහන් වුවත් පිළිබඳ සිදුවීම් මහා පරිමාණයෙන් වාර්තා වන්නට පටන් ගත්තේ 1971 වසරෙන් පසුවය. රජය මෙහිදී තර්ක කරනු ඇත්තේ මෑත කාලයේ සිදුවීම් පිළිබඳ සොයා බැලීම පහසු කටයුත්තක් බවය. කෙසේ වුවත් රජය යෝජනා කළ පරිදි අතුරුදන් වුවත් වෙනුවෙන් පිහිටුවා ඇති කාර්යාලය මේ වන විට වැඩ අරඹා තිබීම සාධනීය කටයුත්තකි. ගොන්සාල්වෙස් මහතා මෙහිදී ප්‍රකාශ කළේ සංක්‍රාන්තික යුක්ති සන්දර්භයේ සිට බලන විට අතුරුදන් වුවත් පිළිබඳ සෙවීම මූලික කටයුත්තක් බවත්, ඕනෑම සංස්කෘතියක් පිළිබඳ සලකා බලන විට මීය ගිය අයවලුන්ට ගරුත්වයක් ලබා දිය යුතු බවත්ය. උදාහරණයක් ලෙසට යුද්ධයෙන් වසර 60කක ආසන්න කාලයක් ගත වී ගොස් තිබුණද අදටද ස්පාඤ්ඤයේ මල සිරුරු සොයාගෙන ඒවා ගරු කටයුතු ලෙස අද ද වළඳා දැමෙයි. මෙහිදී ඔහු පැවසුවේ අතුරුදන් වුවත් පිළිබඳ සොයා බලන කාර්යාලයට පුළුල් බලතල ලබා දී එයට දේශපාලනම, ආගමික සීමාවලින් ඔබ්බට යාමට ඉඩ දිය යුතු බවයි.

2015 නොවැම්බර් 05 - නුවරඑළිය

නුවරඑළියේ පවති මෙම සැසියට සිවිල් සමාජ කොටස්කරුවන් බහුලව සහභාගී වුනු අතර පූජක පක්ෂයේද සුළුතරයක් විණි. මෙහිදී මතු වුනු දුක්ගැනවිලි බොහොමයක්ම වතුකර දමිලවාසින් පිළිබඳවය.

වතුකර දමිල වැසියන්ගේ දුක් ගැනවිලි

සංවාදය ආරම්භ කරමින් අයෙක් පැවසුවේ මෙහි වෙසෙන ඉන්දීය සම්භවයක් සහිත වතුකර දමිලයන්ට, යුද්ධයෙන් බැට කෑ උතුරු පළාතේ වෙසෙන දමිලයන්ට වඩා වෙනස්ම අත්දැම් දුක්ගැනවිලි ඉදිරිපත් කිරීමට ඇති බවය. “ ඉන්දීය සම්භවයක් සහිත දමිලයන් අරගල කරන්නේ භාෂාව, ඉඩ කඩම් සහ සමාජයේ පිළිගැනීම”ට යන්න ඔවුන්ගේ අදහස විණි. වතුකර දමිලයන් අනාදිමත් කාලයක පටන් සුද්දගේ සමයේ සිට නිදහසෙන් පසුවද සුළුතර ජන කොට්ඨාශයක් ලෙස ගැරහුම් ලබයි. පෙර පැවති රජයන් වලට මේ තත්වය ගොඩ දැමීමට ඕනෑ තරම් ඉඩ ලැබුණද එම ඉඩ ප්‍රස්තා ඔවුන් උපයෝගී කර නොගත් බවත් ඉන්දු ලංකා ගිවිසුම, නිම්පු සාකච්ඡා, තෝර්විජියානු ගිවිසුම් යනාදිය අපෙන් ගිලිහී ගිය බවත් ඔවුන්ගේ මතය විණි. අවසානයේ අපට උරුම වූයේ රාජපක්ෂ පාලනය සහ LLRC ගිවිසුම පමණක් බවත් ඔවුහු කීවේය. ඉන්දියානු සම්භවයක් සහිත දමිලයන් නිතරම සමාජයෙන් කොන් වූයේ ඔවුන්ගේ දුක්ගැනවිලි ඉදිරිපත් කිරීමට හරිහමන් නායකයෙකු ඔවුන්ට නොසිටීම නිසා බව ඔවුන්ගේ අදහස විණි.

මෙහිදී තවත් හවුල් කරුවෙකු අදහස් දැක්වූවේ මින් පෙර මොන යම් කොමිෂන් සභා පැවතියද ඒවායෙන් වතුකර දමිලයන්ට වුනු යහපතක් නැති බවයි. LLRC වාර්තාව පිටු 400 කින් සමන්විත වුවද මධ්‍යම පළාත පිළිබඳව එහි සඳහන් ව ඇත්තේ ජේලි 04ක් පමණක් බව ඔහු කීවේය. එහිදී සෞඛ්‍ය සහ නිවාස ප්‍රශ්න පිළිබඳ ලුහුඬින් සඳහන් කර ඇති නමුදු යුද්ධයෙන් වතුකර දමිලයන්ට වක්‍ර ව එල්ල වූ බලපෑම ගැන කිසිදු සඳහනක් නොමැති වීම ගැන තමන් මවිත වන බව ඔවුහු කීවේය. මේ අනුව සත්‍ය කොමිසමක් පත්

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

කරනවා නම් එමගින් පසු ගිය යුද්ධ කාලය පමණක් නොව නිදහසින් පසුව ඔවුන් මුහුණ දුන් සියලුම අරගල විමර්ශනය කළ යුතු බව අවධාරණය කරන ලදී .

මෙහිදී බොහෝදෙනෙක් නොදන්නා කාරණා ද සභාව හමුවේ මෙසේ ඉදිරිපත් වුණි.1983 ජූලි කළබල සමයේදී වතුකරයේ විසුවන්ගෙන් සියයට පනහක් පමණ රටින් පලා යාමට සිදු වූ බවත් , 3000 කට අධික දමිළයන් පිරිසක් මරණයට පත් වූ බවත් අයෙක් ප්‍රකාශ කළේය. සමස්තයක් වශයෙන් සැලකීමේදී JVP කළබල සමයේදී දමිළයන් 60,000 පමණ මරණයට පත් වන්නට ඇතැයි තමන් සැක කරන බව අයෙක් සභාවට ප්‍රකාශ කළේය.බිදුණුවැව සිදුවීම සිහිපත් කළ අයෙක් මෙහිදී කිසිදු රජයක් මේ දක්වා මේ සිදුවීම සම්බන්ධයෙන් යුක්තිය, සාධාරණය ඉටු කර නොමැති බව පෙන්වා දුනි. මෙයට සමානව වර්තමානයේද මේ අයුරින් තරුණයන් පැහැර ගන්න බවට චෝදනාවක් අයෙක් සභාවට ඉදිරිපත් කළේය. ජනගහන ක්‍රමානුකූලව පාලනය කිරීම මගින් වතුකර දමිළයන් කොන් කරන බවටද මෙහිදී අදහසක් දැක්විණි. තරුණයන් බලාත්මක කිරීමට පුහුණු වීම් සහ වැඩමුළු පැවැත්වුණද ඒවා බොහොමයක් සිංහල මාධ්‍යයෙන් පැවැත්වීම නිසා තමන්ට අසාධාරණයක් සිදු වන බව ඇතැමෙක් සභාවට ප්‍රකාශ කළේය. මේ අයුරින් බලන කළ තමන්ට නායකයෙකු නොමැති බවත් , “ යා යුතු මග මේ යයි කීමට කිසිවෙකු නොමැති කමින් තමන් ප්‍රජාවක් ලෙස පීඩා විඳින බවත් ” පිරිස මැසිවිලි නැඟීය.

ඉදිරි පියවර පිළිබඳ අවධානය

මානව හිමිකම් යෝජනාව ඇත්ත වශයෙන්ම ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රියාත්මක කළ හැකිද යන්න පිළිබඳව සියල්ලන් තුළම පැවතියේ බලවත් කුකුසකි. OISL හි නිර්දේශයන් ක්‍රියාත්මක නොකරන්නේ නම් අප විසින් ගත යුතු ක්‍රියා මාර්ග මොනවාද යන්න මෙහිදී සාකච්ඡා විණි. ජාතික සංවාද යාන්ත්‍රණය කෙසේ හැසිරවන්නේද එය නිර්මාණයට යෝජනා කෙසේ ලබා දිය යුතුද යන්න පිළිබඳවද මෙහිදී පිරිස අතර සංවාදයක් විණි.

සම්පූර්ණයෙන්ම දේශීය යාන්ත්‍රණයක් පිළිබඳ බලාපොරොත්තු තැබිය නොහැකි බැවින් විදේශයන්ගේ සහාය ලැබිය යුතු බව රැස්ව සිටියවුන්ගේ අදහස විණි. ක්ෂමාව ලබා දීමේ ක්‍රියාවලියට තදින්ම විරෝධය පෑ අයෙක් “යුද්ධයට සහභාගී වූ සහ සහාය පළ කළ අයෙකුට අප සමාව දිය යුත්තේ කුමන පදනම පිහිටා සිටද, ඔවුන්ට සමාව දීම කෙතරම් දුරට සාධාරණ දැයි “ සභාවෙන් ප්‍රශ්න කර සිටියේය.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

III කොටස

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

රැස්ව සිටින්නන්ගේ ප්‍රතිචාර විශ්ලේෂණය සහ ප්‍රතිපත්ති ගැටළු

සහභාගී වූවන්ගේ ප්‍රතිචාර දෙස සලකා බැලීමේදී සංක්‍රාන්තික යුක්තිය පිළිබඳ ඔවුන්ගේ අදහස් අදාළ නගරය අනුව වෙනස් වූ බවක් පෙනේ. ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සෙවීමේ සහ වග වීමේ යාන්ත්‍රණය ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ මේ වන විට යම් කිසි සම්මුතියකට පවා එළඹ ඇත. මෙහිදී අසන ලද ප්‍රශ්න තුළින් සහ පොදුවේ ඇති වූ කතා බහ ඇසුරෙන් අනාගතයේ ඇති විය හැකි සංක්‍රාන්ති යුක්තිය ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ යෝජනාද මෙහිදී නිර්දේශ වීණි. පහත කොටසෙන් මෙම ප්‍රතිපත්ති සලකා බැලීම් පෙළ ගස්වා ඇත .

ජාතික උපදේශනයන් සම්බන්ධ ඇගවීම්

අප පෙර සඳහන් කළ ලෙසම මෙම සංවාදයන් උපදේශන සේවා සැපයීමක් ලෙස යොදා ගැනීමට බලාපොරොත්තුවක් නොතිබුණු අතර කොටස්කරුවන්ට සිය අදහස් පලකිරීමට මෙන්ම ඒවා පිළිබඳ විද්වතුන්ගේ අදහස් දැනගැනීමටද මෙමගින් හැකිවිණි. කෙසේ වුවත් මෙම සැසිවාරයන් තුළදී මතු වූ කුරුණු සියල්ලක්ම පාහේ අනාගත සංක්‍රාන්තික යුක්ති ක්‍රියාවලියකට අතිශයින්ම වැදගත් වන මාතෘකා බව අවිවාදයෙන්ම පිළිගත හැකිය.

සංවාද භය තුළම, සහභාගී වුවෝ මේ වන විට රටේ දේශපාලන ව්‍යුහය මෙන්ම මානව හිමිකම් කඩවීම් වල ස්වභාවය පිළිබඳ ඉතා හොඳින් දැන සිටියහ. එහෙත් කොළඹින් පිට සංක්‍රාන්තික යුක්ති සංකල්ප පිළිබඳ අසන්නන් තුළ තිබුණේ අල්ප දැනුමකි.

එම නිසාම ජාතික උපදේශනයක් පැවැත්වීමට පෙර සංක්‍රාන්තික යුක්ති සංකල්පය මෙන්ම එම සන්දර්භය පිළිබඳ ජනතාවට “සංවේදනය” කිරීමට රජයක් වග බලා ගත යුතුමය³. මෙහිදී රජය සංක්‍රාන්තික යුක්තියක් යනු කුමක්ද මෙන්ම එයට සිදු කරන ප්‍රතිපත්ති වෙනස්කම් පිළිබඳවද ජනතාව දැනුවත් කළ යුතුය. මෙහිදී පවත්වන ලද සංවාද වල සමස්තය ලෙස සිවිල් සමාජ කොටස්කරුවන්, පුජ්‍ය සහ පුජක පක්ෂය, ප්‍රජා නායකයන් මෙන්ම අධ්‍යාපනඥයන්ද සහභාගී වූ අතර, මෙම සහභාගී වූවන් අතර පවා සංක්‍රාන්තික යුක්තිය පිළිබඳ දැනුමක් පැවතියත්, එහි වාග් මාලාව පිළිබඳ පැවතියේ අඩු දැනුමකි. එම නිසා සැලකිය යුතු කරනු නම්, රජය වින්දිතයන් සිටින ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීමට පෙළඹුනත්, ඔවුන් තුළද මෙම සංකල්ප පිළිබඳ පවතින අඩු දැනුමය.

සහභාගී වූ කාන්තාවන් සියල්ලම මෙහිදී වැදගත් ප්‍රකාශයන් සහ ප්‍රශ්න විමසුවත් සැසි වාර සියල්ලටම කාන්තාවන්ගේ සහභාගීත්වය දක්නට ලැබුණේ අඩු වශයෙනි. එම නිසාම පුරුෂ පක්ෂයේ පැමිණීම තුළින් කාන්තාවන් නගන ලද හඬ අඩු වීමක් පමණක් සිදු ව තිබිණි. එම නිසාම උපදේශන සේවාවක් සපයනවා නම් එය සමාජය සියලුම තලයන් වෙත , බාල , කාන්තා ළමා සහ මහලු යන සෑම කණ්ඩායමක්ම ආවරණ වන පරිදි පැවැත්වීමට රජය ඉටා ගත යුතුය. මෙහිදී අවම වශයෙන් සමජාතීය කණ්ඩායම් අතර සාකච්ඡා වට කිහිපයක් වත් පැවැත්විය යුතු අතර එමගින් ළමා සහ කාන්තා හඬ නිදහස්ව මෙන්ම නිරවුල්ව බාධා රහිතව ඇසෙනු ඇත.

³ Office of the High Commissioner for Human Rights, *Rule of Law Tools for Post-Conflict States National Consultations on Transitional Justice* (2009), 12-14.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

දුක්ගැනවිලි වලට පිළිතුරු දීම

සංක්‍රාන්ති යුක්ති ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ කතා කරනවාට වඩා අසන්නන් වැඩි ප්‍රියතාවයක් දැක්වූයේ සිය දුක්ගැනවිලි සහ හමුවේ කියා පෑමටය. විවිධ ප්‍රශ්න වල සොබාවයන් මෙන්ම වර්ගයන්ද මෙහිදී සංක්‍රාන්තික යුක්ති ක්‍රියාවලියේ සැකැස්මට ඉවහල් වන බව මෙහිදී සැලකිය යුතුය. එබැවින් මෙම කිසිදු දුක්ගැනවිල්ලක් සුළු කොට තැකිය නොහැකි බව මෙයින් අදහස් වේ.

සත්‍ය ප්‍රකාශ කිරීම

ජන වර්ග පහම සත්‍ය ප්‍රකාශ කරීමේ සහ වග වීමේ යාන්ත්‍රණයට සහාය පල කළ කරන ලදී . සියල්ලන් තුළම වූයේ විධිමත් නීතිමය වලංගුතාවයකින් යුතු මෙබඳු යාන්ත්‍රණයක් හරහා පෙර වැරදි විමර්ශනය කිරීමේ ක්‍රමවේදයකට කැමැත්තකි. මෙහිදී පෙර වැරදි යනුවෙන් හඳුන්වන ලද්දේ මෑතකදී අවසන් වූ යුද්ධය පමණක් නොවේ. JVP අරගලය, ඉඩම් පැහැරගැනීම් , යාපනයෙන් මුස්ලිම්වරුන් ඵලවා දැමීම, අවතැන් වුවන්ගේ ගැටළු , වතුකර දම්ලයන් මුහුණ දෙන ගැටළු ආදී එකී නොකී සියලුම ගැටළු රජයේ බලතල අනුව විමර්ශනය කිරීම මෙමගින් අදහස් වේ.

මෙහිදී සමහර ප්‍රශ්න වලට අනෙක්වාට වඩා මුල් තැන දිය යුතු බව ප්‍රදේශ කිහිපයක සංවාද තුලින් ඇසුනි. උතුරු සහ නැගෙනහිර පලාත්වල සංවාදයන් වලදී, යුද්ධයේ අවසාන කාලයේ සිදු වූ මානුෂීය හිමිකම් කඩවීම් පිළිබඳව සොයා බලන ලෙස ආයාචනා ලැබුණු අතර මධ්‍යම පළාතේදී වතුකර දම්ලයන්ට ඉතිහාසය පුරා සිදු වන අකටයුතුකම් සහ නොපනත්කම් පිළිබඳ සොයා බලන මෙන් අයදිනි. මෙම සියලු සත්‍ය ප්‍රකාශ කිරීම් හුදු පලි ගැනීමේ ක්‍රමවේදයක් නොවිය යතු බවත් , සංහිදියාව ඇති වන සිදු කර යුතු බවටත් මෙහිදී අවධාරණය කරන ලදී.

මින් අනතුරුව පිරිසගේ අවධානය යොමුයේ සත්‍ය ප්‍රකාශ කිරීමේ යාන්ත්‍රණය මොන අයුරින් සැකසිය යුතු බවට සහ එය ක්‍රියාත්මක කිරීම කෙසේ විය යුතු බවද යන්නයි. සංවාදයන් ආරම්භ වූ මූලික අවධියේදී වැඩි බලතල සහිතව සියලුම අතීත අපරාධ (රජය සහ රාජ්‍ය නොවන පාත්‍රයන් මගින් සිදු කළ) මගින් විමර්ශනය කළ යුතු බවට හඬ නැගුනත් පසුව සංවාදය ඉදිරියට ඇදී යද්දී සමහර අපරාධ වලට මූලිකත්වය ලබා දිය යුතු බවට අදහස් පල වේ. සැබවින්ම සියලුම අතීත අපරාධ විමර්ශනය කිරීමට බලතල ගණනාවක් යටතේ අඩු කාලයකින් සහ අඩු මානව සම්පත් දායකත්වයකින් කොමිසමකට නොපුළුවන් වීමට ඉඩ ඇත. එක් උපක්‍රමයක් වන්නේ සීමිත බලතල ගණනාවකින් යුතුව සීමිත ගැටළු ගණනක් පමණක් විමර්ශනයට කොමිසම පත් කිරීමයි. එහෙත් මෙය විටෙක සමහර කණ්ඩායමකගේ වාසියටද හේතු වීමට ඉඩ ඇත. එසේත් නොමැති නම් අපට කළ හැක්කේ බොහොමයක් ප්‍රවණ්ඩ සිදු වීම් නියෝජනය වන පරිදි තොරා ගත් අර්බුද කිහිපයක් පිළිබඳ සොයා බැලීමට කොමිසමක් පත් කිරීමයි . මෙහිදී කොටස්කරුවන් ඉඩම් පැහැරගැනීම්, JVP අරගල, මුස්ලිම්වරුන්ව යාපනයෙන් පන්නා දැමීම, අවතැන් වුවන්ගේ ගැටළු , වතුකර දම්ලයන්ගේ ගැටළු ආදී බොහොමයක් ප්‍රශ්න විඳවනුන්ට ඉදිරිපත් කරමින් ඒවාට මූලිකත්වය ලබා ගැනීමේ උත්සාහයකද නියැළේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

මෙයට පිළිවදන් දුන් ගොන්සාල්වෙස් මහතා ප්‍රකාශ කළේ පසුගිය සංවාද හයේදීම මතු වූ කාරණා සලකා බලා , ලක්දිව අතීතය පිළිබඳ විමසා බැලීමට , නිදහසෙන් පසුව කුලය , පන්තිය සහ යටත් විජිත ක්‍රියාවලිය කෙසේ බලපෑවේද යන්න සොයා බැලිය යුතු බවයි. මෙහිදී ඔහු ප්‍රකාශ කළේ දේශපාලන සහ ආර්ථික ප්‍රවණත්වය හරහා වතුකර දමිලයන් මර්දනය කෙරෙන බවත් මෙම සිදුවීම් විමර්ශනය කිරීමට ප්‍රමාණික බුද්ධිමතුන් අතීත වාර්තා සහ දත්ත පිරික්සා බැලිය යුතු බවත්ය.

එමෙන්ම රජය මෙම ක්‍රියාවලියට මැදිහත් වීම පිළිබඳවද බොහෝ දෙනා තුළ තිබුණේ බලවත් සැකයකි. මින් පෙර පත් කරන ලද කොමිෂන් සභා වල සංයුතිය, නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක නොකිරීම මෙන්ම නිර්දේශයන් ජනගහන නොකිරීම යන කාරණා හරහා රජය වැඩියෙන් විශ්වාස නොකිරීමට ජනතාව පෙළඹී තිබුණි. එම නිසාම කුමන ආකාරයේ කොමිසමක් පත් කළත් එය මහජන විශ්වාසය රැකෙන අයුරින් සිදු විය යුතු බවට ජන මතයක් ඒ වන විට ජනතාව තුළ ගොඩ නැගී තිබුණි. ඒ අනුව කොමිසමකට බඳවා ගන්නා ඕනෑම අයෙක් අදාළ විෂය පිළිබඳ ප්‍රමාණික බුද්ධිමතක විය යුතු බවටත්, නිදහස්ව වැඩ කළ හැකි අයෙකු විය යුතු බවටත්, සුළු ජන කණ්ඩායම් වල අපහසුතා තේරුම් ගත හැකි අයෙකු විය යුතු බවටත්, ඔවුන්ගේ විශ්වාසය දිනා ගත හැකි විය යුතු අයෙකු බවටත් මෙහිදී යෝජනා වීණි. එමෙන්ම සත්‍ය කොමිසම සඳහා ලබා දෙන බලතල කෙබඳු වන්නේද යන්න පිළිබඳ මහජනතාව දැනුවත් කළයුතු බවටත් මෙහිදී අදහස් පල වීණි.

සත්‍ය කොමිසම ක්‍රියාත්මක කළයුත්තේ අයිතීන් පදනම් කරගෙනය. අතීතයේ සිදු වූ අයුරින් නොව මෙහිදී වින්දිතයන්ගේ පාර්ශවය බාධාවකින් තොරව කොමිසම සමඟ සම්බන්ධ වීමට ඉඩ කඩ රජය විසින් සපුරා ලිය යුතු විය . කොමිසම හමුවට එන ඕනෑම අයෙකුට එක හා සමාන ගෞරවකින් මෙන්ම පිලිගනීමකින්ද කටයුතු කළ යුතුය. එපමණකුදු නොව කොමිසම හමුවේ තොරතුරු ලබා දෙන වින්දිතයන්ගේ පාර්ශවයට අදාළ රැකවරණය සහ ආරක්ෂාවද නිසි පරිදි සැලසීමට රජය වග බල ගත යුතුය . එමෙන්ම පෙර සිදුවීම් පුනරාවර්ජනය කරීමෙන් ඇති වන කම්පන තත්වයන් වලට පෙර සුදානමක් තිබිය යුතු අතර වින්දිතයන්ට මනෝ සමාජීය ආධාර සහ පහසුකම් ලබා දීමට සත්‍ය කොමිසම වග බලා ගත යුතුය. කොමිසමක කාර්ය භාරය පිළිබඳ නිසි සම්මුති මාලාවක් ඕනෑම රටක ඇති අතර , ඉතිහාසය දෙස බැලීමේදී ශ්‍රී ලංකාව රටක් ලෙස මෙම ක්‍රියාවලිය සාර්ථක ලෙස සිදු කිරීමට අපොහොසත්ව ඇති බව පෙනී යන කරුණකි.

මෙහිදී නිතර මතක් කරන ලද කරුණ නම්, මෙසේ පත් කර ගන්නා ලද කොමිසමක් , සුළු ජන කණ්ඩායම් වල විශ්වාසනීයත්වය දිනා ගන්නේ කෙසේද යන්නයි. මෙහිදී පැවසිය යුතු කරුණ නම් රජය මෙබඳු පත් කිරීම් වලදී හැකි තාක් දුරට විනිවිද භාවයකින් යුතුව කටයුතු කළ බවටත් , අපක්ෂපාති මෙන්ම ස්වාධීන පුද්ගලයන් මෙම කොමිසමට පත් කර ගැනීමෙන් උක්ත අභිලාෂයන් මුදුන් පමුණුවා ගැනීමට හැකි බවත්ය. සත්‍ය යුක්ති ක්‍රියාවලියකදී සත්‍ය කොමිසමට ඇත්තේ ඉතා භාරදුර වැඩ කොටසකි. සත්‍ය කොමිසම හුදු වාර්තාවක් පමණක් එලි දක්වා අත පිසදමා ගන්නේ නම් එය එල රහිත ක්‍රියාවකි. එම නිසාම කොමිසම කරන්නේ කුමක්ද, අවසානයේ මහා ජනතාව වෙත ලබා දෙන්නේ කුමක්ද, එයට කොටස්කරුවන් සියල්ලගේම නිසි පිළිගැනීම මෙන්ම අවසානයේ රජය මෙම ක්‍රියාවලියේ ඉදිරියට තල්ලු කිරීමටද කොමිසමට හැකියාවක් තිබිය යුතුය.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

වගවීම

සංවාදයන් හය තුළදීම සහභාගිවුවෝ වග වීමේ යාන්ත්‍රණයක් පිහිටුවීමෙන් ලැබෙන ප්‍රතිලාභ පිළිබඳ මහත් අභිරුචියෙන් කතා කරනු දක්නට ලැබිණි. එමගින් පසු ගිය සමයේ සිදු වූ අපරාධ පිළිබඳ මෙන්ම දැනටත් සිදුවන අපරාධ වල සුල මුල ද සියා ගත හැකි වනු ඇතැයි ඔවුහු පැවසූහ. එහෙත් මෙහිදී විශ්වසනීය දේශීය යාන්ත්‍රණයක් ඇති කිරීමේ රජයේ සැබෑ වුවමනාව පිළිබඳ බොහෝ දෙනෙක් තුළ තිබුණේ අප්‍රසාදයකි. මෙයට උදාහරණ ලෙස ඔවුන් ගෙන හැර දැක්වූයේ මින් පෙර පැවති කොමිෂන් සභා අත් කර ගෙන ඇති ප්‍රගතියයි. මෙම කොමිෂන් සභා ස්වාධීනව කටයුතු නොකිරීම කරණ කොට ගෙන නොයෙකුත් ව්‍යාකූලතා මුල සිටම හට ගත් බවත් එම නිසා ඒවායේ කටයුතු අඩපණ වුනු බවත් ඔවුහු ප්‍රකාශ කලෝය. එහෙත් විදේශයන්ගේ සහභාගිත්වය තුලින් මෙයට සාධනීය විසඳුමක් ලබා දිය හැකි යයි පිරිසක් ප්‍රකාශ කරන ලදී. තවත් කණ්ඩායමක් අදහස් පල කලේ විදේශ සහභාගිත්වය මෙයට පූර්ව කොන්දේසියක් පමණක් බවත් එහිදී කුමන පරාසයක සිට ඔවුන් වැඩ කරනවාද යන්න තීරණය කළ යුතු බවත්ය . එයට අමතරව විදේශ කණ්ඩායමක් මුළුමනින්ම මෙම කටයුත්ත බාර ගෙන කිරීම පිළිබඳ කැමැත්ත පල කළ කණ්ඩායමක්ද සිටිනු මෙහිදී දැක ගත හැකි වීණි.

එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රඥප්තියේ VII වගන්තිය අනුව ආරක්ෂක කවුන්සිලයට අන්තර්ජාතික අපරාධ අධිකරණයක් මගින් තත්කාලීනව මෙබඳු කටයුතු පිරික්සා බැලීමේ බලය ඇත. පැරණි යුගොස්ලෝවියාවේ මෙන්ම රුවන්ඩාවේද මෙබඳු අධිකරණයක් මගින් තීන්දු තීරණ දෙනු ඉතිහාසයේ අපි දුටුවෙමු. එහෙත් අන්තර්ජාතික අපරාධ අධිකරණය (ICC)පිහිටුවීමෙන් අනතුරුව එහි බලය සම්පූර්ණයෙන්ම ICC යට පැවරිණි.කෙසේ වෙතත් අන්තර්ජාතික අපරාධ අධිකරණයක් (ICC) පිහිටුවීම සඳහා වන රෝම පනතට ශ්‍රී ලංකාව අත්සන් තබා නැති හෙයින් ICC යට ලංකාවට පැමිණ නඩු විභාග කිරීමට බලයක් හිමි නොවේ. එහෙත් රාජ්‍ය නොවන පාත්‍රයක් ලෙස ICC යට ක්‍රම දෙකක් යටතේ මෙහිදී ශ්‍රී ලංකාවේ පැමිණිලි මෙහෙයවීමේ බලය ලැබේ. 1) එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයට අවශ්‍ය නම් එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රඥප්තියේ VII වගන්තිය අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ පැමිණිලි විභාග කිරීමට ජාත්‍යන්තර අපරාධ අධිකරණයෙන් ඉල්ලා සිටිය හැක. 42.) රෝම පනතේ 12 (3) වගන්තිය අනුව අවැසි නම් ICC යේ අධිකරණ බලය පිළිගැනීමට ශ්‍රී ලංකාවට හැකියාවක් ඇත⁵. කෙසේ වෙතත් ආරක්ෂක කවුන්සිලයේ විශේෂඥ වාර්තාව අනුව ලංකාවේ තත්වය ජාත්‍යන්තරයේ සාමයට සහ ආරක්ෂාවට බාධාවක් යයි කීමට තරම් තොරතුරු මේ වන තෙක් ලැබී නැත. එබඳු අවශ්‍යතාවක් ඇති නම් 1 සඳහන් කළ ක්‍රමය යටතේ ඉල්ලීමක් කිරීමට එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයට හැකියාවක් පවතී. කෙසේ වුවත් මෙයට එදිරිව නිශේධ බලය පාවිච්චි කිරීමට චීනය සහ රුසියාව සුදානම් වනු නොඅනුමානය. 2 වැනියට සඳහන් කළ ක්‍රමය අනුව 12 (3) රෝම පනත හා එකඟ වීම ශ්‍රී ලංකා රජය සතු කාර්ය භාරයකි. කෙසේ වෙතත් මේ වන විට ලංකාවේ දේශපාලන තත්වය සලකා බැලීමේදී ICC යේ තීරණයක් එක හෙලා පිළිගැනීමට ලංකාව සුදානම් වේද යන්න සැක සහිත කරුණකි .

⁴ ඩාහුර් , සුධානය සහ ලිබියාවේ සිද්ධි
⁵ අයිවරි කෝස්ට් , පලස්තීනය සහ යුක්රේනයේ සිදුවීම්

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

මේ යන වැඩපිළිවෙල දෙස බැලීමේදී එකඟ විය හැකි කරුණ නම් විදේශයන්ගේ සහභාගිත්වය සහිතව ලංකාව බොහෝ විට දේශීය යාන්ත්‍රණයක් ක්‍රියාත්මක කරනු ඇති බවය. OISL හි එක් නිර්දේශයක් වූයේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ “දෙමුහුන් විශේෂ අධිකරණයක් ස්ථාපිත කළ යුතු බවයි”⁶. මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ යෝජනාවලට අනුව “ශ්‍රී ලංකාව විශේෂ කවුන්සිලයක් සහිත අධිකරණ ක්‍රියා මාර්ගයට යා යුතුය”. එමෙන්ම “ ස්වාධීන සහ විශ්වසනීය අධිකරණ ක්‍රියාවලියක් අපක්ෂපාතී සහ අවංක පුද්ගලයන්ගෙන් සැදුම් ලත් කණ්ඩායමක් ලවා ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය”⁷ එමෙන්ම මෙහිදී රජය සහතික කළේ ලංකාවේ අධිකරණ ක්‍රියාවලියට පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලයේ විනිසුරුවරුන් , නීතිඥයන් සහ පරීක්ෂකයින් සහභාගී කර ගන්නා බවයි⁸. එමෙන්ම මෙම යෝජනාව මගින් රජය දඬුවම් දිය යුත්තේ “අදාළ අපරාධ සඳහා සෘජුවම වග කිවයුතු පුද්ගලයන්ට , අදාළ පොදු නීති සහ ජාත්‍යන්තර මානුෂීය නීති ප්‍රකාරව පමණක් බවයි”. මේ අනුව උක්ත යෝජනාවලියට අනුමැතිය දැක්වීමෙන් ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍යයද දේශීය නීතියට ජාත්‍යන්තර අපරාධ නීතිය අනුගත කර ගන්නා අතරම දඬුවම් ලබා දීමේ ක්‍රියාවලියේදී ජාත්‍යන්තර යුධ අපරාධ, සමූල ඝාතන සහ මානුෂීය අපරාධ සඳහා ද දඬුවම් ලබා දීමට හැකි වෙයි.

මෙම යෝජනාව තුළ කිසිම තැනක “දෙමුහුන්” “ අධිකරණයක් පිළිබඳව සඳහනක් දක්නට නොලැබුණු අතර “දෙමුහුන් අධිකරණයකට” තනි නිර්වචනයක්ද නොමැත⁹. සමස්ත යාන්ත්‍රණය තුළම වැදගත් වනුයේ ස්වාධීන, විශ්වාසදායී, කොටස්කරුවන්ගේ පිළිගැනීමට ලක් වන (විශේෂයෙන්ම වින්දිත ප්‍රජාව පිළිගන්නා) අධිකරණ ක්‍රියාවලියකි. “දෙමුහුන් අධිකරණයක් “ යනු හුදු “දේශීය අධිකරණ යාන්ත්‍රණයක්” වැනිම ශබ්දාර්ථ වැකියක් පමණි. මෙම යාන්ත්‍රණය “ශ්‍රී ලාංකේය ක්‍රමයකයි” පැවසීම තුළින් රජයට දකුණේ ඡන්ද දායකයන්ගේ විශ්වාසය දිනා ගත හැක¹⁰. මන්ද එම නිසා මෙය සියයට සියයක්ම දේශීය සහ විශ්වාසවන්ත ක්‍රමයක් යයි සිතීමට ඔවුන් පෙළඹෙන බැවිනි. මෙහි අනිත් පැත්ත සිදු කිරීමෙන් එනම් “විදේශයන්ගේ සහාය” පැතීමෙන් රජයට උතුරේ ඡන්ද දායකයන්ගේ විශ්වාසය තමා වෙත ලබා ගත හැක. එහෙත් මෙහිදී රජය විසින් කළ යුත්තේ අන්තවාදී කණ්ඩායම් සතුටු කිරීම නොව සිය ඡන්ද දායකයන් සමඟ වඩාත් ඵලදායී කතා බහක නියැලී ඔවුන්ගේ ඕනෑ එහා කම් අනුව තීන්දු තීරණ ගැනීමය.

සමහර දේශපාලඥයන් මෙහිද ප්‍රකාශ කළේ මානව හිමිකම් යෝජනාවෙන් කියවෙන්නේ විදේශ විද්වතුන් උපදේශකයන් වශයෙන් යාන්ත්‍රණයට සහභාගී වීම පමණක් බවය. එය පිළිබඳ තවමත් සාකච්ඡා මට්ටමින් පවතින බැවින් රජය මෙහිදී කල යුත්තේ මෙම යෝජනාවලියට රජය එකඟ වූයේ සඳහාවයෙන් බැවින් එම හොඳ හිත රැකෙන පරිද්දෙන් කටයුතු කර විදේශ සහාය ලබා ගැනීමය. වාග් කොශාර්ථ ගැටළු වෙනුවෙන් තර්ක කිරීම හෝ යෝජනාවලියේ සැර බාල කිරීමට උත්සාහ කිරීම හුදෙක් රජය මෙම ක්‍රියාවලියට කැමැත්තෙන් එකතු වනවාද යන්න පිළිබඳ ප්‍රශ්නයක් මතු කරයි.

⁶ Human Rights Council, Report of the OHCHR Investigation on Sri Lanka (OISL) (16 September 2015), UN Doc. A/HRC/30/CRP.2, p 250. (OISL Report)
⁷ Human Rights Council, *Promoting Reconciliation, Accountability and Human Rights in Sri Lanka* (29 September 2015), UN Doc. A/HRC/30/L.20, para 6. (Human Rights Council Resolution)
⁸ Human Rights Council Resolution, above n 7, para 7.
⁹ Niran Anketell, “The Geneva Resolution and Politics”, *Groundviews* (10 October 2015)
¹⁰ Times Online, “Lanka’s accountability process would be purely domestic: FM”, *Sunday Times* (24 October 2015) < <http://www.sundaytimes.lk/news-online/lankas-accountability-process-purely-domestic-fm.html>> accessed 27 October 2015.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

අවසාන වශයෙන් මෙම අධිකරණ ක්‍රියාවලිය තුළ තුළනාත්මක , විශද මෙන්ම පැහැදිලි පැමිණිලි මෙහෙයවීමේ ප්‍රතිපත්තියක් (අභිචෝදක ප්‍රතිපත්තියක්) තිබිය යුතුය¹¹. මෙබඳු ක්‍රියාවලියක් පිලිබඳ පෙර සිටම දැනුම් දීම මගින් මෙම අධිකරණ ක්‍රියාවලියට ජනතාවගේ සහාය මුල සිටම ලබා ගැනීමට රජයට හැකියාව ලැබේ. සිදුව ඇති සියලුම අපරාධ විභාග කොට ඒවාට දඬුවම් ලබා දීමට හැකි වේ යයි සිතීම යතාර්ථවාදී නොවේ. සමහර නඩු විභාග කොට ඒවාට දඬුවම් නිර්ණය කිරීම, ඉහල පහසුකම් සහ සම්පත් ප්‍රමාණයක් යටතේ වුවද ඉතාම කල් ගත වන කටයුත්තකි. වඩා කාර්යක්ෂම වීමට නම්, අභිචෝදක ප්‍රතිපත්තිය, අපරාධ වලට අදාළ සියලුම කණ්ඩායම් ඉලක්ක කොට ගෙන ,නිශ්චිත කාල පරිච්චේදයක් තුළ සිදු වූ බහුවිධ අපරාධ ප්‍රමාණයක් නියෝජනය වන අපරාධ ප්‍රමාණයක් තෝරා ගෙන කටයුතු ආරම්භ කල යුතුය. ශ්‍රී ලාංකේය සන්දර්භය තුළ අනිවාර්යයෙන්ම සිදු විය යුතු දෙයක් නම් LTTE යට සම්බන්ධව කටයුතු කල අයවලුන් නීති මාර්ගයට ගෙන ඒමයි. එසේ නැතහොත් බහුතරයක් වන සිංහල ජනතාව අනිවාර්යයෙන්ම මෙය ශ්‍රී ලංකා හමුදාව මර්දනයට ගෙන ආ මෙවලමක් බව සිතනු ඇති අතර එයට සාධාරණ හේතුද පවතියි. අපරාධ වලට සෘජුවම වගකිව යුත්තන් නීතියේ රැහැනට ගෙන පහල මට්ටමේ ආරක්ෂක අංශ සාමාජිකයන්ගේ කුතුහලය අඩු කරන , ඔවුන්ගේ සහයෝගය ඉහල දමන සහ දේශපාලන සහයෝගය ලැබෙන ක්‍රියාවකි.

අධිකරණ ක්‍රියාවලිය සැකසීමේදී වින්දිතයන්ගේ සහභාගිත්වය පිලිබඳ සැමවිටම දෙවරක් සිතිය යුතුය. වින්දිතයන් මෙන්ම කොමිසම ඉදිරියේ සාක්කි ලබා දෙන සාක්කිකරුවන් රැකගැනීම අධිකරණ ක්‍රියාවලියේ ප්‍රමුඛ අංගයකි. ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුව වින්දිතයා පැමිණිලි මෙහෙයවන කාර්යාලයට මෙන්ම අධිකරණයටද ඉදිරිපත් වීමට ඇප වී සිටියි. මෙහිදී අදාළ නීතිමය නියෝජනයට අදාලව නිසියාකාරව සම්පත් බෙදී යාමක් සිදුවිය යුතු වේ. ශ්‍රී ලංකාව වින්දිතයන් සහ සාක්කිකරුවන් ආරක්ෂා කිරීමේ පනතට මෙ වන විට අත්සන් තබා ඇති අතර මෙම කාර්ය භාරයට සහාය වන සියලුම ආයතන ස්ථාපිත විය යුතු අතර එමගින් විදේශයක සිටින අයෙකුට වුවද ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය මාධ්‍ය ඔස්සේ සාක්ෂ්‍ය ලබා දීමට හැකි විය යුතුය.

අතුරුදහන් වුවන් පිලිබඳ සොයා බලන කාර්යාලය

සැම සංවාදයකම මතු වූ තේමාවක් නම් අතුරුදහන් වුවන්ය.මානම හිමිකම් කවුන්සිලයේ යෝජනාවට අනුව රජය “අතුරුදහන් වුවන් පිලිබඳ සොයා බලන කාර්යාලයක්” (OMP) පිහිටුවිය යුතුය. එහෙත් මේ දක්වා රජය OMPය පිලිබඳ වැඩිදුර තොරතුරු කිසිවක් සඳහන් කර නොමැති අතර , එය “ස්ථිර ” කාර්යාලයක් පමණක් වන බව කියා ඇත¹². පෙර සඳහන් කල යෝජනාවට අනුව , රජය අතුරුදහන් වුවන්

¹¹ Special Rapporteur on Truth, Justice, Reparations and Non Repetition, “Prosecutorial Prioritisation Strategies” (2014) <<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G14/148/98/PDF/G1414898.pdf?OpenElement>> accessed 25 December 2015.

¹² See, Human Rights Council Resolution, above n 7, preambular paragraph 4; “Statement made by Foreign Minister Mangala Samaraweera at UNHRC, Geneva”, *News.lk* (14 September 2015) <<http://www.news.lk/fetures/item/9742-statement-by-mangala-samaraweera-at-the-30th-session-of-the-unhrc-geneva>> accessed 11 November 2015. (Foreign Minister’s Statement to the Human Rights Council)

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

සිටින පවුල් වලට සහනයක් ලබා දීමට “පැමිණ නැති බව සඳහන් කරමින්” සහතිකයක් දිය යුතුය. මෙහිදී OMPයට අදාළ පරිපාලන බලතල ලබා දී අතුරුදහන් වූ සාමාජිකයන් සිටින පවුල් වල ජීවනෝපාය ආධාර, විශ්‍රාම වැටුප් ඉල්ලීම් සහ වන්දි මුදල් වැනි දෑ ලබා ගැනීමට උපස්ථම්බ කල යුතුය.

සංවාදවලට සහභාගී වූ බොහෝ දෙනෙක් ප්‍රකාශ කලේ අතුරුදහන් වුවත් පිලිබඳ සොයා බලන කාර්යාලයට වැඩි බලතල ප්‍රමාණයක් ලබා දීම සුදුසු බවයි. මෙහිදී අතුරුදහන් වුවත් පිලිබඳ කෙරෙන පරීක්ෂණ යුද්ධයේ අවසන් කාලයෙන් ඔබ්බට ගොස් සිදු විය යුතු බවටත් 1970 තරුණ අරගල, JVP ගැටුම් යනාදී බොහොමයක් ප්‍රවණ්ඩ සිදු වීම් පිලිබඳ සොයා බැලිය යුතු බවත් ඔවුහු කීවේය. කුමන ආකාරයකින් වුවද අතුරුදහන් වුවන්ගේ ජීවිත වලට වටිනාකමක් ලබා දී කටයුතු කිරීම මෑතවයි යන්න බොහෝ දෙනාගේ අදහස විය.

එකම තොරතුරක් නැවත නැවත ලැබීම වැළැක්වීමට රජය සහ කොමිසම තුලින් අතුරුදහන් වුවත් පිලිබඳ ලැබෙන තොරතුරු OMP දත්ත ගබඩාවට ලැබීමට සැලැස්විය යුතුය. ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් විමර්ශනය කරන මහා කොමසාරිස් කාර්යාලය (OISL) අනුව රජය අතුරුදහන් වුවත් පිලිබඳ මධ්‍යම තොරතුරු ගබඩාවක් සකසා අදාළ පවුල් වලට එම තොරතුරු වලට පිවිසීමට ඉඩ ලබා දිය යුතුය¹³. OMPය මෙම තොරතුරු ගබඩාව නඩත්තු කල යුතු අතර එමගින් අතුරුදහන් වුවත් පිලිබඳ විස්තර, අන්‍යන්‍යා මෙන්ම සිදුවීම් පිලිබඳ තොරතුරු ද ලබා ගත විය යුතුය.

පුළුල් බලතල යටතේ OMPයට අධිකරණ වෛද්‍ය විශ්ලේෂණ ,වැඩ බිම් විශ්ලේෂණ යනාදී විශාල වපසරියක පරීක්ෂණ පැවැත්වීමට ඉඩ හසර ලබා දිය යුතුය. මෙයට අමතර අධිකරණ වෛද්‍ය විශේෂඥයන්ගේ අධීක්ෂණය යටතේ මෘත ශරීර ගොඩ ගැනීමේ බලය ද OMP යට තිබිය යුතුය. අදාළ ඕනෑම අවස්ථාවකදී පුද්ගලයෙකු හෝ ආයතනයක් සාක්ෂ්‍ය ලබා දීමට කැඳවීමේ හැකියාවද OMP යට ලබා දිය යුතුය.

පසුගිය දශක පහක කාලය දෙස බැලීමේදී ශ්‍රී ලංකාව බොහෝ බිහිසුණු මතකයන් පසු කොට ඇති බැව් අප සියල්ල දන්නා සත්‍යයකි. මෙබඳු ක්‍රියාවන් නැවතත් ඉටු නොවීමට වග බලා ගනිමින් රජය “බලයෙන් සිදු වන අතුරුදහන් වීම් වැළැක්වීමේ අන්තර්ජාතික පනත” ට අත්සන් තැබීමට අදහස් කොට ඇත.එමගින් එබඳු ක්‍රියා සාමාන්‍ය අපරාධ මෙන්ම අන්තර්ජාතික අපරාධ වශයෙන් ද ශ්‍රී ලංකා නීතියට අන්තර්ග්‍රහණය වනු ඇත. ඒ අනුව එබඳු අතුරුදහන් කිරීම් වලට අදාළ පුද්ගලයන්ට අදාළ නීති ප්‍රකාරව දඬුවම් හිමි වනු ඇත. බලයෙන් සිදු වන අතුරුදහන් වීම් සහ OMPයේ කාර්ය භාරය අතර ඇත්තේ අවියෝජනීය සබඳතාවයකි. මෙම කාර්යාලයේ මූලික කාර්යභාරය මානුෂීය හේතූන් මත අතුරුදහන් වුවත් පිලිබඳ සොයා බැලීම වුවත් එමගින් ලබා දෙන සාක්ෂ්‍ය සහ තොරතුරු කිසි දිනෙක අවතක්ෂේරු කල නොහැක.එම නිසාම OMP යට තමන්ගේ සොයාගැනීම් පිලිබඳ තොරතුරු විශේෂ අධිකරණයකට හෝ නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුවට ලබා දී එමගින් පැමිණිල්ල මෙහෙයවීමට ඉඩ ලබා ගැනීමට බලතල ලබා දිය යුතුය. එපමණකුදු නොව අධිකරණ ක්‍රියාවලිය සහ සත්‍ය ප්‍රකාශ කිරීමේ ක්‍රියාවලියට සමානව OMPයටද අතුරුදහන් වුවන්ගේ පවුල් වල සාමාජිකයන්ට මනෝ සමාජීය ආධාර ලබා දීමට බලට ලබා දිය යුතුය.

¹³ OISL Report, above n 6, 230.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

අපි පෙර සඳහන් කල පරිදි OMPය මධ්‍යම තොරතුරු ගබඩාව නඩත්තු කරන්නේ නම් එන පෞද්ගලික තොරතුරුවල රහස්‍ය භාවය සහතික කිරීමට එයට ශක්තිමත් නෛතික සහ ආයතනික රැකවරණයක් තිබිය යුතුය. එවැනි දත්ත ප්‍රතිපත්තියක් තුළින් මෙම දත්ත නොවුවමනා පුද්ගලයන් සහ ආයතන අතට පත් වීම වලක්වා ගත හැක. රහස්‍ය බව සුරැකීමේ ප්‍රතිඥාව OMPය පිලිබඳ මහජනතාවගේ විශ්වසනීයත්වයද තහවුරු කරවයි. මෙතෙක් බලන කල අතුරුදහන් වූවන් පිලිබඳ සොයා බලන කාර්යාලය මහජන මිත්‍රශීලී, පුළුල් බලතල සහිතව කටයුතු කරන ආයතනයක් විය යුතු බවත්, විටෙක සාධාරණ හේතු මත පැමිණිලි විභාග නොකළහොත් එයට එදිරිව පැමිණිලි බලාපොරොත්තු විය යුතු යාන්ත්‍රණයක් බවත් ඉහත කරුණු මත පෙනී යයි.

වන්දි

අසන්නන් බොහොමයක්ම වන්දි ලබා ගැනීමට ඇති අවස්ථා කිහිපයක්ම හඳුනාගෙන තිබිණි. වන්දි මගින් වින්දිතයන්ගේ ජීවිතවලට සහනයක් ලැබෙනවා පමණක් නොව ඔවුන් නැවතත් සුපුරුදු ජීවිතවලට ප්‍රතිෂ්ඨාපනය වීමටද ද ඇත. මෙහිදී සඳහන් කරන ලද වන්දි විවිධාකාර ගනියි. ඒවා විටෙක මූල්‍යමය ආධාර වන අතර තවත් විටෙක ඒවා සංඛේතාත්මක ආධාර වීමටද පුළුවන. සංඛේතාත්මක ආධාර වලට උදාහරණ ලෙස සමාව ලබා ගැනීම , අනුස්මරණයන් වැනි දෑ ඇතුළත් වේ.

වන්දි වලට සමගාමීව සහභාගී වූවන්ගෙන් නැගුණු අනෙක් හඬ වන්නේ තමන්ගෙන් පැහැර ගන්නා ලද ඉඩකඩම් නැවත ලබා ගැනීමය. තම උපන් බිම් වලට නැවත යාමට ඇති නොහැකියාව , ඒවා බලයෙන් අත් පත් කර ගෙන සිටීම සහ පාලනය කිරීම යන ක්‍රියා වලට එදිරිව නීතිමය, ප්‍රතිපත්තිමය සහ ආයතනික ක්‍රියා මාර්ග වහා ගත යුතුය. මෙය හුදු දේපල අහිමි වීමක් පමණක් නොව තම මුතුන් මිත්තන්ගෙන් ලැබුණු ඉඩකඩම් අහිමිවීම ඔවුනට සිය අනන්‍යතාවය අහිමිවීමක් ද වන්නට පුළුවන. මෙහිදී මතක් කල යුතු වැදගත් කරුණක් නම් රජය මෙම ඉඩකඩම් පිලිබඳ කටයුතු කිරීම වර්තමානය වන විට ඉක්මන් කර ඇති බවය¹⁴. එසේම රජය උතුරේ හමුදා කඳවුරු ඉදි කර ඇති භූමි භාගයන් පිලිබඳවද සැලකිය යුතු අවධානයක් දිය යුතු බව මෙහිදී සඳහන් කිරීම වටහේය. එබඳු ක්‍රියාවලියක් රජය සංක්‍රාන්තික යුක්තිය පිලිබඳ ඇති සඳ්භාවය ප්‍රකට කරන සිදු වීමක් වනු ඇති බව විද්වත්හු ප්‍රකාශ කලෝය.

මෙහිදී ඊලඟට සඳහන් කල යුතු කරුණ නම් මූල්‍යමය ආධාර වශයෙන් සිදු කරනු ලබන වන්දි ගෙවීමය. මෙහිදී අප විසින් සඳහන් කිරීමට යන්නේ කිසියම් පුද්ගලයෙකුට හෝ කණ්ඩායමකට සිදු කරන ලද ගෙවීමක් පිලිබඳ පමණක් නොවේ. OISL වාර්තාවට අනුව රජය වින්දිතයන්ගේ සුවිශේෂී අවශ්‍යතා

¹⁴ ¹⁴ In October 2015, President Sirisena returned 613 acres in Killinochchi and Mullaitivu districts, to both individual owners as well as institutions. Earlier in the year 818 acres of land were returned in Sampur as well as 1013 acres were released in Jaffna. See T. Ramakrishnan, “President Sirisena launches another land return drive” *The Hindu* (5 October 2015) < <http://www.thehindu.com/news/international/president-sirisenalaunchesanother-land-return-drive/article7727284.ece>> accessed 27 October 2015.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

පිලිබඳ සලකා බලා “වන්දි ගෙවීම පිලිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක්” ඇති කල යුතුය¹⁵. මෙයට අනුව මූල්‍යමය වන්දි ප්‍රදානය කිරීමට නම් එයට අදාළ වෙනම සංරචක ද ඇති කර යුතුය. උදාහරණයක් ලෙස උතුරු නැගෙනහිර සංවර්ධනයට ලබා දෙන ආධාර මෙහිදී වන්දි ගෙවීමක් ලෙස සැලකිය නොහැක. එසේ සැලකීමට නම් ප්‍රජාවන් මානව හිමිකම් කඩවීම් තුළින් විඳින ලද දුක් දෝමනස්සයන් පිළිගෙන එබන්දක් සිදු කල යුතුය.

වන්දි ගෙවීමේ වැඩසටහනක් හැමවිට වින්දිතයන් නිවැරදිව හඳුනාගෙන කල යුතු කටයුත්තකි. මෙහිදී අසත්‍ය ඉල්ලීම් මෙන්ම සැබෑ වින්දිතයන් යටපත් කිරීමේ උත්සාහයන්ද පවතිනු ඇත. සමහර දෙනා තවත් කණ්ඩායමකට වන්දි හිමිවීම පිලිබඳ නොසැකැස්වී පසු වනු ඇත. ඔවුන් මෙබඳු වැඩපිළිවෙලවල් කඩා කප්පල් කිරීමටද ඉඩ ඇත. තවත් විටෙක ලිංගික හිංසනයකට අදාළ වන්දි ගෙවීමක් නම් වින්දිතයන් අදාළ වැඩපිළිවෙල හමුවට ලැජ්ජාව නිසා ඉදිරිපත් නොවීමට පවා ඉඩ ඇත. එබඳු කරුණු නිසා මෙවැනි වැඩපිළිවෙලක් සැමවිටම සංස්කෘතික සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය පිලිබඳ සංවේදීව කටයුතු කල යුතුය.

වන්දි ගෙවීම පිලිබඳ කතා කිරීමේදී සියලුම ප්‍රජාවන්ගෙන් සියලුම කණ්ඩායම් වලින් දුක් ගැනවිලි රාශියක් විද්වතුන් වෙත ලැබුණි. සංක්‍රාන්තික යුක්ති ක්‍රියාවලියකදී අඩුම තරමේ සංඛේතාත්මකව හෝ වන්දි ගෙවීමක් සිදු විය යුතු බව අප දන්නා කරුණකි. ඒ අනුව සත්‍ය ප්‍රකාශ කිරීමේ යාන්ත්‍රණය තුළ අඩුම තරමේ සමාව ප්‍රකාශ කිරීම හෝ අනුස්මරණ කිරීමකින් හෝ වන්දි ගෙවීමක් තිබිය යුතුය. උදාහරණයක් ලෙස මෙහිදී අපට සඳහන් කල හැක්කේ 1990 දී යාපනය අර්ධද්වීපයෙන් මුස්ලිම්වරුන් එළවීම සම්බන්ධයෙන් ආර්.සම්බන්ධන් මැතිතුමා ඉල්ලා සිටි සමාවයි. මෙයට සමානව , 2004 වර්ෂයේදී වන්දිකා බණ්ඩාරනායක මැතිනියද, 1983 කළු පුලි කලබල පිලිබඳ රජය වෙනුවෙන් ජනතාවගෙන් සමාව ඉල්ලා සිටියාය¹⁶. එබඳු වැඩපිළිවෙලවල් නිසාම වන්දි ගෙවීම මූල්‍ය වැඩපිළිවෙලක් වශයෙන් පමණක් නොව සංඛේතාත්මක වැඩපිළිවෙලක් ලෙසද යම් කිසි බලපෑමක් ජනතාව වෙත එල්ල කල හැකි මෙවලමක් බව මෙහි සඳහන් කිරීම වටහේය.

නැවත ඇති නොවීමට ඇති ඉඩකඩ පිලිබඳ සහතිකය

අරගල, ගැටුම් නැවත ඇති නොවීමට ලබා දෙන සහතිකය සැමවිටම දිගු කාලීන නෛතික සහ ආයතනික ජර්නිපත්ති සමඟ බැඳී ඇති කටයුත්තකි. මෙහිදී අපරාධ වලට සම්බන්ධ අයවලුන් පොදු සේවයෙන් ඉවත් කිරීමද රාජ්‍ය සේවකයන් බලාත්මක කිරීමද සිදු කල යුතුය.

¹⁵ OISL Report, above n 6, 262.

¹⁶ Daily News, “We must search for unity in diversity”, *Daily News* (26 July 2004) <<http://archives.dailynews.lk/2004/07/26/fea01.html>> accessed 29 July 2015.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

සහභාගී වුවෝ බහුතරයක් නෛතික සහ ආයතනික ප්‍රතිසංස්කරණ වලට වැඩි මනාපයක් දැක්වූ බව පෙනෙන්නට තිබුණි. උතුරේ හවුල්කරුවන් ප්‍රකාශ කලේ මානව හිමිකම් කඩ වීම වලට සම්බන්ධ ඉහල පෙලේ හමුදා නිලධාරීන් සහ සිවිල් සේවකයන් නැවතත් තනතුරුවලට පත් කිරීම නාස්තීක ක්‍රියාවක් බවයි. එහෙත් වර්තමානයේ රජය උතුරු සහ නැගෙනහිර පලාත්වල ආණ්ඩුකාර තනතුරු වලින් හමුදා නිලධාරීන් ඉවත් කොට එහි වගකීම සිවිල් සේවකයන්ට ලබා දී ඇත¹⁷. OISL වාර්තාවේ යෝජනාවට අනුව විමර්ශන වැඩපිළිවෙලක් සකසා එමගින් මානව හිමිකම් කඩ කිරීම් වලට සම්බන්ධ පුද්ගලයන්ට රාජ්‍ය සේවයේ තනතුරු ලබා දීම නතර කල යුතුය¹⁸. හමුදාවේ , බුද්ධි අංශයේ සහ බන්ධනාගාරයේ සේවය කරන අයවලුන් පවා මෙහිදී විමර්ශන වැඩපිළිවෙලට අදාළ කරගත යුතු වේ.

මෙම සංවාදයේදී විශේෂ නෛතික ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳවද හඬ නැගුණි. ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත (PTA) සහ මහජන ආරක්ෂාව පිලිබඳ පනත ගැනද මෙහිදී අදහස් දැක්වුණි. රජය මේ වන විටත් PTA සහ මහජන ආරක්ෂාව පිලිබඳ පනත සමාලෝචනය කිරීමට එකඟ වී තිබෙන අතර ශ්‍රී ලංකාවේ ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීම පිලිබඳ නීති, අන්තර්ජාතික නීති සමඟ කෙසේ අනුකූල වන්නේද යන්න පිළිබඳවද මෙහිදී සලකා බැලීමට නියමිතය¹⁹. මෙහිදී PTA හි යම් යම් විධි විධාන පිලිබඳ ගැටළු සහගත තැන් සමහර අධ්‍යයනයන් තුළින් පෙන්වා දී ඇත²⁰. උදාහරනයක් ලෙස පුද්ගලයන් අහඹු ලෙස රඳවා ගෙන තබා ගැනීමට ලබා දී ඇති ඉඩ, එසේ රඳවා තබා ගත් අයවලුන්ගේ තොරතුරු පවුලේ සාමාජිකයන්ට ලබා නොදීම, ස්වේච්ඡා නොවන පාපොච්චරණයන් සහ ඒවා අධිකරණය ඉදිරියේ භාවිත කිරීම යනාදිය මෙසේ ආන්දෝලනාත්මක කරුණු වේ. ශ්‍රී ලංකා රජය මෙම පනත සමාලෝචනය කරන්නේ කවදාද යන්න මේ දක්වා දැනුම් දී නොමැති වුවත් PTA මගින් රඳවා තබාගත් සුළු අපරාධ වලට සම්බන්ධ කිහිප දෙනෙක් නිදහස් කිරීමට පොරොන්දු වී ඇත²¹.

අවසානයේ එක් අසන්නෙක් ප්‍රකාශ කලේ මෙම වාර්ගික අර්බුදයට තමන් දේශපාලන විසඳුමක් අපේක්ෂා කරන බවයි. මංගල සමරවීර , විදේශ ඇමතිතුමන් , මානව හිමිකම් කවුන්සිලය ඉදිරියේ කරන ලද

¹⁷ Early on in his term, President Sirisena replaced Major General Chandrasiri, former commander of security forces – Jaffna, with H.M.G.S. Palihakkara, former diplomat and senior civil servant to the position of Northern Province Governor. See “New Northern Province Governor Appointed”, *Adaderana.lk* (15 January 2015) <<http://www.adaderana.lk/news/29433/new-northern-province-governor-appointed>> accessed 27 October 2015. Similarly, former Governor of the Eastern Province, Admiral Mohan Wijewickrama, Chief of Staff of the Navy, was replaced by Austin Fernando, a senior civil servant. See “Sri Lanka: Eastern Province Military Governor Removed”, *Sri Lanka Brief* (27 January 2015) <<http://srilankabrief.org/2015/01/sri-lanka-eastern-province-military-governor-removed/>> accessed 27 October 2015.

¹⁸ OISL Report, above n 6, 261.

¹⁹ Human Rights Council Resolution, above n 7, para 12. See also Foreign Minister’s Statement to the Human Rights Council, above n 12.

²⁰ Centre for Policy Alternatives, *Recommendations for Law Reform* (2015) < <http://www.cpalanka.org/wp-content/uploads/2015/05/CPA-Submission-to-Sri-Lanka-Law-Commission.pdf>> accessed 27 October 2015; International Commission of Jurists, *Authority without Accountability: The Crisis of Impunity in Sri Lanka* (2012) < <http://www.refworld.org/pdfid/50ae365b2.pdf>> accessed 27 October 2015, 31-36, 145.

²¹ Yohan Perera, “Possible Release for some Tamil prisoners”, *Daily Mirror* (17 October 2015) < <http://www.dailymirror.lk/91647/possible-release-for-some-tamil-prisoners>> accessed 27 October 2015.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

කතාවට අනුව , “ නැවත මෙම අරගලය ඇති නොවීමට අපට දිය හැකි සහතිකය නම් දමිල ජනතාවගේ දුක්ගැන්විලි වලට දේශපාලන විසඳුමක් දීමයි. නව ව්‍යවස්ථාවෙන් එය අපට ලබා ගත හැකි බව මම අපේක්ෂා කරනවා²²”. අර්ජන්ටිනාවේදී සහ දකුණු අප්‍රිකාවේදී සිදු කරන ලද ව්‍යවස්ථාපිත ප්‍රතිසංස්කරණ තුළින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය තහවුරු වුවා පමණක් නොව එහි ජනතාවගේ අයිතීන් ද ශක්තිමත් වීණි. ශ්‍රී ලාංකේය සන්දර්භය තුළ බලය බෙදා හැරීමක් , ශක්තිමත් මානව හිමිකම් ව්‍යුහයක් වැනි දෑ වැදගත් ආයතනික ව්‍යුහයන් වන බව සිතිය හැක.

අනුපිලිවෙල

ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමානයේ නැවතී ඇත්තේ අද්විතීය සන්ධිස්ථානයකය. එය බහුවිධ සංක්‍රාන්තික යුක්ති යාන්ත්‍රණයක ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂාවෙන් පසු වෙයි. මෙ අනුව ඉදිරි මාස 18 ඇතුලත සත්‍ය කොමිසමක් ද , විදේශ සහාය ලබන අධිකරණ ක්‍රියාවලියක්ද , වන්දි ගෙවීමේ කාර්යාලයක්ද , අතුරුදහන් වුවන් පිලිබඳ සොයා බලන කාර්යාලයක්ද ස්ථාපිත කල යුතු වේ²³. ශ්‍රී ලංකාව 2016 ජුනි මස මෙහි ප්‍රගතිය පිලිබඳ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයට වාචික යාවත්කාලීන කිරීමක් සිදු කලයුතු අතර 2017 මාර්තු මස ප්‍රගති සමාලෝචන වාර්තාවක්ද ඉදිරිපත් කල යුතු වේ²⁴. මෙම කාර්ය භාරයේදී රජය සතුව දැවැන්ත වගකීමක් ඇත. කුමන අනුපිලිවෙල යටතේ කුමන යාන්ත්‍රණයක් ක්‍රියාත්මක කලයුතුද යන්න මෙහිදී සුපරීක්ෂාකරිව බැලිය යුතු දෙයකි. මෙහි සඳහන් සෑම යාන්ත්‍රණයක්ම දේශපාලන බලය සහ රැකවරණය සහිතව නිර්මාණය කිරීමද මෙහිදී වැදගත් වේ.

කුමක් පළමුව ක්‍රියාත්මක කරන්නේද යන්න ප්‍රශ්නය , කුමන යාන්ත්‍රණයක් කුමන ජර්නිඵල ලබා දෙන්නේද අනුව තීරණය වේ. උදාහරණයක් ලෙස සත්‍ය කොමිසම ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවම වශයෙන් වසර දෙකක සිට පහක කාලයක් ගත වන කටයුත්තකි. සත්‍ය කොමිසම පිලිබඳ දැනුම සහ එහි ප්‍රකාශයන් ඉක්මනින් රට තුළ බෙදා හැරිය හැකි වේ නම් , සංක්‍රාන්තික යුක්තිය පිලිබඳ මහජන අවබෝධය වැඩි කිරීමට එය තීරණාත්මක ආයුධයක් විය හැක. මෙහි ඉහත සඳහන් කල අධිකරණ ක්‍රියාවලිය ක්‍රියාත්මක කිරීම කල් ගත වන දෙයකි. එය අතිශයින්ම තාක්ෂණික වන අතර, අධිකරණයක් තුළ සිදු වන දෑ මහජනතාවට එක විට තේරුම් ගත නොහැකි වනු ඇත. සංක්‍රාන්තික යුක්තිය වෙනුවෙන් වන මහජන අවධානය දින ගැනීමට මෙ අනුව අධිකරණ ක්‍රියාවලිය උදාසීන මෙවලමක් වනු ඇත.

²² Statement by Mangala Samaraweera at the 30th Session of the UNHRC, Geneva”, *News.lk* (14 September 2015) < <http://www.news.lk/fetures/item/9742-statement-by-mangala-samaraweera-at-the-30th-session-of-the-unhrc-geneva>> accessed 27 October 2015.

²³ Human Rights Council Resolution, above n 7, para 18.

²⁴ The Office of the High Commissioner is expected to provide an update to the Human Rights Council at its thirty-second session, which is expected to fall in June 2016. The High Commissioner must present a comprehensive report on the implementation of the resolution, followed by a discussion at the thirty fourth session, which is expected to be held in March 2017. See Human Rights Council Resolution, above n 7, para 18

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

ජේරු , විලි සහ ආර්ජන්ටිනා යන රාජ්‍යයන් මුලින්ම ආරම්භ කළේ සත්‍ය කොමිෂන් සභාය. එමඟින් ලබා ගත් තොරතුරු සැඟව ගිය අතීත අපරාධ මතු කර ගැනීමට පමණක් නොව එහි සොභාවයද සිමාවන්ද දැනගත හැකි වීණි . පෙර සඳහන් කල රටවල් තුනේම සත්‍ය කොමිෂන් සභා වැදගත් වූයේ , ඊට පෙර බලයේ සිටි රජයන් , ක්ෂමාව ලබා දීමේ නීති, රාජ්‍ය සේවකයන් අත්අඩංගුවට ගැනීමෙන් වැළකීමේ නීති සහ මානව හිමි කම් කඩවීම් පිලිබඳ පරීක්ෂණ සහ ලේඛන ගත කිරීම් වැලක්වීමට ගත් ක්‍රියා මාර්ග නිසාය. එම කරුණු නිසාම සත්‍ය කොමිෂන් සභා තුලින් අතීත අපරාධ පිලිබඳ කටුක සත්‍යයන් කඩතරාවෙන් මැත් කිරීමට සමත් වූනු අතර ඒවාට අධිකරණ ක්‍රියා මාර්ග ගැනීමට මහජනතාවගෙන් පීඩනයක් එල්ල ලරවා ගැනීමටද හැකි වීණි.

මෙයට වෙනස්ව, දකුණු අප්‍රිකාවේ සත්‍ය සහ සංහිදියාව කොමිසම (TRC) සහ අධිකරණ ක්‍රියාවලිය කටයුතු ආරම්භ කළේ සමගාමීවය. මෙම නඩු විභාග බොහොමයක් පාහේ සාර්ථක වූයේ මුල පටන් ම සුළු වැරදිකරුවන් සත්‍ය කොමිසම හමුවට ඉදිරිපත් වීමේ ප්‍රවණතාවය ඉහල ගොස් තිබූ නිසාය.ඒ අනුව ගත් කල TRC අවසන් වාර්තාවේ සඳහන් කොට තිබුනේ හුදු සමාව දීමේ වැඩපිළිවෙලක් පමණක් වැරදිකරුවන් අධිකරණය හමුවට නොපමුණුවන බවයි. මෙහිදී දකුණු අප්‍රිකානු පොලිසියේ කැරලි මර්දන ඒකකයේ ප්‍රධානි, ඉයුජින් ඩී කොක් ගේ ප්‍රකාශයන් සිහිපත් කල මෙම වාර්තාව , ඔහුගේ ප්‍රකාශයන් තුලින් ආරක්ෂක අංශ සාමාජිකයන් සම්බන්ධ අපරාධ ගණනාවකම සුලු මුල සොයාගන්නට හැකි වූ බව විස්තර කර ඇත. මෙබඳු ක්‍රියා මාර්ග අනෙකුත් සුළු අපරාධකරුවන් නීතිය ඉදිරියට ගෙන ඒමට මහෝපකාරී වූ බැව් මෙහිදී කිව මනාය.

මෙයට ප්‍රතිවිරුද්ධව , කාම්බෝජියාවේ, දෙමුහුන් අධිකරණයක් මගින් කෙමර් රුග් පාලන සමයේ හිටපු නිලධාරීන්ගේ පැමිණිලි මෙහෙයවූ අතර ඔවුන්ව සත්‍ය කොමිසමක් හමුවට ඉදිරිපත් නොකරන ලදී. කෙමර් රුග් පාලන සමයේ සිදුව ඇති අපරාධ පිලිබඳ එවක තිබූ මාධ්‍ය සහ විද්වත් අවධානය කරණ කොට ගෙන අතීත අපරාධ සඳහා වාර්තා සකස් නොකරන ලද අතර එයට සුවිශේෂී වූ ඉල්ලුමක්ද නොපැවතුනි. කාම්බෝජියාවේ සමාජ සහ සංස්කෘත වටපිටාව අනුව සත්‍ය කොමිසම හමුවේ සැලකිය යුතු තරමේ මහජන සහභාගිත්වයක් නොතිබූ බව ද කිව මනාය.

ශ්‍රී ලංකාව පිලිබඳ කතා කරන විට , වඩා මූලිකත්වය දිය යුතුයි හැඟෙන්නේ අතුරුදහන් වුවන් පිලිබඳ සොයා බැලීමයි. OISL වාර්තාවට අනුව ශ්‍රී ලංකාව බලයෙන් සිදු කරන ලද අතුරුදහන් වුවන්ගේ ලැයිස්තුවේ සිටින්නේ ලෝකයෙන්ම දෙවෙනි ස්ථානයේය²⁵. රජය ශපථ කර සිටින්නේ බලයෙන් අතුරුදහන් කරන්නන් පිලිබඳ ප්‍රඥප්තියට ප්‍රමාදයකින් තොරව අත්සන් තැබෙන බවය²⁶. එමඟින් එබඳු ක්‍රියාවන් ජාත්‍යන්තර අපරාධ ලෙස සලකා දඬුවම් දීමට අවකාශයක් රජයට ලැබේ.

අතුරුදහන් වුවන් යනු රටක පවත්නා නීතිය යටතේ දැනට ඇති තොරතුරු අනුව අතුරුදහන් වූ අයෙකි. ස්වභාවික ව්‍යාසනයකදී මෙන්ම අවි ගැටුම් වලදී ද මෙවැනි අතුරුදහන් වීම් ඕනෑ තරම් සිදු විය හැක . බලයෙන් අතුරුදහන් වුවන්ද මේ සන්‍යයට වැටේ. එමෙන්ම බලයෙන් පැහැර ගෙන , ඥාතීන්ට සහ පවුලේ සාමාජිකයන්ට නොදන්වා රඳවා තබා ගැනෙන අයද මේ කුලකයට අදාළ වේ.

²⁵ The OISL Report, above n 6, 81.

²⁶ මංගල සමරවීර ඇමැතිතුමන්ගේ කතාව . Minister of Foreign Affairs, Human Rights Council, 14 September 2015.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

මෙබඳු අතුරුදහන් වීම් අපරාධකරණයට පත් කරලීමෙන් පසුව රජයට OMP සමඟ අත්වැල් බැඳ දහස් ගණනක් වූ අතුරුදහන් වීම් පිළිබඳ කරුණු සෙවීම ආරම්භ කල හැක. මෙහිදී OMP ය ශ්‍රී ලංකාවේ භාෂා ත්‍රිත්වයෙන්ම කටයුතු කල හැකි කාර්ය මණ්ඩලයකින් හෙබි විය යුතු අතර රටේ ඕනෑම කොණක කටයුතු කල හැකි විය යුතුය. OMP යේ ප්‍රාදේශීය නියෝජනයක් උතුරු , නැගෙනහිර සහ දකුණු වැනි පලාත්වල තිබිය යුතු අතර එය ක්‍රියාකාරීද විය යුතුය. සංවාදයන් තුළින් මතු වූ වැදගත් කරුණක් නම් අතුරුදහන් වීම් දිගින් දිගටම සිදුවන ක්‍රියාවක් බවයි. 1970 පටන් , JVP අරගල හරහා යුද්ධයට ක්‍රමිකව පෙරලුණු අතීතයක් මෙම අතුරුදහන් වීම් වලට ඇත. OMP යේ පැහැදිලි සහ නිරවද්‍ය පරීක්ෂණයන් සැමවිට රටක සංක්‍රාන්තික යුක්තිය නිවැරදි දිශානතියකට යොමු කිරීමට මහෝපකාරී වේ.

OMP ය පිළිබඳ කතා කරන විට මතු වන වැදගත් කරුණක් නම් OMP ය සොයා ගන්නා කරුණ අධිකරණ ක්‍රියාවලියකට යොමු කිරීමට කෙතරම් ඉඩක් ඇත්දැයි යන්නයි. සමහරුන් ප්‍රකාශ කරන්නේ මෙබඳු අතුරුදහන් කිරීම් වලට සම්බන්ධ පුද්ගලයන් පිළිබඳ දන්නේ නම් මනුෂ්‍යත්වයේ නාමයෙන් ඔවුන් අධිකරණය හමුවට පමුණුවා දඬුවම් ලබා දිය යුතු බවයි. අනෙක් අතට OMP යේ සාක්ෂ්‍ය අධිකරණය හමුවට ඉදිරිපත් නොකිරීමෙන් වැරදිකරුන්ට දඬුවම් නොලබා ගැලවී යාමට ඉඩ ලැබේ. ඒ අනුව OMP යට කරන ඕනෑම සීමා කිරීමක් අතුරුදහන් වූ පවුල් වල සාමාජිකයන්ගේ “දැනගැනීමේ අයිතිය” සීමා කිරීමක් මෙන්ම නීතියේ අවශ්‍යතා සීමා කිරීමක් ලෙසද සැලකිය හැක.

OMPයේ තොරතුරු ලබා ගැනීම සීමා කිරීම , විටෙක වැරදිකරුවන්ට ක්ෂමාව ලබා දීමට සමාන වේ. උදාහරණයක් ලෙසට මෙසේ සැකපිට ගත් අයෙකු, තවත් අතුරුදහන් වූ කිහිප දෙනෙකුගේ තොරතුරු ලබා දීමට සුදානම් වේ නම් එවැනි අයෙකුට සහතිකයක් ලෙස නඩු පැවරීමක් නොකරන බවට දැනුම් දිය හැක. ඒ අනුව අදාල පුද්ගලයා , ඉදිරියේදී කරන සියලුම නඩු පැවරීම් වලින් නිදහස් කොට තැබිය හැක. මෙබඳු අවස්ථාවකදී පැමිණිල්ල මෙහෙයවන තැනැත්තා, විශ්වසනීය තොරතුරු ලබා දුන් නිසාවෙන් අදාල සැකකරුට “නඩු පැවරීමක් නොකිරීම” වැනි ගනුදෙනුවකට යාම අසාමන්‍ය සිදුවීමක් නොවේ.

අපි මින් පෙරද අතුරුදහන් වූ කාර්යාලයේ වැඩපිළිවෙල සහ අධිකරණ ක්‍රියාවලිය අතර සමානතා ඇති බව කීවෙමු. විටෙක මෙබඳු අධිකරණ ක්‍රියාවලියකට ලැබෙන විදේශ සහාය ජනතා අප්‍රසාදයට හේතු විය හැක. ඒ අනුව හැකි සැමවිටකම ජනතාවගේ අපේක්ෂා තෝරා බේරාගෙන එයට සරිලන සේ කටයුතු කිරීම යෝග්‍ය වේ.

රජය වෙනමම වන්දි ගෙවීමේ කාර්යාලයක් ස්ථාපිත කිරීමටද මේ වන විට පොරොන්දු වී ඇත. මෙහිදී නොපැහැදිලි කරුණ නම් අනෙකුත් යාන්ත්‍රණ සහ මෙම කාර්යාලය අතර ඇති සම්බන්ධතාවය කුමක්ද යන්නයි. සමහර අධිකරණවල , උදාහරණයක් ලෙස ICC ය සතුව වෙනමම වන්දි ගෙවීමේ අරමුදලක් ඇත. මේ අයුරින්ම වන්දි ගෙවීමේ කාර්යාල වලටද එබඳු අරමුදලක් ඇති කර ගැනීමේ හැකියාව පවතී. සත්‍ය කොමිසමක හෝ අධිකරණ ක්‍රියාවලියක ක්‍රියාකාරිත්වයක් නොමැතිව වන්දි ගෙවීමේ කාර්යාලයකට පැවැත්මක් නැත. එසේ නොමැති වුවහොත් , වන්දි ගෙවීමේ කාර්යාල වලින් කරන මූල්‍යමය ප්‍රදානයන් හුදු වින්දිතයන් නිශ්ශබ්ද කොට තබා ගැනීමේ උපක්‍රමයක් බවට මහ ජනතාව සිතනු

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

ඇත. එම නිසා නිවැරදි අනුපිලිවෙල විය යුත්තේ පළමුව OMP සහ අධිකරණ ක්‍රියාවලියකින් අනතුරුව වන්දි ගෙවීමේ කාර්යාලයක් ස්ථාපිත කිරීමය.

අවසානයේ, සත්‍ය කොමිසම ස්ථාපිත කල යුත්තේ පෙර සඳහන් කල යාන්ත්‍රණයන් තුනම ක්‍රියාත්මක කිරීම ආරම්භ කල පසුවය. මෙය මෙසේ විය යුත්තේ, ශ්‍රී ලංකාව තුල කොමිෂන් සභා ස්ථාපිත කිරීමෙන් සහ ඒවායේ වැඩපිළිවෙල පිළිබඳ ජනතාවගේ වැඩි මනාපයක් නොවන බැවිනි . ඒ අනුව සත්‍ය කොමිසම අවසානයේදීම ක්‍රියාත්මක විය යුතුය. අප පෙර සඳහන් කල ලෙසම සත්‍ය කොමිසමක බලතල කෙබඳු විය යුතු බවට පූර්ව නිගමන ගැනීම අපහසු වන හෙයින් , උක්ත යාන්ත්‍රණ තුන මුලින් ක්‍රියාත්මක කිරීම තුලින් සත්‍ය කොමිසමක සීමාවන් නිර්ණය කරගැනීමට ලංකා රජයට හැකියාව ලැබෙනු ඇත. උදාහරණයක් ලෙසට අභිචෝදක ප්‍රතිපත්තිය අනුව 2002ට පෙර අපරාධ අධිකරණ ක්‍රියාවලියට ගණන් නොගන්නේ නම් සත්‍ය කොමිසම මගින් 2002 ට පෙර සිදු වුණු අපරාධ ද පරීක්ෂාවට ලක් කල හැක.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

IV කොටස

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

සමාජිකය

සංක්‍රාන්තික යුක්තිය පිලිබඳ ශ්‍රී ලංකාව තුළ මෙබඳු දීප ව්‍යාප්ත වැඩසටහනක් ආරම්භ කළේ පළමු වෙනි වතාවටය. සහභාගී වුවත් බහුතරයක් සිවිල් සමාජ කොටස්කරුවන්ය. ඔවුන් බොහෝ දෙනෙකුගේ ඉල්ලීම වූයේ සත්‍ය කොමිසමක් සහ වග වීමේ යාන්ත්‍රණයක් ස්ථාපිත කර දෙන ලෙසය. එයට අමතරව නෛතික, ආයතනික සහ ප්‍රතිපත්තිමය ප්‍රතිසංස්කරණ ද රට තුළ ඇති විය යුතු බවට ඉල්ලීම් විණි.

සංවාදයන් අතරතුර නැගුණු අදහස් අනුව , සිවිල් සමාජ කොටස්කරුවන්ගේ මතය වූයේ පුළුල් බලතල මධ්‍යයේ සත්‍ය කොමිසමක් පත් කොට එමගින් අතීත සහ වර්තමාන මානව හිමිකම් කඩවීම් පිලිබඳ සොයා බැලිය යුතු බවය. ඔවුන් සියල්ලන්ම පාහේ අපක්ෂපාති සහ ස්වාධීන කොමිසමක් තුලින් මෙම කරුණු ඉටු වීමට කැමැත්තෙන් සිටින බව පෙනේ. එහෙත් ශ්‍රී ලංකා රජයට ජාත්‍යන්තර කොටස්කරුවන්ගේද සහාය ලබා මෙවැනි යාන්ත්‍රණයක් සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීමට කෙබඳු හැකියාවක් ඇද්දැයි යන්න සියල්ලන් තුළම වූයේ කුකුසකි.

සත්‍ය කොමිසමකට සහාය පල කරනවා මෙන්ම එයට සමගාමීව ප්‍රකාශයන්ද මෙම සංවාදයන් තුළදී මතු විණි. බොහෝ දෙනෙක් තුළ අපරාධයන් පිළිගනීම හෝ සමාව දීම පිලිබඳ තිබුණු අපැහැදිලිකම්. වැරදිකරුවන්ට නිසි දඬුවම් දිය යුතු බවත් , එයට නිසි අධිකරණ ක්‍රියාවලියක් තිබිය යුතු බවටත් මැති මතාන්තර පල විණි . එසේ වුවද සියයට සියයක්ම වන දේශීය යාන්ත්‍රණයක් තුලින් නිරවද්‍ය , අපක්ෂපාති සහ ස්වාධීන තීරණ ලැබේ යයි කිසිවෙකුත් අපේක්ෂා නොකරන ලදී.

මෙම සියලු කාරණා මධ්‍යයේ වුවද පැවසිය යුතු කරුණක් නම් සංක්‍රාන්තික යුක්ති ප්‍රතිපත්ති සහ සංකල්ප පිලිබඳ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ හවුල්කරුවන් තුළ තිබුණේ අල්ප දැනුමක් බවය. ශ්‍රී ලංකාවට නව ප්‍රභවයක් බැවින් මාධ්‍යයන් තුලින් වුවද සංක්‍රාන්තික යුක්තිය පිලිබඳ වැඩි විස්තර පල වූයේ ඉතාම සුළු වශයෙනි.

රජය සංක්‍රාන්තික යුක්ති ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේදී මේ අනුව කාරණා කිහිපයක් සැලකිල්ලට ගෙන කටයුතු කල යුතුය. සංක්‍රාන්තික යුක්ති මුලධර්ම පිලිබඳ රාජ්‍ය නිලධාරීන් තුළ ඇති අඩු දැනුම් මට්ටම මෙහිදී සිතා බැලිය යුතුය. අවම වශයෙන් හෝ නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුව , නීති කටයුතු පිලිබඳ අමාත්‍යාංශය, විදේශ කටයුතු පිලිබඳ අමාත්‍යාංශය, අගමැති කාර්යාලය යනාදී කාර්යාලවල තීන්දු තීරණ ගන්නවුන් මෙහිදී දැනුමින් සන්නද්ධ කල යුතුය.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍ය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

සිවිල් සමාජය, මෙහිදී වින්දිතයන් සංක්‍රාන්තික යුක්තිය යා කිරීමේ පාලමක් ලෙස කටයුතු කරයි. ඉතිහාසය පිරික්සා බැලීමේදීද ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීමේදී මෙන්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමේදීද ජනතාවගෙන් ලැබී ඇති සහාය ඇති මඟක්ය. එහෙත් ජනතා මෙසේ සෘජුව සම්බන්ධ වන්නේ නම් පළමුව මෙහි සත්‍ය සහ යථාවබෝධය ඔවුන්ට සංවේදනය විය යුතුය. එසේ සංවේදනය කිරීමේ වැඩි බරක් නිතැතින්ම පැටවෙන්නේ රජය මතය.

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

නිර්දේශයන්

- සිවිල් සමාජය වෙත

සංක්‍රාන්තික යුක්ති සංකල්ප සහ ප්‍රතිපත්ති පිලිබඳ ජනතාව දැනුවත් කල යුතුය.

සංක්‍රාන්ති යුක්ති ක්‍රියා මාර්ගයන් වන සත්‍ය ප්‍රකාශ කිරීම, අතුරුදහන් වුවත් පිලිබඳ වන කාර්යාලය, අනුස්මරණ කිරීම්, වන්දි ගෙවීම් සහ නැවත ඇති නොවීමට වැඩපිළිවෙලවල් ස්ථාපිත කල යුතුය.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ සංක්‍රාන්තික යුක්තියට අදාළ ආගමික සහ සංස්කෘතික පසුබිම පිලිබඳ අධ්‍යයනය කල යුතුය.

- රජය වෙත

සිවිල් සමාජ කොටස්කරුවන් සහ වින්දිතයන් සමඟ සාකච්ඡා කර වඩා විශ්වසනීය සංක්‍රාන්තික යුක්ති ප්‍රතිපත්ති මාලාවක් , සත්‍ය කොමිසමක් , විදේශී සහාය ලබන අධිකරණ ක්‍රියාවලියක් , වන්දි ගෙවීමේ කාර්යාලයක් සහ අතුරුදහන් වුවත් පිලිබඳ සොයා බලන කාර්යාලයක් ස්ථාපිත කල යුතුය.

සියලුම යාන්ත්‍රණයන් ස්වාධීන, අපක්ෂපාති සහ විශ්වසනීය විය යුතුය. වින්දිතයන් අදාළ වන ප්‍රජාවද පිළිගැනෙන එකක් විය යුතුය.

අවශ්‍යතා අධ්‍යයනයක් සිදු කොට රාජ්‍ය අංශයේ සේවකයන්ට සංක්‍රාන්තික යුක්තිය පිලිබඳ ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලියක් සිදු කල යුතුය.

OISL වාර්තාවේ සහ මානව හිමිකම් යෝජනාවේ කරුණු ක්‍රියාත්මක කල යුතුය

- සියලුම දේශපාලන පක්ෂ වෙත

සිය ආසන වලින් සංක්‍රාන්තික යුක්තියට අදාළ යෝජනා සහ විවේචන ලබා ගැනීමට උත්සුක විය යුතුය

- ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව වෙත

ශ්‍රී ලංකාවේ සංක්‍රාන්තික යුක්ති ක්‍රමවේදය හොඳින් නිරීක්ෂණය කල යුතුය.

OISL වාර්තාවේ සහ මානව හිමිකම් යෝජනාවේ කරුණු ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනවාද යන්න සොයා බැලිය යුතුය. එයට අමතරව මානව හිමිකම් වලට රැකගැනීමට ශ්‍රී ලංකා රජයේ අවංක වුවමනාවද පිරික්සා බැලිය යුතුය.

සංක්‍රාන්තික යුක්තියට අදාළ කොටස්කරුවන් අතර (උදා : සිවිල් සමාජය , රාජ්‍ය නිලධාරීන්, නීති වෘත්තිකයන්) එහි සංකල්ප පිලිබඳ දැනුවත් භාවයක් ඇති කිරීමට අරමුදලක් ඇති කල යුතුය.

වැඩි දුර කියවීමට

Principles

Updated set of principles for the protection and promotion of human rights through action to combat impunity (2005) UN Doc: E/CN.4/2005/102/Add.1

Basic Principles and Guidelines on the Right to Remedy and Reparations for Victims of Gross Violations of International Human Rights Law and Serious Violations of International Humanitarian Law (2006) UN Doc: A/RES/60.147

Independent study on best practices, including recommendations to assist states in strengthening their domestic capacity to combat all aspects of impunity, by Professor Diane Orientlicher (2004) UN Doc: E/CN.4/2004/88

Set of principles for the protection and promotion of human rights through action to combat impunity (1997) UN Doc. E/CN.4/Sub.2/1997/20/Rev.1

Human Rights Committee, General Comment No. 31 Right to an Effective Remedy, UN Doc: CCPR/C/21/Rev.1/Add.1.3

Reports

Report of the Secretary-General, The Rule of Law and Transitional Justice in Conflict and Post-Conflict Societies (2011) UN Doc. S/2011/634

Report of the Special Rapporteur in the field of cultural rights, Memorialisation processes (2014) UN Doc. A/HRC/25/49

Report of the Special Rapporteur on Truth, Justice, Reparations, and Non-repetition, Reparations (2014) UN Doc. A/69/518

Books

Hayner, Priscillia, Unspeakable Truths: Transitional Justice and the Challenges of Truth Commissions (Routledge: 2011) (2nd Ed)

Roht-Arriaza N. and Marriezcurena J. (eds), Transitional Justice in the Twenty-First Century: Beyond Truth Versus Justice (Cambridge: 2006)

Minnow Martha, Breaking the Cycles of Hatred: Memory, Law and Repair (Princeton: 2002)

Aptel Cecile and Ladisch Virgine, Through a New Lens: A Child-Sensitive Approach to Transitional Justice (ICTJ: 2011)

Teitel Ruti, Transitional Justice (Oxford: 2000)

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

Rimmer Harris Susan, Gender and Transitional Justice The Women of East Timore (Routledge: 2010)

Shaw Rosalind, Waldorf Lars with Hazan Pierre (eds)., Localising Transitional Justice: Interventions and Priorities After Mass Violence (Routledge: 2010)

ශ්‍රී ලංකාවේ සත්‍යය සහ යුක්තිය ඉදිරියටම

සංවාදයන් හයක් පිළිබඳ සැකසුණු වාර්තාව

මෙම වාර්තාව 2015 වසරේ දිවයිනේ ප්‍රදේශ කිහිපයක සංක්‍රාන්තික යුක්තියට අදාළව කරන ලද සංවාදයන් වල විශ්ලේෂණයන් ඉදිරිපත් කරනු ලබයි.

මෙම සංවාදයන් තුළින් ලංකාවේ සිවිල් සමාජ කොටස්කරුවන්ට සහ දේශපාලන සමාජයට යුද්ධයෙන් පසුව ශ්‍රී ලංකාවේ යුක්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඇති ඉඩහසර තේරුම් ගැනීමට අවකාශය සැලසිණි. මෙහි මූලිකම අරමුණ වූයේ සංක්‍රාන්තික යුක්තිය පිළිබඳ පොදු සංවාදයක් ඇති කිරීමයි.

දිගු කාලීන අරමුණක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවට වඩාත් ගැලපෙන සංක්‍රාන්තික යුක්ති ක්‍රියාවලියක් ඇරඹීම මෙහි තවත් අපේක්ෂාවක් වේ. මෙයට අදාළව ශ්‍රී ලංකාව තුළ වෙසෙන විවිධ ප්‍රජාවන් තුළ තීරණ ගන්නා පුද්ගලයන් අතර සංවාදයන් සහ විවාදයන් තුළින් විකල්ප යෝජනා මෙහිදී භාර ගැනිණි. මෙම සංවාදයන් වලට ස්වාධීන සම්පත් දායකයන් ලෙස බංග්ලාදේශයෙන් , පීරු රාජ්‍යයෙන් සහ දකුණු අප්‍රිකාවෙන් විශේෂඥයන් සහභාගී වන ලදී.

මුද්‍රණය: හොරයිසන් ප්‍රින්ට්ස් (පුද්) සමාගම